Jtovesti nemurito are

Ediţia a Il-a

EDITURA ION CREANGĂ • BUCUREŞTI, 1975

Coperta de
CRINA
[ONESCU

POVESTE DIN BANAT, CULEASĂ DE *P. UGLIŞIU — DELAPEC1CA*

Petrişor, feciorul lui Sfctrmâ-Picitrâ

SFARMĂ-PIATRĂ, fratele lui Strîmbă-Lemne, avea un fecior care îi semăna foarte bine, parcă ar fi fost tăiat din el.

Văzîndu-se şi el fecior mare ca şi toţi feciorii de voinici vestiţi şi cunoscuţi de toată lumea, auzind şi văzînd atîtea minuni făcute de tatăl său, s-a rugat de el să-i dea voie să-meargă-n lume, ca să cunoască şi el lumea, căci doar n-o să stea toată viaţa să se ţină de poala hainei lui maieă-sa, şi să-i păzească cloştile, ori să-i caute găinile, să le vadă care-s cu ou. *K* Tatăl său îi spuse să plece dacă se simte destul de tare, şi să bage bine de seamă, că în lume sînt mai mulţi oameni răi decît cei buni, şi mai mulţi proşti decît cei înţelepţi, şi dacă va avea vreodată nevoie de vreun prieten, să-şi aleagă numai dintre cei înţelepţi, care întotdeauna îi vor putea da un ajutor.

I-a pus maică-sa merinde de drum, şi luîndu-şi rămas bun de la părinţi a plecat. După o cale destul de lungă s-a oprit lîngă o gireadă mare de paie, la umbra ei, că era vară. Se aşează la umbră şi scoţîndu-şi merindea, a început să mînce. Săturîndu- se bine merse în apropiere la o fîntină, şi-şi stîmpără setea cu apa rece ca sloiul. Venind încet

spre căpiţă, şi uitîndu-se după un cocostîrc, care se rotea pe deasupra girezii de paie, văzu aruncînd din cioc un jeratic aprins. Se urcă repede pe gireadă, şi luîndu-1, îl aruncă jos. Pe locul unde a căzut jeratecul, era culcată la soare o şerpoaică, şi atingînd-o jarul, i-a ars pielea şi o durea grozav arsura. Petrişor, fiind milos din fire, a luat şerpoaica şi a scoborît-o jos pe pămînt. Se duse şi culese cîteva frunze uscate, le puse pe jeratic şi le făcu cenuşe şi cu un cuţit adună cenuşa de pe jeratic şi după ce se răci, o presură pe arsură.

Luîndu-şi merindea, Petrişor o luă şi pe şerpoaică, ca să nu vină cocostîrcul s-o omoare. Mergînd pe mijlocul drumului, deodată se întîlneşte cu împăratul şerpilor, care venea să-i dea ajutor fetei. .Gum îl văzu împăratul pe Petrişor cu fetiţa lui în braţe, îi veni să-1 înghită de bucurie.

— Ce s-a întîmplat cu fata mea ? îl întrebă acesta.

— D-apoi iacă cum : eu veneam de la fîntînă, unde am fost să beau apă, şi venind spre o gireadă mare de paie, la umbra- căreia mă odihnisem, am văzut un cocostîrc, care ducea în cioc o bucată de lemn, care la un capăt avea jeratic, şi se tot învîrtea în zbor pe deasupra girezii, şi deodată aruncă lemnul arzînd pe ea. Eu, temîndu-mă că se aprind paiele, şi stăpînul lor va crede că eu le-am dat foc, mă urcai repede şi luînd lemnul l-am aruncat jos, departe de paie. Căutînd să văd dacă nu a căzut jar pe locul acela, văzui un şarpe încolăcit, cu pielea friptă, ne-maiputîndu-se mişca de usturime. L-am luat în braţe şi l-am scoborît. Am cules cîteva frunze uscate şi pumndu-le. pe jar le- am făcut cenuşe pe care am presărat-o pe rană.

6

— Dragul meu, prieten şi frate, nu ştiu cum şi cu ce te-aş putea răsplăti pentru binefacerea aceasta. Vino pînă la mine, la palatul meu, care e în vîrful dealului din faţa noastră, în mijlocul pădurii. Acolo îţi voi arăta toată bogăţia mea, şi-ţi dau să-ţi alegi-din ea trei lucruri care îţi vor plăcea mai mult. Tu vino în urma mea, căcj eu îmi iau fata şi plec repede, ca să-i pun pe arsură o unsoare
care vindecă numaiciecît.

«

împăratul, grăbit, îşi luă în gură fetiţa şi se făcu nevăzut, ca o nălucă. Petrişor merse pe urma lui, şi urcîndu-se pe deal, văzu pădurea. Aci îl întîmpină un şarpe, care îi spuse :

•— Ai grije, dragul meu, cînd împăratul nostru îţi va da să-ţi alegi ce vrei din averea lui, tu să-ţi alegi : calul cel mai slab, care e năzdrăvan ; paloşul cel mai ruginit, care omoară toţi duşmanii şi cămaşa lui de şarpe, cea mai veche şi ruptă, care e fermecată ; cine o îmbracă se poate schimba în ori ce fiinţă de care sînt pe pămînt' într-o clipeală, paloşul'şi suliţa nu pzind în ea. Petrişor îi mulţumi pentru sfat şi-şi ;văzu de drum. Cînd a ajuns la palatul împăratului, acesta îl aştepta în pozfrtă, apoi îl conduse într-o odaie mare, sclipitoare, de-ţi lua vederile, apoi trecură într-un grajd plin de cai, care de care mai graşi şi mai frumoşi, iar tocmai în fund dete cu ochii de un cal bătrîn, slab, numai oase şi piele şi pMn de rîie şi de bube. împăratul îl întrebă :

— Dragul meu Petrişor, care din caii mei îţi place mai mult ? Alege-ţi care-ţi place !

Pe trişor îi răspunse :

— Mie-mi place mai mult pe ăsta slab, ca să-1 îngrijesc i să fac din el un cal frumos !

— Vai, dragul meu, din atîţia cai frumoşi, chiar pe ăsta rîios ţi l-ai ales ? îi spuse împăratul.

— Lasă^l, răspunse feciorul, căci ăsta-i pentru mine !

— Bine, dragul meu, zise împăratul, mă bucur că mi-am aflat un prieten bun şi înţelept, acum să trecem în odaia de alături, să-ţi alegi şi celelalte două lucruri.

Intrară alături, unde erau fel de fel de lucruri scumpe : numai mătăsuri, argintării şi aurituri de toată minunea. Aici Petrişor căuta" cu ochii să vadă unde e paloşul cel ruginit şi cămaşa împăratului. După multă cercetare, află între alte multe vechituri, un paloş plin de rugină, dar cămaşă nu vedea deloc. Se învîrti de vreo cîteva ori prin toate colţurile şi după ce ridică nişte vechituri, află şi cămaşa. O luă în mînă şi merse să ia paloşul. Cînd îl văzu împăratul cu cămaşa şi cu paloşul cel ruginit îşi dete îndată seama că Petrişor e un al doilea Sfarmă- Piatră, care are să întreacă pe tatăl său, şi nu-i mai spuse nimic. Calul ales îl aştepta nerăbdător la poarta palatului. Petrişor mulţumi prietenului său pentru toate darurile primite. Acesta, la plecare, îi mai spuse feciorului că atunci cînd va avea vreun necaz, să nu uite că-1 are prieten, care oricînd îi va sări în ajutor. Se îmbrăţişară. şi-şi ziseră : întîlnire bună ! Petrişor îşi luă căluşelul şi, cînd ajunseră aproape de marginea pădurii, calul începu să-i vorbească noului său stăpîn, şi-i spuse :

'— Drag stăpînul meu tînăr, mă bucur nespus de mult că din atîţia cai tineri şi frumoşi m-ai ales pe mine. Te rog să mă laşi slobod, ca să-ţi arăt cine sînt şi cine-am fost.

Petrişor, miuat că bătrînul cal vorbeşte, îl lăsă din mină. Acesta se dete o dată peste cap, şi dintr-o dată se schimbă într-un căluşel tînăr, frumos şi gras ca un pepene, care sărea în două pisioare şi sforăia pe nas de bucuria mare ce 1-a cuprins, apoi oprindu-se în faţa stăpînului său, îi spuse :

— Drag stăpînul meu, încalecă-mă şi te apucă bine cu amîndouă mîinile de coama mea, ca să mă cunoşti, căci de cînd te-a născut maică-ta n-a mai pus nime şaua pe mine şi tot aşteptam să te ştiu fecior mare, ca să vii să mă iai de tovarăş la isprăvile tale, şi să întineresc şi eu din nou.

Feciorul nostru dintr-o săritură fu în spatele calului şi se prinse bine cu amîndouă mînile de coama lui. Acesta sări în două picioare, apoi luîndu-şi avîntul, se ridică în vînăţia cerului, încît norii albi de sub ei se vedeau ca nişte lîni de oi albe, întinse la soare.

După un ocol în jurul lumii, calul se îndreptă spre pădurea unde era palatul împăratului-şarpe, ca să-şi ia rămas-bun de ia locurile unde şi-a petrecut tinereţele. De aci plecară spre soare-răsare.

Căluşelul lui îl purta pe voinicul nostru ca vîntul şi ca gînd'ul. într-o zi, cînd călătoreau mai bine, o albină se aşează pe urechea calului şi-i şopti să se întoarcă din

drum, şi să alerge cit mai repede spre palatul zmeului din Valea Iadului.

— Drag stăpînul meu, îi spuse calul, trebuie să mergem cît mai repede pînă la palatul zmeului cu nouă capete, că acesta a omorît pe tatăl tău şi acuma îl sărează într-o bute mare. Zmeul ăsta a furat pe sora ta, şi tatăl tău s-a dus să se lupte cu el şi să scape pe sora ta, dar zmeul, fiind mai tare, 1-a omorît. *m*

N-a trecut ca de cînd vă povestesc, şi iată că în faţa lor văzură palatul. Calul îi spuse lui Petri şor :

— Mergi la zmeu şi prinde-te cu el la luptă, căci ai să-1 învingi. Eu te aştept aici.

Stăpînul căluşelului îşi îmbrăcă cămaşa şarpelui, şi-şi încinse paloşul şi merse să dea faţă cu zmeul. Cînd ajunse la poartă, izbi din răsputeri cu paloşul, ca zmeul să- audă şi din somn. Cînd auzi acesta lovitura atît de puternică în poartă, nu ştia cine a cutezat să-şi bată joc de el în aşa fel.

Sări ca fript din leagăn şi alergă la poartă, o deschise, Şi văz'md pe fiul lui Sfarmâ-Pialrâ, ii întrebă : ■— Vrei să-ţi sărez şi carnea ta la un loc cu a tatălui tău ? Mai am ioc gol destul, şi sare am destulă.

— De astă dată, diîTanie spurcată, am să-ţi dau corbilor bVirvui tău să-1 mînce. că e păcat să spurc sarea curată CB «tine. Vino repede la luptă, căci n-am li mp de vorbărie !

Zmeului nici prin gînd nu-i trecea ca doară nevîrsinicul acesta să fie mult mai tare decît tatăl său, Sfarmă-Piatră, şi se apropie de el j:âră nici o fricâ.

— Cum vrei să ne luptăm : în paloşe să ne tăiem, ori în luptă că-i mai dreaptă ? îl întrebă Petrişor.

—; Ba în paloşe să ne tăiem, căci tu eşti încă prea crud pentru luptă, pînă ţi s-or mai întări oasele în saramură !

— Bine zici ! răspunse Petrişor, păcat că nu e pe aici nimeni, care să te audă că la urmă să aibă de ce să rîdă.

Cum se iapropie zmeul de fecior şi-şi încrucişară paloşele, acesta-şi învîrti fulgerător paloşul său ruginit pe deasupra capetelor zmeului, în aşa fel, că opt capete îi zburară în vînt, iar unul i 1-a lăsat nevătămat, ca să-şi vadă cu ochii pieirea.

— Acum să-mi spui, jigodie spurcată, unde este sora mea ?

— în odaia din fundul palatului, iar cheia e în odaia mea pe masă. Tatăl tău e în butoiul cel mare din magazie. Dacă-mi laşi un cap întreg, eu ţi—1 dau pe tatăl tău întreg şi mai sănătos de cum a fost.

— Bine, dihanie, nu ţi—1 voi reteza. Mergi şi-mi vindecă pe tata ! Zmeul, abia ţinîndu-se pe picioare şi proptindu-se de ziduri, merse în magazie, luă o unsoare care vindeca îndată orice rană cît de mare. Aşeză bucăţică lingă bucăţică şi făcu ce făcu şi veni cu tatăl feciorului întreg şi voinic cum a fost, dar mai întinerit. Tatăl şi fiul se îmbrăţişară cu mult drag.

Acum Petrişor îi porunci zmeului să se ducă îndată să-i deschidă uşa odăii surorii sale şi s-o trimită la ei. Zmeul

e şM deschise uşa şi veni cu ea în faţa lor. Toţi trei ăzurâ iarăşi veseli. Petrişor se întoarse către zmeu şi-i spuse :

— Ţi-am făgăduit că nu-ţi ratez al nouălea cap, şi ca să vezi că nu-mi calc cuvîntul, nu ţi—1 ratez, ci ţi—1 crap în două. Aşa şi făcu. Ridică paloşul şi-i despică din vîrful capului pînă la picioare. Luă de un picior o jumătate de zmeu, şi o scoase corbilor, tatăl său luă cealaltă jumătate ţi o întinse lingă cealaltă parte şi, spălîndu-se pe mini,

■merseră spre locul uncie era calul lui Petrişor.

Cum îi văzu calul, nu mai putea de bucurie, văzîndu-i pe toţi trei veseli şi sănătoşi, şi le spuse :

— Acuma, dragi stăpînii mei, merg să duc fata acasă Ia maică-sa, iar voi doi mă aşteptaţi aici, căci eu voi alerga ca gîndul de repede. Acum, fetiţo dragă, urcă-te în spatele meu, şi ţine-te bine cu mîiniie de coama mea, şi-n citeva salturi te vei vedea în braţele măicuţii tale dragi.

Fata, ajutată de iată-so şi de frate-so, se văzu în spatele calului, şi-ntr-o clipeală nu s-au mai zărit. Nu sfîrşiră, tatăl şi feciorul, poveştile cu isprăvile lor, cînd *iată.* calul alerga ca o vijelie spre ei. Cum ajunse îl luă în spate pe Sfarmă-Piatră şi făcu aceiaşi drum. Cînd se văzu acesta iarăşi la căsuţa lor, nu mai putea ele bucurie şi îhv brăţişînd cu drag calul, îi dori drum-bun şi mult noroc ; se despărţiră ca doi fraţi. Ajuns la Petrişor, se aşezară 3a umbra pădurii şi traseră un pui de somn de cel călugăresc.

După ce s-au odihnit bine, s-au pregătit iarăşi de drum lung, ca să-i dea de capăt.

12

* *

în marea-mpărăţie a zmeilor e o vîlvă turbată de groază. Tatăl zmeului pe care 1-a omorît Petrişor. a visat mai multe nopţi de- a rîndul că pe fiul său cel cu nouă capete l-ar fi omorît cineva în luptă şi că i-a tăiat opt capete, iar pe al nouălea i 1-a lăsat întreg.

înspăimântat peste măsură de acel vis, într-o zi a plecat dis-de- dimineaţă în împărăţia feciorului său, ca să vadă ce s-a întîmplat acolo. Ajungînd la palat, a găsit toate uşile şi porţile deschise, pustii. în pragul porţii şi împrejurul palatului, care sclipea ca soarele de vară,^ erau crescute tot felul de buruieni puturoase, printre care se desfătau în voia lor tot felul de vietăţi, de la furnici pînă la şerpi.

Spre cea mai mare durere a zmeului bătrîn, i-a văzut în mijlocul curţii oasele goale ale fiului'său albe ca zăpada, curăţate de carne de corbii lacomi. Zmeul 1-a plîns cu amar, mai ales cînd i-a văzut ţeasta capului neretezat despicată în două. îndurerat şi înfuriat cum n-a mai fost în viaţa lui, a plecat de-a dreptul la fratele său mai mic,' care avea şi el douăsprezece capete. Cum ajunse în palatul acestuia, îl năpădi plînsul cu sughiţuri, şi se trînti pe un scaun. în zădar încercă fratele său sări mîngîie şi să- 1 îmbărbăteze, şi să-i spună durerea. După ce s-a liniştit, a- nceput a-i spune : — Dragul meu frate ! Un fecior am avut, şi pe-acela l-am pierdut î După ce furase fata lui Sfarmă-Piatră şi- 1 omorîse pe acesta, a venit cineva cu care a trebuit

să se lupte, şi acesta, în luptă, i-a retezat opt capete, iar pe al nouălea nu i 1-a retezat, ci i 1-a despicat în două cu întreg trunchiul. Auzit-ai tu şi iscoadele tale, să se fi născut un astfel de uriaş atît de puternic, ca să se poată lupta cu un zmeu cu nouă capete ? Eu n-am auzit, dar iată că se află ! Cine-o fi, şi pe unde trăieşte ? Iscoadele noastre ce fac ? Dorm ? într-o bună zi ne putem pomeni cu el la poartă, şi-atunci ce ne facem ? Mîne dimineaţă să fii pregătit de drum lung, şi pînă cînd nu vom da faţă cu el, şi pînă cînd nu-i vom despica şi noi lui capul şi trunchiul în două, nu ne întoarcem acasă.

— Bine-, frate drag, aşa vom face, răspunse al doilea zmeu.

A doua zi fratele cel mai bătrîn veni să-1 ia pe cel tînăr şi plecară în căutarea uriaşului, de care ei nu au nici o cunoştinţă. Ca să le fie truda mai rodnică, s-au sfătuit să se îmbrace în haine de călugări. Au făcut rost de nişte haine vechi, mătănii şi cîte un disag pentru merinde. Şi aşa, schimbaţi la faţă, şi-au văzut de drum. Cînd se apropia seara şi se nimerea să fie în vreun sat, sau în apropierea vreunui palat, erau poftiţi de toată lumea bună de inimă, şi îi ospătau.

S-au dus, s-au tot dus, pînă cînd au ajuns la casa lui Sfarmă- Piatră. Aci â*u potrivit în aşa fel, ca să nimerească seara. Au fost primiţi cu drag şi ospătaţi bine. După cină s-au dat la poveşti, şi din vorbă în vorbă, au ajuns să le povestească călugărilor, despre marele necaz ce au avut de suferit de pe urma unui afurisit de zmeu, care le-a furat fata. Eu nu 'eram acasă, spuse Sfarmă-Piatră, fata

mea era în grădină şi mînca zmeură, cînd deodată se pomeni în braţele unui zmeu puternic, care o luă ca pe o floare şi, pornind în goană nebună, a ajuns în pădurea cea de colo — şi duşi au fost. A doua zi m- am luat pe urmele zmeului şi i-am găsit conacul pe tărimul celălalt.

-Cînd am ajuns la el, l-am găsit plecat. La amiază a venit ca turbat, şi cînd a dat cu ochii de mine, m-a întrebat : „Ce cauţi aici ?" I-am răspuns .că am venit să-mi iau fata, că mi-ai furat-o. N-a vrut în ruptul capului să mi-o dea. Atunci eu, foarte mîniat, i-am pus mîinile-n gît să-1 sugrum, dar cum el avea nouă capete, mi-am dat seama că m-am prea grăbit, căci trebuia să iau paloşul, să i le ratez. El a scos paloşul şi mi-a tăiat grumazul. Am avut norocul de la Dumnezeu că feciorul meu, Petrişor, auzind din gura unei albine că sora sa este furată, iar eu

■ omorî t de zmeul cel cu nouă capete, s-a repezit ca vîntul pe-un cal năzdrăvan şi în scurt timp ajunse la poarta palatului cu pricina. Feciorul meu s-a luptat cu el şi, în prima încăierare, dintr-o singură lovitură cu paloşul, i-a retezat opt capete, lăsîndu-i unul, ca să-şi vadă cu ochii pedeapsa.

— Dar mare putere are feciorul dumitale. De unde are el aşa putere mare ia vîrsta lui ? îl întrebă călugărul cel mai bătrîn.

— Hei, hei ! Are el un prieten bun, care 1-a făcut om. împăratul şerpilor, fiindcă i-a scăpat fata de la moarte, că era să moară arsă de vie în vîrful unei girezi de paie, dacă nu o scăpa feciorul meu, Petrişor, şi drept răsplată i-a dat un cal negru năzdrăvan, uri paloş de care mor toţi

duşmanii lui şi o cămaşă de şarpe, care dacă o îmbracă se poate schimba în orice fiinţă pămîntească.
— Şi pe unde e el acuma ? îl întrebă călugărul.
■— A plecat în lume, spre răsărit, ca s-o cunoască, răspunse
Sfarmă-Piatră.
Atîta le-a trebuit călugărilor să ştie. Acum se sculară şi plecară să se odihnească. A doua zi dimineaţa, cei doi călugări se sculară cu noaptea-n cap, ca să-şi scurteze din cale — ziceau ei, dar ei voiau să ajungă cît mai repede să dea faţă cu Petrişor. Alergau ca doi nebuni, fără să privească nici în dreapta, nici în stînga, numai înainte.

*
*

*

Petrişor cu căluşelul lui drag mergeau liniştiţi, şi se opreau din loc în loc, pe unde întîlneau lucruri de care nu se aflau în ţara lor. într-o cetate din apropierea mării a văzut lume multă adunată ca la tîrg. Era o nuntă mare a unei prinţese, care se mărita cu feciorul unui mare împărat. Se opri şi el să vadă nunta şi cînd se apropie de palatul unde era nunta, văzu pe împăratul şerpilor, prietenul său, cu împărăteasa şi cu fata lor, care acuma erau schimbaţi toţi în făpturi omeneşti. Cînd 1-a văzut împăratul pe Petrişor a venit la el, 1-a îmbrăţişat şi 1-a dus la împărătească, ca să-1 cunoască şi ea. Fata încă s-a bucurat cînd 1-a văzut. împărăteasa 1-a sărutat şi i-a mulţumit că i-a scăpat fata de la moarte. Era aşa de frumoasă fata, ca o floare mirositoare de trandafir. Petrişor

se îndrăgostise de ea tun. Tatăl fetei îi spuse să rămînă şi el cu ei la nuntă, să-şi petreacă. Acesta primi foarte bucuros, şi merse să aşeze căluşelul în grajd. Petrişor s-a simţit foarte bine la nuntă, fiind în familia împăratului, şi toată noaptea a jucat în horă cu fata. înspre ziuă, împăratul 1-a chemat la o parte pe fecior şi i-a dat o scoică de aur, spunîndu-i că ea îi va împlini orice dorinţă dacă îi va cere, şi ori de cîte ori va avea lipsă de vreun ajutor, să-i zică :

— Veniţi, argaţii mei ! şi într-o clipă vor fi lingă el cei patru căţeluşi năzdrăvani ai Mamii Pădurii. Apropiindu-se revărsatul zorilor, împăratul şi ai lui se pregătiră să plece spre casă. Petrişor îşi luă rămas-bun de la ei şi la despărţire toţi îl sărutară. Petrişor se în drăgostise de fată, şi s-a întors şi el spre casă.

După vreo două zile de mers, s-a oprit într-o seară la o casă boierească, cerînd sălaş peste noapte. Stăpîna casei îl primi foarte bucuros şi-1 pofti înlăuntru. Aici întîlni doi călugări, tot drumeţi ca şi el. Se aşeză la masă lîngă ei şi începură a vorbi, ca să le treacă timpul, după obiceiul călătorilor.

Petrişor începu să le spună că a plecat într-o cale lungă prin lume, vrînd s-o cunoască.

— Bine faci, zise unul din călugări, dar nu ai nici un însoţitor, numai singur ai plecat ?

•— Am şi însoţitor, răspunsa acesta, *un* căluşel pe care nu l-aş da pe-o ţară-ntreagă ! •— Foarte bine ! zise călugărul.

'Acum zmeii erau foarte veseli, căci îndată îşi deteră seama că acesta este feciorul lui Sfarmă-Piatră şi spuseră că ei merg să se culce, că'sînt foarte obosiţi de atita cale bătută toată" ziua cu picioarele. Ei însă nu s-au dus la culcare, ci s-au dus să se- nţeleagă cum să facă să pună mîna pe cămaşa de şarpe şi pe paloşul ruginit, în care îi stau puterile lui Petrişor. Fratele mai bătrin spuse : — Noi să stăm toată noaptea la pîndă, şi cînd vom auzi că el doarme adînc, intrăm la el, îi dăm să miroasă o buruiană, care îl va adormi ca mort, iar după aceea îi scoatem cămaşa şi o îmbrac îndată eu, apoi îi luăm paloşul şi ţi—1 încingi tu pe lîngă tine, punem în locul cămăşii o haină călugărească, şi-n locul paloşului, pe al tău. Mergem prin pădurea din apropiere şi ne grăbim să ne pierdem urma. Şi dacă totuşi el ar da peste noi, sîntem înarmaţi cu cămaşa fermecată prin care nu intră suliţa şi nici paloşul nu taie. Paloşul fermecat pe cine îl atinge e mort pe loc. Calul nu-i va fi de nici un folos, poate să-i ducă hoitul acasă.

După ce toţi ai casei s-au culcat, şi Petrişor a intrat în odaia sa şi s-a pregătit de somn, că era obosit de la nuntă, mai ales că nu dormise deloc. Cum puse capul jos, adormi foarte repede şi-ncepu a sforăi. Zmeii îşi lipiră urechile de gaura cheii şi-1 auzeau cum sforăie de greu. Mai aşteptară să-şi înceapă visele frumoase. Cînd crezură că e cel mai potrivit moment, deschiseră încet uşa. intrară şi-i ascultară horcăiala, unul din ei scoase buruiana adormitoare, care îi întări şi mai mult horcăitul. Scoaseră cămaşa de şarpe şi paloşul ruginit. în locul cămăşii puseră

o haină călugărească, iar în locul paloşului, un paloş de al lor. Ieşiră încet şi închiseră bine uşa în urma lor, şi ieşiră nevăzuţi şi neauziţi de nimeni, şi luînd-o înspre pădure, au pierit ca o nălucă. De acum n-aveau să se mai teamă de Petrişor. Iar pentru că i-a omorât feciorul îşi va primi nu peste mult răsplata

— aşa îşi făceau planul zmeii.

Dimineaţa, Petrişor îşi pregăti căluşelul şi voi să plece, înainte de plecare, acesta ii întrebă :

— Stăpînul meu drag, caută să vezi unde-ţi este cămaşa 'de şarpe şi paloşul ruginit.

Pipăi cu mîna şi cămaşa şi paloşul şi îi spuse că sînt la loc.

— Drag stăpînul meu, îi spuse din nou căluşelul, nu te-ncrede în mină, căci ea te minte, ci caută să vezi cu ochii, care niciodată nu te mint.

Petrişor desfăcu haina, care era înfăşurată într-o pătură de lînă, şi află o haină neagră călugărească şi în locul paloşului ruginit află un paloş mic, care nici nu semăna cu al său.

— Ai văzut, drag stăpînul meu ? Acum ce e de făcut ?

Petrişor se puse pe gînduri. Nu ştia ce să facă şi i se părea că a pierdut tot ce a avut mai de preţ. Cine să fi fost cei doi călugări? Ce au căutat ei pe locurile acelea, ca să-d afie urma ? îşi punea atîtea întrebări, la care nu ştia să răspundă. Deodată îşi aduse aminte de scoica dată de prietenul său împăratul- şarpe, o scoase din buzunar şi suflă o dată în ea, zicînd :

— Veniţi argaţii mei!

Cit ai bate-n palme veniră cei patru căţei năzdrăvani ai Mamii- Pădurii : *Aude-Binc, Vede-Bine, Repede-ca-Gtndul* şi *Greu-ca- Pămîntul.* Cu ochii ageri de luceferi, cu dinţi mari şi cu măselele din cele mai tari oţele. Cum ajunseră şi se opriră în faţa lui Petrişor, îl întrebară :

— Ce poruncă ne dai, drag stăpînul nostru ?

— Să-mi aduceţi, vii ori morţi, pe cei doi călugări hoţi; care mi-au furat cămaşa fermecată şi paloşul ruginit pe care mi le-a dat prietenul meu şi stăpînul vostru, răspunse acesta.

Ca patru săgeţi aprinse se repeziră „căţeluşii", şi cît ai clipi clin ochi ajunseră-n mijlocul pădurii, unde erau ascunşi cei doi zmei. Căţeii năzdrăvani se aruncară în spatele lor, cîte doi de fiecare, şi-mplîntîndu-şi colţii în ceafa lor groasă, îi lungi pe pămînt şi-ncepură a-i tîrî cum ai trage după tine o haină uşoară, pînă ajunseră în faţa lui Petrişor. Cum îi văzu acesta, le porunci să-i dea cămaşa şi paloşul. Zmeii le scoaseră de sub haină şi i le dete lui. Acesta luă paloşul şi se uită la el, apoi cercetă cămaşa, ca să vadă dacă nu e schimbată, scoase paloşul clin teacă şi îl arătă hoţilor, apoi îi întrebă : -— De ce mi-aţi furat cămaşa şi paloşul ?

— Voiam să ne facem hoţi de codru, răspunse zmeul cel mai bătrîn, un vulpoi mai şiret.

Acum Petrişor întrebă pe cei patru căţeluşi şi le zise :

—• Ştiţi voi cine şi de unde sînt aceşti doi călugări ? Ştiţi de la care mănăstire sînt ?

— Ăştia nu-s călugări, drag stăpînul nostru, răspunse Vcdc- Binc, ăştia sînt doi zmei din împărăţia zmeilor de pe celălalt tărîm. Pe feciorul zmeului ăstuia mai bătrîn, care a furat pe soră-ta şi a omorît pe tatăl tău şi 1-a sărat într-un butoi, l-ai omorit tu, de ţi-ai scăpat tata şi sora din ghearele lui. Astalalt e fraterso mai tînăr.

— Ei, va să zică, de ăştia-mi sînteţi voi ? apoi tocmai bine aţi nimerit pe mina mea, le spuse Petrişor. Acesta învîrti paloşul deasupra capetelor lor şi potrivindu-1 bine, ie reteză capetele şi-i lăsă pradă corbilor. Dete poruncă căţeluşilor să se-ntoarcă la bunul lor stăpîn, iar el bucuros că a scăpat bine din necazul ce îl avusese cu călugării, îşi încalecă îndată căluşelul şi se întoarse la bunii săi părinţi.

Părinţii şi sora-sa s-au bucurat foarte mult cînd l-au văzut. După două, trei zile, Petrişor spuse părinţilor săi că el vrea să se-nsoare, că i-a sosit vremea să fie şi el om cu casa şi cu masa lui.

— Foarte bine, dragul nostru, îi răspunseră părinţii, cred că pe acolo pe unde ai umblat, ţi-ai aflat vreuna pe placul tău, îi spuse tatăl său.

— Da, tată, răspunse, am aflat pe fata împăratului-şarpe; o fată cum n-am mai văzut în viaţa mea aşa de frumoasă. Mine dimineaţă vin cu mine să mergem peţitori.

— Bine, dragul tatii, mergem, căci nu mi-i ruşine cu cine mă duc, zise tatăl său, şi începu să se pregătească. Petrişor, a doua zi scoase scoica din buzunarul hainei şi-i ceru să-i aducă o trăsură frumoasă cu şase cai şi două rînduri de haine frumoase pentru el şi pentru taică-so.

Cît ai sufla într-o luminare, hainele le atîrnau în cuier. Tatăl şi Petrişor se îmbrăcară şi, urcîndu--se în trăsura care îi aştepta în curtea casei, mama şi sora le deschise poarta şi dorindu-le mult noroc şi drum bun, porniră spre împăratul-şarpe. După o cale destul de lungă ajunseră "Ia palatul împăratului. Cum-zăriră că se apropie trăsura de palatul lor, le ieşiră în cale şi le deschiseră poarta, dorindu-le bun~sosit, iar ei le ziseră : „Bine v-am găsit !" Se îmbrăţişară cu mult drag şi intrară în palat. S-au aşezat cu toţii în jurul mesei şi-au început a se întreba de sănătate, şi mai de una, mai de alta, după obicei. Sfarmă-Piatră scoase o ploscă frumoasă, şi închinînd către împărat, începu să zică :

— Noi, dragii mei, sîntem nişte mari vînători — şi umblind prin multe împărăţii şi craii, după vînat de soiul cel mai ales, am dat de urma unei căprioare, frumoasă cum nu am mai văzut alta sub soare, care s-a ascuns aici în palatul dumneavoastră, noi am venit să vă rugăm să ni-o daţi nouă, să o ducem cu nuntă mare la noi acasâ, ca să fie feciorului nostru mireasă, căci nouă la toţi ni e foarte dragă, dar mai ales la feciorul nostru, care moara fără de ea.

— Dragul meu, răspunse împăratul, noi, drept să spun, că încă nu ne-arn gîndit că avem fată de măritat, şi vă rugăm să ne daţi voie să stăm de vorbă o minută-două, noi între noi, ca apoi să vă ştiu ce răspuns să vă dau. împăratul cu împărăteasa şi cu fata lor s-au retras într-o cameră să se înţeleagă întreoîaltă.

22

Toţi trei ieşiră afară voioşi, şi împăratul îi spuse lui Sfarmă- Piatră aşa :

— Dragii mei, aşa se vede că aţi intrat în casa,noastră într-un ceas bun., Şi nouă părinţilor, şi 'îndeosebi fetei noastre îi place de Petrişor, care a scăpat-o de la moarte. Şi-acum nu rămîne decît să ne pregătim de nuntă, ca să le facem bucuria deplină, ca să ne bucurăm şi **noi** cu atît mai mult de bucuria lor. Acum închinară **cu toţi în** sănătatea tinerilor.

Şi s-a făcut o nuntă-mpărătească, mare şi frumoasă; **cum** n-a mai fost de cîncl ursul a rămas fără coadă, şi de **dud** plopul nu mai dă roadă.

Eu n-am putut merge la nunta lor, că oi-bisem d-un picior, dar povestesc aceia cum au fost că toate mîncările au fost de post: numai fripturi de viţei şi de purcei şi pui la frigare cu mujdei, liesprc vin, despre plăcinte} vă spun cîteva cuvinte : acestea toate-au fost de dulce, căci şi mirii s-au dus să se culce.

POVESTE DTN BANAT, CULEASĂ DE P. *UGLIŞIU — DELAPECICA*

Doi voinici gemeni ajung împăraţi

A FOST ODATĂ ca niciodată, pe cînd avea şi ursul coadă. A fost odată un moş şi-o babă şi, fiindcă n-aveau copii, erau tare năcăjiţi. Odată maica sfîntă s-a-ndurat de ei şi le-a dat doi în. loc ele unu. Acuma bucuria lor a fost deplină. Feciorii creşteau văzînd cu ochii şi erau frumoşi ca doi bujori. Moşul şi baba nu mai puteau de dragul lor. Ajungînd feciori mari şi părinţii lor fiind săraci, s-au înţeles cei doi fraţi să plece la oraş, unde sînt mulţi oameni bogaţi, doar îşi vor afla vreun serviciu bun, ca să-şi poată ajuta şi părinţii. într-o zi, feciorii au spus părinţilor care este dorinţa lor, şi—i rugară să le dea voie să meargă să-şi încerce norocul.

Părinţilor le-a fost foarte greu să se despartă de copiii lor," dar dacă lor aceasta le-a fost dorinţa, nu s-au împotrivit. Mama lor le-a pregătit merinde pentru drum, şi-ntr-o bună zi, luîndu-şi rămas-bun, au plecat spre oraş,

<

înspre seară au ajuns într-o pădure frumoasă, lîngă un izvor şi aci au rămas peste noapte. Căutând prin apropiere crengi uscate, ca să-şi facă puţin foc, unul din fraţi a dat cu ochii de o groapă adîncă şi în fundul gropii au văzut

"un cerb frumos. Chemă îndată pe fratele său să-l vadă şi el. Se minunau foarte mult de el, căci era o frumuseţe rară. Deodată auziră din fundul gropii grăindu-le cerbul în graiul nostru omenesc, zicîndu-le :

— Dragii mei, vă rog să-mi faceţi un bine, să mă ajutaţi să ies din groapa aceasta şi eu vă voi face un mare bine din care vă veţi cunoaşte în toată viaţa. Feciorii noştri alergară îndată prin pădure şi aflînd mai mulţi curpeni, făcură o funie împletită în patru-cinci fire, la capătul din jos răsuciră două gujbe tari, în care să între Cîte un corn, şi cu ajutorul acestei funii traseră cerbul afară din groapă. Drept mulţumită pentru această bine- facere, cerbul, care era fermecat, le-a dat fiecăruia cîte trei fire de păr din coama sa, spunîndu-le că de cîte cri vor avea vreun necaz mare, să ia cele trei fire de păr, să le scuture de trei ori şi să le spună : *„Veniţi, ajutoarele mele",* şi îndată vor fi în faţa lor. După aceasta, cerbul s-a făcut nevăzut.

Cei doi fraţi erau foarte bucuroşi că au putut face o faptă bună, şi-au aprins focul şi s-au aşezat la cină. După cină au adunat cîteva braţe de frunze uscate şi muşchi şi şi-au făcut un pat moale în faţa focului.

Dimineaţa s-au trezit odată cu privighetorile şi stingînd bine focul, plecară să scurteze din drum. Deodată văzură în faţa lor nişte case înalte şi frumoase, cum nu văzuseră în satul lor şi nici prin satele vecine, şi-şi ziseră : „Ăsta o fi oraşul, că-i tare frumos !" Au intrat pe o stradă mare şi largă şi se tot mirau de minunile ce vedeau la tot pasul.

Mergînd ei aşa tot uitîndu-se şi-n dreapta," şi-n stînga, întîlniră un om bătrîn, care oprindu-f în loc, îi întrebă :

— Unde mergeţi, voi, feciori ?

— Mergem să ne aflăm un stăpîn bun, pe care să-1 slujim cu cinste, căci sîntem băieţi săraci şi avem şi doi părinţi bătrân, pe care vrem să-i ajutăm, răspunse unul din fraţi.

— Vreţi să veniţi la mine, unul să-mi păziţi o turmă de porci, iar celălalt o turmă de oi ? îi întrebă bătrînul.

— Vrem, răspunseră bucuroşi băieţii amîndoi deodată.

Bătrînul plecă înainte şi făcu semn acestora să-1 urmeze. Se văzură în faţa unei case mari, cu o curte largă, iar în fundul curţii nişte grajduri frumoase, coteţe de tot felul şi saiele pentru oi.

— Iacă, zise moşneagul, care era stăpînul, aceştia sînt porcii şi dincoace sînt oile. Oile sînt mai multe decît porcii, acum cum vreţi voi să vă împărţiţi, vă înţelegeţi voi doi întreolaltă. Plata e aceeaşi şi la unul, şi la altul. Eu vă bag slugi pe cîte trei ani. Dacă aţi împlinit trei ani, vă dau fiecăruia un sac de galbeni.

— Bine, stăpîne dragul nostru, răspunseră feciorii, şi a doua zi plecară unul cu oile, şi altul cu porcii. în ziua iirmătoare se schimbară, şi tot aşa au făcut pînă cînd au împlinit trei ani.

După ce s-?tu împlinit trei ani, cei doi fraţi, luîndu-şi fiecare sacul cu galbeni, au plecat plini de voie-bună că merg "la părinţii lor, să le ducă bucurie mare, căci de

acum vor avea şi ei de toate şi nu vor mai îndura lipsurile şi sărăcia.

Cind au ajuns in pădurea unde s-au oprit o noapte la venirea lor, în urma lor s-au auzit tropote de cai. Veneau doisprezece tîlhari, care ştiau că au la ei doi saci de galbeni, şi voiau să-i omoare şi să le ia sacii cu aur.

Tâlharii i-au înconjurat şi cu suliţele îndreptate spre ei le cereau sacii cu galbeni.

Fraţii scoaseră cele trei fire de par de cerb, şi scutu- rîndu-le de trei ori spuseră : *„Veniţi, ajutoarele mele !"*

Cit ai bate-n palme, se arătară în faţa lor trei cerbi uriaşi, şi—i întrebară :

— Ce. porunci ne daţi, dragi stăpînii noştri ?

— Pe tîiharii ăştia să-i faceţi una cu pămîntul, că au vrut să ne omoare !

Auzind tîiharii ce-i aşteaptă, au luat-o care încotro, crezînd că vor scăpa cu fuga, dar în zădar. Cerbii i-au ajuns pe toţi şi i-au omorît.

Acum fraţii erau foarte voioşi că au scăpat de tîlhari şi s-au rugat de cerbi să-i conducă pînă cînd ies din pădure, ca nu cumva alţi tîlhari să le ias^ă in cale. Unul din cerbi îi întrebă :

— Unde vreţi voi să ajungeţi, dragi stăpînii noştri ? ■— Vrem să ajungem la scumpii noştri părinţi, care de trei ani ne aşteaptă, răspunseră fraţii.

— Al cîteîea sat e de aici pînă acolo ? îi întrebă cerbul.

— Al treilea sat, cale de o zi pe picioare, răspunseră ei.
:— Luaţi sacii şi-i legaţi bine între coarnele mele, zise unul din cerbi, iar voi vă urcaţi în spatele fraţilor mei, cîte unul, şi peste cîteva clipe vom ajunge în satul vostru, şi vă vom lăsa jos la marginea lui.
N-a trecut ca de cînd vă povestesc, şi feciorii noştri erau la marginea satului lor. Mulţumiră cerbilor şi-i îmbrăţişară ca pe nişte fraţi buni.
Feciorii îşi luară sacii în spinare şi se îndreptară spre căsuţa lor, care acuma li se părea şi mai mică, şi unde îi aşteptau bătrînii lor părinţi. După ce s-au îmbrăţişat, feciorii au luat cei doi saci şi-i goliră în mijlocul odăii. Cînd văzură atîta aur, au rămas înlemniţi bieţii părinţi. i,De-acum am scăpat de sărăcie", îşi ziceau ei. Şi aşa a şi fost.

*

împăratul Verde, care stăpînea în ţara lor, era foarte necăjit. Singura lui fată, la care se uita ca la lumina ochilor, a furat-o un zmeu. împăratul a dat de ştire în toată ţara şi în ţările vecine, că acelui viteaz care-i va scăpa fata din mînile zmeului şi o va aduce acasă, îi va da jumătate din împărăţie şi fata de soţie. Auzind fraţii de necazul împăratului, s-au înţeles să meargă unul din ei să-şi cerce norocul, dar nu ştiau care să meargă. Atunci unul o întrebă pe mamă-sa :

_ Mamă! ştii dumneata care din noi doi e mai întîi venit pe lume ?
— Ştiu, dragul mamii, răspunse mamă-sa, acela din voi doi care are un semn negru pe braţul drept e cel dintîi născut.
Fraţii îşi suflecară mînecile şi văzură pe braţul drept al unuia un semn negru cît un bob de linte. Abia acum au aflat şi ei care e cel mai mare şi care cel mai mic. Acum zise cel mai mare :
— Eu mă duc la împăratul, 'să-i spun că eu îi aduc fata.
Aşa şi făcu. Merse la împăratul şi-i spuse :
— înălţate împărate ! Eu mă duc să vă aduc fata acasă şi am să omor zmeul.
— Bine, îi răspunse împăratul, dacă tu-mi aduci fata; îţi dau jumătate din împărăţia mea şi fata ţi-o dau de soţie.
Voinicul nostru plecă la drum. Cînd a ajuns afară din satu- mpăratului, scoase cele trei fire de păr, le scutură de trei ori şi spuse : *„Veniţi, ajutoarele mele !"* Şi deodată se iviră cei trei cerbi-uriaşi, şi-1 întrebară :
— Ce porunci ne dai, drag stăpînul nostru ?
.Voinicul îi răspunse : *
>— Vreau să ajung la palatul zmeului care a furat fata împăratului Verde, împăratul nostru, să mi-1 omori ţi, să-i aduc fata, căci dacă i-o aduc, îmi dă jumătate din împărăţie şi fata de soţie !
■— Bine, drag stăpînul nostru, răspunse unul din cei trei cerbi, urcă-te călare în spinarea mea, leagă-te bine la

ochi şi ţine-te bine de coarnele mele, şi nu peste mult te voi lăsa la poarta zmeului.

Voinicul nostru se urcă în spatele cerbului uriaş, se legă bine la ochi şi se prinse cu amîndouă mîinile de coarnele lui. Cînd fu gata, uriaşul cerb se avîntă în vînăţia cerului şi într-o clipeală nu se mai văzu de nori.

După un zbor năprasnic, voinicul se văzu' 'la poarta zmeului.

— Acum stai aci, îi spuse cerbul, iar cînd te voi chema, să vii la mine să vezi zmeul mort.

Cerbul, luîndu-şi avînt, sări peste poartă în curtea zmeului. Acesta era în leagăn, se-nvîrtea de nu i se vedea capul. Cerbul îi trînti o copită în leagăn, îi sfărîmă oasele zmeului, încît nu'se mai cunoştea nimic din el.

— Drag stăpînul meu, strigă Cerbul, vino să vezi zmeul !

Cînd intră voinicul pe poartă, văzu în mijlocul curţii un stîrv fără nici o formă. Voinicul merse îndată în palat şi începu a căuta prin toate odăile, după fata împăratului Verde. Cînd deschise o odaie frumoasă, văzu lîngă fereastră o fată frumoasă, plîngînd. Cînd dădu ochii cu voinicul nostru, îşi şterse ochii, şi-i spuse cu groază :

— Vai, dragul meu voinic viteaz, dar cum ai cutezat să calci cu picioarele în palatul afurisitului istuia de zmeu, căci de te simte că eşti aici, te face mici bucăţele şi-ţi sărează carnea.

— Nu mai purta nici o frică, draga mea, căci zmeul tău e mort, răspunse voinicul, eu am venit cu poruncă de la tatăl tău, împăratul Verde, să te scap de robia lui. Acum

vino cu mine în curte, căci acolo ne aşteaptă ajutorul meu, un cerb uriaş, care m-a adus aici şi care a omorît zmeul. El ne va duce la tatăl tău.

I— Vai, dragul meu, nu ştiu cum să-ţi mulţumesc pentru binefacerea ta, căci eu nu mai trăgeam nădejde să-mi mai văd părinţii şi ţara mea.

Ieşiră grăbiţi din palat şi în mijlocul curţii văzu frumosul cerb şi aproape de el rămăşiţele zmeului, din care nu se mai cunoştea nimic. Cînd ajunseră în faţa cerbului, voinicul îl întrebă :

— Acuma cum vom face ? dragul meu ajutor.

— Aşa cum am venit, tot aşa vom merge, căci pentru mine aceasta nu e nici o greutate, răspunse cerbul.

Fata deodată îşi aduse aminte că fratele zmeului ei a furat pe fata împăratului Roşu, tot în ziua în care a fost furat-o pe ea, şi-i spuse voinicului.

— Unde-i palatul lui ? o întrebă voinicul.

— Lăsaţi-1 că-1 aflu eu, chiar dacă ar fi în gaură de şarpe, răspunse cerbul, urcaţi-vă în spinarea mea şi vă ţineţi bine unul de altul şi de coarnele mele.

Voinicul şi fata se suiră şi se ţineau bine de coarnele lui. Acesta se avîntă ca-ntr-un zbor şi se pomeniră în faţa palatului zmeului mai mic. Voinicul şi fata săriră jos din spatele cerbului şi aşteptară să vadă ce se va întîmpla cu acesta.

Cerbul sări peste poartă şi, dînd faţă cu zmeul, nu mai aşteptă nici o mişcare, îi izbi o copită puternică în burtă şi-1 rupse-n două,' lăsîndu- 1 mort, neavînd timp să zică nici mile !

Acum striga pe cei de-afară.
— Dragi stăpînii mei, veniţi să vedeţi zmeul, şi căutaţi fata împăratului Roşu, s-o ducem şi pe ea acasă. Cei doi alergară repede şi veniră cu fata, care plîngea de marea bucurie că a scăpat de zmeu.
Cerbul uriaş le spuse fetelor să se urce în spatele lui şi să se ţină de coarnele lui, să se lege bine la ochi, iar voinicul la fel, căci el ştia ce are să facă. După ce se aşezară bine, cerbul îşi luă avîntul şi-ntr-o clipită erau nevăzuţi. Acum se apropiau de palatul împăratului Verde, care-i aştepta cu multă nerăbdare. Mai mare le-a fost bucuria cînd i-au văzut inlrind pe poartă şi pe fata împăratului Verde şi a împăratului Roşu, pe care le scăpase voinicul. Acesta trimise vorbă fratelui său să vină îndată la curtea împăratului, ca să meargă el cu fata cealaltă, s- o ducă acasă la tatăl său, împăratul Roşu, căci aceasta are să-i fie soţie.
Cum ajunse acesta, luă fata, se urcară. în spatele cerbului şi porniră ca vîntul spre ţara împăratului Roşu. Cînd ajunseră aici în curtea palatului, părinţii fetei erau să înnebunească de bucurie, văzîndu-şi fata scăpată din ghearele zmeului, căci începură să-şi piardă orice nădejde.
■— Tu eşti ginerele nostru drag, căci din toţi prinţii de împăraţi şi crai, cari şi-au încercat norocul să ne scape fata, numai tu ne~ai putut-o aduce. Mxine dimineaţă îţi dau o trăsură cu patru cai, să mergi la părinţii tăi şi la fratele tău şi să-i aduci aici să fie şi ei părtaşi la bucuria noastră cînd vă logodiţi, iar apoi să hotărâm împreună cînd să ţinem nunta.

Aceleaşi pregătiri se făceau şi la curtea împăratului Verde. S-au înţeles ca întîi să se facă nunta aci, iar după o săptămînă la împăratul Roşu. Şi s-au făcut două nunţi ca-n poveşti.

Şi aşa doi băieţi gemeni din părinţi săraci au ajuns să fie împăraţi, şi dacă n-or fi murit şi azi trăiesc. Iar eu m-am suit călare pe un tăiş de coasă, ca să vin la dumneavoastră, să vă spun o poveste frumoasă, şi-am venit călare "pe-un cocoş, ca să nu vin pe jcs, apoi m-a adus în zbor o găină, ca să nu vin prin tină.

POVESTE DIN BANAT, CULEASĂ DE P. *UGLIŞIU — DELAPECICA*

împăratul orb şi feciorii 1 Oi

Â FOST ODATĂ un împărat ca şi toţi împăraţii, şi împăratul acela s-a îmbolnăvit rău şi a zăcut cu anii întregi pe pat. Cîţi doctori mari au fost in ţara lui, pe toţi i-a chemat să-i vadă boala şi nimenea nu ştia să-i afle leacul, ba, pînă la urmă a şi orbit de amîndoi ochii.
A chemat şi doctori din alte ţări, dar tot în zădar. La urmă a adus şi vrăjitori, doar doar îşi va afla leacul. Odată un vrăjitor i-a spus :
— înălţate împărate, pînă nu vă veţi spăla pe ochi cu apă vie din apa Siloamului, nu veţi avea vedere în ochi, şi pînă nu veţi bea de trei ori din apa aceea, nu veţi putea fi sănătos.
împăratul nu ştia pe cine să trimeată la aşa depărtare mare, ca să-i aducă apă vie din apa Siloamului. împăratul avea trei feciori, dintre care cei doi mai în vîrstă erau bărbaţi întregi. Auzind ei pe tatăl lor necăjindu-se, că nu ştie pe cine să trimită pînă la rîul Siloamului, că-i adîncă apă, feciorul cel mai mare îi zise : ■— Mă duc eu, tată drag.
— Eu mă tem să te trimit pe tine, răspunse împăratul, căci tu n-ai mai fost prin ţări străine, şi nu cunoşti drumul

şi poţi să rătăceşti pe mare, că ai să faci un drum pe apă,' mai lung decît pe uscat, mă tem să nu te prăpădeşti pe acolo.

— Eu am nădejde să izbutesc să ajung la apa Siloamului şi să mă întorc norocos, zise feciorul de împărat.

— Bine, dragul meu, răspunse împăratul, iacă eu îţi dau o pungă de galbeni, ca să ai cu ce să trăieşti pe drum. Cînd ajungi la mare, cumpără-ţi o barcă bună, şi mergi cu ea pînă în ţara Siloam, lasă barca la ţărm şi mergi spre răsărit pînă ajungi la apă.

Feciorul a plecat la drum. Ajungînd la mare şi-a cumpărat o barcă şi-a început a merge pe apă, vîslind cu nădejde. A mers mai multe zile-n şir, pînă cînd într-o bună zi a ajuns la un ostrov. Aici a văzut mai multe bărci legate la ţărm. Şi-a legaff şi el barca la ţărm şi, ieşind din barcă, s-a îndreptat spre locul unde vedea multă lume veselă adunată. Stătu să vadă nu cumva e vreo nuntă. După cîtva timp întrebă pe un fecior de seama lui ce este aici. Acesta îi spuse că aici e o casă de oaspeţi şi loc de pe trecere. Se aşează acum şi el la o masă şi ceru să i se aducă ceva mîncare. ■;.• -

A mîncat şi a băut pînă s-a săturat, căci, ce-i drept, era tare flămînd. După aceea veni la masa lui o fată frumoasă, şi văzîndu-1 străin, îi spuse să vină să joace şi el în horă. Feciorul de împărat a mers bucuros, că-i plăcea jocul. Şi aşa acesta nu s- a mai gîndit să plece mai departe şi a rămas aici să-şi petreacă-. Au trecut săptămîni, ba chiar luni, şi împăratul văzînd că băiatul său nu mai vine de atîta timp, a crezut că s-a

P ăpădit şi şi-a luat gîndul de la el, şl se gîndea pe cine ar putea să-1 trimită la Siloam. într-o zi feciorul mijlociu îl rugă pe tatăl său, zicîndu-i :

— Tată, lasă-mă să merg şi eu să-ncerc, căci altul mai de încredere decit mine n-ai să găseşti,

— Eu te-aş lăsa, dragul meu, dar mă tem că te-oi pierde şi pe tine, şi-atunci ce mă fac ? răspunse împăratul.

— Am nădejde că n-o să mă prăpădesc, căci doar şi pe uscat şi pe mare sînt tot oameni buni, care îşi văd de treburile lor. Te rog să mă laşi să plec !

— Bine, dragul tatii, dacă crezi tu aşa, pleacă într-un ceas cu noroc, zise tatăl său.

A doua zi împăratul îi dete şi acestuia o pungă de galbeni şi iumdu-şi rămas-bun a plecat. A făcut şi el ca fratele sau şi a ajuns la ostrov, unde s-au întîlnit amîndoi. S-au b .icurat mult cînd s-au văzut şi, de părere de bine, s-au pus să-şi petreacă. Şi-au petrecut o zi-două, ba chiar nouă şi încă de vreo cîteva ori nouă, şt de apa vie au uitat ca oămîntul.

împăratul şi de astă dată şi-a pierdut orice nădejde. Feciorul cel mai mic al împăratului, văzîndu-I tot mai trist şi mai bolnav, îi zise :

— înălţate împărate şi preabunul meu tată, te rog să-mi dai voie să merg şi eu să-mi încerc puterile, poate voi avea eu norocul să-mi întrec fraţii.

•— Bine, dragul meu, răspunse împăratul, numai să ai grije de tine, ca nu cumva să te pierd şi pe tine şi să rămân fură nici un ajutor acum la bătrâneţe.

OG

A doua zi dimineaţă tatăl său i-a dat şi lui o pungă de galbeni, şi iuindu-şi rămas-bun a zis un doamne-ajută şi a plecat.

După cîteva zile de drum a ajuns la mare. Şi-a cumpărat o barcă şi-a tntins-o la drum pe apă. S-a dus, s-a tot dus, cale lungă să-i ajungă, cum se zice din poveste că-nainte mult mai este. Feciorul nostru a avut norocul să-1 ajungă din urmă o barcă mare, minată de vînt, avînd pînze multe, pe care vîntul le umfla şi-mpin.gea barca cu mare putere. Marinarii l-au luat cu ei, legînd bărcuţa lui de a lor. Şi aşa, în cîteva zile, s-au văzut 3a ostrov, unde s-au oprit şi ei.

Mai mare îi fu bucuria, dar şi mirarea cînd întîîni aici pe fraţii săi. Fratele lor îi întrebă numaidecît dacă sînt în drum spre casă şi dacă au ajuns la apa Siloamului. Fraţii lui nu ştiau ce să-i răspundă şi se uitau unulla altul. întrebarea a rămas fără răspuns. Peste noapte, cei doi fraţi mai mari s-au hotărît să se scoale de dimineaţă şi să pornească la drum naintea fratelui lor. A doua zi dimineaţa, cînd s-a sculat fratele cel mic şi-a căutat să-şi găsească fraţii, nu i-a mai aflat. S-a dus să-şi vadă de drum, neştiind ce să creadă despre ei. Ajuns la barcă, s-a urcat în ea şi s-a cam mai dus. După o vreme oarecare, feciorul nostru a văzut o broască ţestoasă înotînd pe lîngă barcă. Uitîndu-se la ea a văzut că avea numai trei picioare, unul fiindu-i rupt şi nu se putea ajuta la înot. Feciorului nostru i s-a făcut milă văzînd-o cum se luptă cu valurile. A întins o mînă ca s-o ridice în barcă. Broasca a început sâ-i vorbească ;

— Vai, dragul meu, îmi faci un mare bine căci mă scapi de la moarte. Am nişte duşmani, toţi fraţi de ai mei, care ar vrea să mă vadă moartă.

Feciorul a rămas foarte mirat cînd a auzit-o vorbind. După ce a scos-o din mare şi a aşezat-o în barcă i-a zis :

— îţi mulţumesc foarte mult pentru binefacere şi am să-ţi răsplătesc. Fraţii tăi, care au trecut cu bărcile pe lîngă mine, m- au văzut cum mă zbăteam să înot, şi nu li s-a făcut milă de mine să mă ia în barcă. I-am rugat să mă ajute şi n-au voit.

— Ai văzut pe fraţii mei cu celea două bărci ? o întrebă feciorul de împărat.

— Da, i-am văzut, răspunse aceasta, şi să ai grije, căci fraţii tăi au gînduri rele şi nu ştiu cum să se scape de tine. Ei trebuiau să fie de mult acasă la tatăl vostru, cu apa vie din Siloam, şi acum ar fi vindecat pe împărat şi de boală şi de ochi, şi dacă nu veneai tu, ei nici acum n-ar fi plecat.

Feciorul nostru a rămas foarte trist la vorbele spuse de broască. Acum el se gîndea că oare cine ar fi această fiinţă care vorbeşte, şi se hotărî s-o întrebe :

— Rogu-te, cine eşti de ştii vorbi ca noi oamenii, şi de unde le ştii toate ?

— Eu, dragul meu, sînt una din cercetaşele bunei noastre stăpîne, Zina Mării, tu ai un suflet bun şi curat, de aceea m-a trimis în calea ta, ca să te ajut. îndată ne ajunge din urmă corabia cu pînze, care te-a adus pînă la ostrov. Cînd vei ajunge în grădina de lîngă Siloam, vei vedea în poarta ei nouă paznici uriaşi, călugări, să le sărutţi mîinile

şi să-i rogi să-ţi dea voie să iai apă vie din Siloam. Ai grije că fraţii tăi vor schimba apa din plosca ta, dar tu după ce ai ajuns la tatăl vostru, să-i laşi pe ei să-i dea apă vie şi numai după ce i-au dat ei şi nu s-a vindecat tatăl vostru, numai după aceea să- 1 rogi pe tatăl tău să beie din aceeaşi ploscă din mina ta, şi- ndată se va vindeca. Iacă zăriră barca cu pînze, care se opri, şi spuseră fiului de împărat să se urce în barca lor mare şi porniră în grabă.

Nu după mult timp ajunseră din urmă şi cele două bărci ale fraţilor lui, şi-i poftiră să se suie şi ei în corabia mare cu pînze. Dacă fraţii lui ar fi ştiut că el e în corabie, n-ar fi primit *invitarea, dar* acum după ce s-au văzut, a fost prea tîrziu.

După puţine zile, corabia a ajuns la ţărm. Cei doi fraţi s-au coborît şi luîndu-şi bărcile le-au legat la ţărm. Acum mergeau toţi trei spre apa Siloamului. Cînd au ajuns la apa Siloamului, fratele cel mai mic i-a lăsat pe fraţii săi să meargă înainte să-şi ia apă. Aceştia se duseră, şi cînd ajunseră la poartă, văzînd călugării aceia uriaşi îi întrebară :

— Unde-i apa Siloamului ?

— Vedeţi apa aceasta limpede ? Aceasta este.

Ei nu mai spuseră nici un cuvînt, ci se îndreptară spre apă. îşi umplură ploştile şi bucuroşi plecară repede la drum. Fratele cel mic a făcut aşa după cum 1-a învăţat broasca : a sărutat mîinile celor nouă călugări şi îi rugă să-i dea voie să ia apă vie din Siloam. Cel mai bătrîn dintre călugări luă de mînă pe fecior şi- 1 duse la apă, îi luă plosca din mină şi i-o umplu cu apă şi i-o dete.

Feciorul mulţumi şi plecă în urma fraţilor, dar nu-i mai află. S- au grăbit ca să ajungă înaintea fratelui lor. Acesta nici nu se grăbi. Ajungînd la mare a aflat numai o barcă, căci cele două au plecat, şi se vedeau departe pe mare. Lîngă barcă a dat cu ochii de broască, care văzîndu-1 îi spuse că fraţii i-au plecat foarte grăbiţi. Apoi îi spuse să mai zăbovească o zi-două, căci corabia care i-a adus se-n-toarce şi ea spre casă şi aşa îi va ajunge pe fraţi pe mare, şi vor merge împreună.

După două zile, barca cu pînze şi-a întins toate pînzele şi a pornit spre casă, ducînd şi pe feciorul nostru. Vîntul umfla pînzele, iar barca fugea ca o nălucă pe valurile mării. După cîteva zile de drum, se pomeniră ajunşi la ţărm. Feciorul nostru nu se grăbea, ca să-1 ajungă fraţii din urmă. A doua zi se apropia de ţărm o barcă tot de plnză, care aduse şi pe fraţii lui. Acum toţi trei porniră ia drum spre palatul unde îi aştepta de atîta amar de vreme bătrînul lor tată orb şi bolnav de moarte. Au mers cu mare grabă, ca să ajungă cît mai repede, dîndu-şi seama cei doi fraţi mai mari că au petrecut pe ostrov cîteva luni de zile, cînd puteau să fi ajuns de mult la tatăl lor, ca să-i scurteze suferinţele. într-o seară s-au oprit peste noapte la o casă de om bogat, care vâzmdu-i încărcaţi de praf, îi pofti să rămîie peste noapte la el. Feciorii primiră bucuroşi găzduirea şi se odihniră de osteneala drumului lung. Noaptea, cei doi fraţi se sfătuiră să golească apa vie din plosca fratelui lor şi s-o înlocuiască cu apă de ploaie. Aşa şi făcură. Acum cei doi fraţi erau siguri că numai cu apa vie adusă de ei

Boi se va vindeca tatăl lor. Fratele lor nu va avea cu ce să se laude înaintea tatălui lor, îşi ziceau ei. După mai multe zile de drum au ajuns voioşi toţi trei la palatul tatălui l6r, care trăgea de moarte. Toţi doctorii care erau în jurul patului în care împăratul se lupta cu moartea spuneau curtenilor să se pregătească de cele trebuincioase unei înmormîntări împărăteşti, deoarece moartea împăratului este aşteptată clipeală de clipeală. Cum ajunseră feciorii în faţa tatălui lor, acesta îşi adună cele clin urmă puteri, se ridică şi-i întrebă :

— Adus-aţi apa vie ?

— Adus, tată drag ! şi-i întinse plosca cu apa vie cel mai mare. Cum se spălă cu ea pe ochi, în loc să vadă cu ei, l-au luat nişte dureri îngrozitoare şi începu a se văita, încît ţi se sfîşia inima de durere văzîndu-i chinurile. Feciorul mijlociu îi întinse plosca sa, crezînd că-i va ajuta. în zădar, durerile îi creşteau şi mai mult. Atunci feciorul cel mai mic se apropie de tatăl lor, luă plosca care era în faţa lui şi i-o întinse. împăratul luă apa în mînă şi îşi spălă ochii. Ochii împăratului se deschiseră mari şi frumoşi şi durerile îi trecură într-aceeaşi clipă. Şi-a vărsat apă în mîini - şi a început să-şi spele întreg corpul şi a băut de trei ori şi deodată împăratul s-a ridicat din pat şi umbla voios prin casă, spunînd mereu că se simte aşa cum s-a simţit cînd a fost fecior tînăr.

Toată lumea s-a minunat de puterea acelei ape, şi nimeni nu vorbea docît numai despre vindecarea împăratului, bueurindu- sc toţi de bucuria lui.

A)

Acum împăratului îi veni poftă să mînce peşte verde • şi trimise feciorii să-i prindă peşte din mare. Aici ei se împrăşliară unul de altul şi şi-a ales fiecare locul care i se părea mai potrivit. Feciorul cel mai mic şi-a ales loc la umbra unei sălcii mari. Mai mare i-a fost bucuria cînd dete cu ochii de broasca înţeleaptă, care se apropie de el. Aceasta îl întrebă :

— Ce fel de peşte ar dori tatăl tău să mînce ?

— Lui totdeauna i-a plăcut somnul, îi răspunse feciorul - împăratului.

— Aşteaptă-mă puţin aici, că eu mă duc să-ţi abat nişte somni frumoşi, ca să-ţi prinzi de care îţi place, zise broasca şi plecă înotînd.

Deodată s-au adunat o mulţime de somni graşi şi frumoşi. Feciorul nostru, aruneînd mreaja, prinse doi somni deodată. Scoase mreaja cu peşti din mare şi luînd-o în spate a plecat voios spre casă. în drum îi ieşi în cale *Zina Mării* şi-i spuse :

— Dragul meu, să ai grije, că în somnul cel mai mare vei afia o piatră de diamant, care are putere să împlinească toate dorinţele omului, dacă îi cere aşa : „Draga mea piatră frumoasă, fă-mi cutare lucru", şi îndată-şi vede dorinţa împlinită, dar de acel lucru să nu se apropie oameni cu suflete îndrăcite, căci îndată îi prăpădeşte. După aceasta zina s-a dus ca o nălucă.

Feciorul nostru, foarte bucuros de cele ce îi spuse zina, merse grăbit spre palat şi a intrat la tatăl său şi i-a arătat peştii. împăratul s-a bucurat foarte mult văzînd aşa peşti

[1] Peşte verde — peşte proaspăt.

mari şi frumoşi şi şi-a sărutat feciorul de părere de bine. Acesta se duse şi luînd un cuţit a spintecat peştele în doua Şi a scos piatra de diamant, apoi a dat bucătarului să-i facă din amîndoi peştii mîncarea plăcută împăratului. Cind a fost mîncarea gata, iată că vin şi ceilalţi doi feciori de Ia pescuit. Cînd i-a văzut împăratul, i-a întrebat :

— Noa, dragii mei, voi ce aţi prins ?

— Iacă, zise cel mai mare fecior, eu am prins doi peşti cam mici, dar cred că vor fi buni.

■— Dar tu cîţi ai prins ? îl întrebă pe cel mijlociu.

■— Eu am prins trei, dar sînt mici de tot, răspunse feciorul.

— Mergeţi şi—i daţi pisicii, să-i mînce, căci fratele vos tru mi-a adus doi somni mari, din care ne saturăm cu toată curtea, le porunci împăratul.

La masă îi întrebă împăratul pe feciori :

— Unde aţi fost voi la pescuit ? Nu aţi fost toţi trei la mare ?

— Toţi trei am fost la mare, dar acolo unde am pescuit noi n-am văzut decît numai peşti mici. Fratele nostru a fost mai norocos, răspunse feciorul cel mai în vîrstă.

— Dar ce fel de apă vie mi-aţi adus voi, că era să mor de durerile care m-au cuprins cînd mi-aţi dat să-mi spăl ochii, şi-ndată ce mi-a dat frăţiorul vostru mi-am recăpătat vederea şi m-am făcut sănătos. Nu cumva aţi avut voi vreun gînd rău în sufletul vostru ?

— N-am avut nici un gînd rău, dar cred că noi doi sîntem fără noroc, răspunseră cei doi fraţi.

A doua zi era ziua împăratului. Feciorul cel mai tînăr luă piatra de diamant, ieşi în poarta palatului şi-i ceru aşa :

'„Draga mea piatră frumoasă,
fă-mi, ie rog, un pod de aur
de la poartă pînă-n deal la vie !"

Deodată se întinde un pod de toată frumuseţea, de la poarta palatului, peste valea care trecea prin faţă şi pînă sus la dealul cu via împărătească.

Dimineaţa cînd a ieşit împăratul afară pe poartă, a rămas minunat de acea arătare, şi nu-şi venea să creadă ochilor. Merse pe pod, trecu peste vale şi se tot minuna şi nu ştia de unde-i vin atîtea bucurii nespus de mari. Feciorii împăratului ieşiră şi ei să vadă acea mare minune, şi nu se putură răbda să nu treacă pe acel pod căzut din cer. Merseră amîndoi alături ea, şi cînd ajunseră deasupra văii, podul de aur se desfăcu în două, şi-nlr-o clipeală apa îi înghiţi pe loc, iar podul s-a îndreptat aşa cum a fost.

Şi aşa s-au prăpădit cei doi feciori ai împăratului care-şi duşmăneau fratele mai mic şi care n-aveau nici o durere de tatăl lor bătrîn, orb şi bolnav, ba, ei atunci îşi petreceau mai bine pe ostrov, cînd tatăl lor gemea ziua-noap-tea de durerile mari ale morţii.

Bine faci, bine trăieşti, Rău
gîndeşti, rău nimereşti l

POVESTE DIN BANAT CULEASĂ DE F. *UGLIŞ1U — DELAPECICA*

Un băiat sărac şi fata de-mpărat

A FOST ODATĂ ca nici odată, cînd lupii cu oile se legănau în covată, cînd puricele trăgea în jug şi ţintarul ţinea de plug, cînd vulpea era primar şi iepurele crîşmar.

Atunci a fost o femeie foarte săracă, săracă ca şoarecele din biserică. Femeia aceasta avea un băiat. într-o zi ma-mă-sa 1-a trimis să-i cumpere de un ban piper şi de unui sare. Mergînd el prin mijlocul satului, unde era prăvălia*' văzu doi băieţi care voiau să omoare o pisicuţă şi un căţe-, luş. Se apropie de ei şi

—i întrebă : :— Ce vreţi să faceţi cu pisica şi cu căţeluşul ? :— Vrem să-i omorîm, răspunseră ei.

— Vai, nu vi-e milă de ei, că-s aşa de frumoşi ? zise băiatul. Mai bine vindeţi-mi-i mie.

— Cît ne dai pe ei ? îl întrebă unul;

.— Vă dau doi bani, că numa' atîţia am, răspunse cumpărătorul. Acesta le dete banii şi luînd pisicuţă şi căţeluşul îi duse la mamă-sa.

Cînd îl văzu mamă-sa cu ei în braţă, îl întrebă de unde i-a primit.

■— Nu i-am primit, ci i-am cumpărat cu doi bani, pe care mi i- ai dat să cumpăr piper şi sare. Nişte copii răi voiau să-i omoare şi mic mi-a fost milă de ei, şi i-am cumpărat, răspunse băiatul. A doua zi mamă-sa i-a dat un ban să-i aducă chibrite. Intîlnindu-se cu un băiat mai mare, care ţinea în mînă un pui de şarpe, îl întrebă ce face cu el. Acesta îi răspunse că vrea să-1 omoare.

— Te rog, nu-1 omorî, ci mai bine vinde-mi-1 mie, zise băieţaşul.

— Cît îmi dai pe el ? îl întrebă băiatul.

— îţi dau un ban, căci n-am mai mulţi, îi răspunse cumpă- rătorul.

— Bine, zise celălalt, dă-mi banul şi ţine şarpele. Băieţaşul luă şarpele şi-1 duse acasă.

Aci îl băgă într-o bute de şapte oca şi în bute a trăit ani de zile şi-1 hrăneau cu lapte de vacă. Şarpele a crescut mare de tot şi nemaiîncăpînd în bute, a rupt toate cercurile butii şi a spart-o. într-o zi şarpele s-a rugat de băiat să-1 ducă la tatăl său," care era împăratul şerpilor. Cînd mergeau pe drum, şarpele 1-a sfătuit pe băiat ca, dacă tatăl său îl va întreba ce cere să-i dea pentru că 1-a crescut şi 1-a îngrijit, să-i ceară inelul cel mic din vîrful cozii.

Cînd au ajuns la împăratul şerpilor, acesta s-a bucurat foarte mult cînd şi-a văzut băiatul aşa de mare şi de frumos, şi nu ştia cum să-i răsplătească binefăcătorului său pentru marea binefacere. Şarpele 1-a întrebat pe băiat :

— Ce răsplată să-ţi dau pentru binele pe care mi l-ai făcut, că mi-ai scăpat băiatul ide la moarte şi mi l-ai crescut mare ?
Băiatul îi răspunse :
— îmi dai inelul de aur cei mai mic, pe care îl porţi în vîrful cozii.
— Vai ! dar acest inel e prea mică răsplată pentru o faptă atît de mare. Uite, am aici inele mari şi scumpe, cercei cu briliante şi alte lucruri mai de preţ. Alegeţi dintre acestea care vrei, îi spuse împăratul şerpilor.
— Mie-mi place inelul acela şi altceva nu-mi place, răspunse băiatul.
împăratul şerpilor n-a avut încotro şi a trebuit să-i dea inelul care îl dorea el.
Copilul luă inelul şi plecă cu el la mamă-sa. Pe drum s-a oprit într-o pădure frumoasă şi s-a hotărît să-i încerce puterea. A făcut aşa cum i-a spus puiul de şarpe : a-nvîr-tit inelul la stînga şi deodată s-a văzut înconjurat de şapte draci cu nişte cozi lungi, şi-ncepură a-1 lovi cu cozile, care unde putea. Copilul s- a speriat şi luînd inelul începu să-î învîrtească la dreapta, şi deodată dracii îşi băgară cozile între picioare, şi îşi luară tălpăşiţa, iar în locul lor veniră nişte Feţi-Frumoşi şi cei trei fraţi năzdrăvani : Strîmbă-Lemne, Sfarmă-Piatră şi Greu-ca-Pămîntul. Ei au adus o mulţime de lucruri scumpe şi frumoase : mobile, haine, şi fel de fel de mîncări, de nu mai încăpeau în cămara lor. Băiatul s-a rugat de cei trei năzdrăvani să aducă o casă frumoasă şi mare şi s-o aşeze în loc la casa lor bătrînă, iar aceasta s-o dărîme.

Aşa şi făcură. în ciieva zile ridicară aci o casă boierească cum nu s-a mai pomenit. Acum băiatul s-a făcut un fecior frumos, venind u-i timpul însurătorii. Casă frumoasă avea. Numai nevastă îi mai trebuia. într-o zi feciorul nostru spune mamei sale să meargă peţitoare la fata împăratului, căci de cînd e lumea, feciorilor de-tfisurat, toate uşile caselor unde sînt fete de măritat le stau deschise. Mama feciorului, care-şi ştia feciorul ei ca vin Făt-frumos, nu stătu nimic pe gînduri, şi plecă la împăratul, ca să-i ceară fata, să i-o deie ei noră. împăratul îi spuse că nu i-o dă/Mama feciorului merse necăjită şi—i spuse feciorului că nu i-o dă.

A doua zi feciorul iar o -trimise în petit. Cum ajtmse la împărat o ceru din nou să i-o dea noră, dar nici de astă dată nu i-o dete. Iară veni femeia acasă necăjită. A treia zi iar o trimise feciorul. Cînd o văzu împăratul şi a treia oară, se gîndi cum să facă ca să nu-i mai calce pragul femeia aceea cu cererea ei. îi veni în minte un plan minunat, să-i ceară feciorului să-i facă lucruri mari şi grele şi peste puterile lui. Aşa şi făcu. îi spuse femeii aşa : — Draga mea, iată, m-am hotărît să-ţi dau fata mea noră, dacă feciorul tău îmi face mine seară următoarele trei lucruri mari :

Pentru fata mea un palat mai mare şi mai frumos decîfc ai meu, numai şi numai şi numai din aur. De la poarta palatului meu şi pînă la palatul fiicei mele, să-mi facă un pod de aur, cum nu are nici un împărat din lume. Să scoată din rădăcină pădurea de pe dealul din faţă, să-1 sădească eu vie cu struguri mari şi dulci, parii de la vie să fie tot un rînd de argint, altul de aur. în jurul viei să fie sădiţi :

meri, peri, cireşi şi piersici, toţi de aur, şi încărcaţi de roadă, şi să fie dulci ca mierea. într-un butoi de o sută de litri să fie must stors proaspăt. în fiecare pom să fie cîte un cuib de paseri cîntătoare, care de dimineaţa pînă seara tîrziu să cînte fiecare în glasul ei. Dacă feciorul tău poate face aceste trei lucruri, mîne seară puteţi veni să facem logodna tinerilor. Femeia foarte voioasă se grăbea spre casă, ca să ducă vestea bună feciorului ei.

împăratul credea că acum femeia cu feciorul ei n-o să-1 mai supere cu peţitul ei. Ei, dar o vorbă bătrînească spune că niciodată nu poţi şti din care tufă sare iepurele. A doua zi, pe cînd se culcă găinile, palatul fetei împăratului era gata şi strălucea ca un soare căzut pe pămînt. De la poarta palatului împărătesc şi pînă la palatul fetei lui era un pod cu totul de aur, frumos cum sub soare altul nu mai este. Pe dealul din faţă, în locul pădurii, era acum o vie frumoasă încărcată de struguri, legată de pari de aur şi de argint, iar împrejurul viei erau sădiţi tot felul de pomi roditori, încărcaţi de roadă ca aurul. în fiecare pom cîte un cuib cu paseri cîntătoare, cîntîndu-şi fiecare cînte- cul.

Cei doi peţitori, mama şi feciorul, s-au dus la împăratul, aşa după cum s-au înţeles, fiind împlinite toate cele cefute. împăratul şi împărăteasa au căutat fata în tot paiatul, ca să vină să facă logodna, dar fata nicăieri. Un zmeu care auzise că un fecior de femeie săracă a petit fata împăratului şi că fata nu-1 vrea în ruptul capului, s-a îmbrăcat în haine scumpe ca un Făt-frumos, s-a învîrtit pe lingă palatul împăratului, şi cînd văzu că fata era singură

în grădină, s-a furişat nevăzut de nimeni şi cînd a fost lingă ea a luat-o în braţe, a sărit peste zid şi s-au cam mai dus. împăratul şi împărăteasa au căutat-o zile şi nopţi, dar n-au putut afla nici o urmă care să le arate unde le-ar fi fata.
Voinicul nostru îşi aduse aminte de inelul fermecat. 11 scoase şi începu să-1 învîrtească. Deodată îi veniră ajutoarele : trei Feţi-frumoşi şi trei paralei : Sfarmă-Piatră, Strîmbă-Lemne şi Greu-ca- Pămîntul. Feciorul nostru le spuse care îi e necazul, că nu ştie cine i-a furat mireasa. Feţi-frumoşii şi paraleii s-au rugat de fecior să le dea răgaz pînă mine seară, ca să întrebe pe toate iscoadele lor, care cunosc toate ascunzişurile lumii, de pe toate ţărmurile.
A doua zi au venit iar toţi argaţii feciorului cu inelul şi aflară de la o vulturoaică unde se află fata. Un zmeu cu şapte capete a furat-o şi-o ţine închisă într-un castel de piatră.
Feciorul luă iarăşi inelul şi învîrtindu-1 îi ceru să-i aducă nouă- puteri, ca să meargă să se lupte cu zmeul cel cu şapte puteri şi să-i scape mireasa din ghearele lui. Inelul îi împlini dorinţa, şi acum feciorul nostru era atît de puternic, încît se juca cu pietrele de moară, cum se joacă copiii cu mingile de gumă. îşi pregăti merinde de drum şi porni spre marginea lumii. După o cale lungă izbuti să ajupgă la marginea lumii. Aici întîlni pe împăratul şerpilor, care era foarte voios că poate face şi el un bine aceluia care i-a scăpat feciorul de la moarte.
•— Dragul meu, zise împăratul şerpilor, eu am o vulturoaică, împărăteasa vulturilor, care te va duce în zbor pînă

la palatul zmeului, şi ea îţi va da tot ajutorul ca să-ţi poţi lua mireasa şi să ţi-o duci acasă, să vă cununaţi. Nu trecu ca de cînd vă povestesc şi vulturoaica se lăsă din zbor înaintea lor.
împăratul şerpilor îi povesti prietenei lui toată păţania cu peţitul fetei împăratului şi cu furarea fetei de către zmeul cu şapte capete, lăsîndu-1 pe ginere fără de mireasă. Vulturoaica îi spuse :
— Mîne dimineaţă, încă înainte de răsăritul soarelui, eu voi veni aci şi de aci te voi duce pînă la palatul zmeului. Acolo îţi voi spune ce şi cum trebuie să faci. îşi luă rămas bun şi zbură în vînăţia cerului.
Feciorul nostru acum era foarte vesel, văzînd că toate merg spre bine.
A doua zi, înainte de răsăritul soarelui, feciorul nostru era în tălpi, şi se uita în sus spre cer, doar o vedea vulturoaica venind. Dintr-o dată se pomeni cu vulturoaica în faţă. Aceasta îi zise :
— Urcă-te între aripile mele şi te leagă bine la ochi şi te prinde cu mînile de penele mele.
Feciorul se aşează în spatele vulturoaicii, se legă bine la ochi şi strînse bine în pumni cîte-un smoc de pene din spatele ei.
— Gata ? îl întrebă.
— Da ! Stat gata ! răspunse acesta.
Pasărea uriaşă îşi luă zborul şi cît va fi ţinut 2borul greu de ştiut. După o coborîre repede ca de fulger, se simţi că zborul e pe sfîrşite. Vulturoaica se opri şi-i spuse feciorului să-şi dezlege ochii. Erau în altă lume, cu alte vietăţi, cu altfel de pomi şi de flori. Acum vulturoaica a zburat

upra palatului, ca să vadă dacă zmeul este plecat ori acasă.

După ce a dat două-trci raite pe deasupra palatului, a văzut că zmeul era plecat şi numai fata singură era acasă. Vuituroaica veni şi spuse feciorului să meargă să bată-n poartă şi să vorbească cu ea. Aşa şi făcu. Merse şi bătu în poartă. Fata veni, descuie poarta, neştiind cine ar putea să fie. Cînd îl văzu îl întrebă :

— Cine eşti şi ce cauţi aici în ţara acestui zmeu afurisit; că dacă te prinde aici îţi fărîmă oscioarele, iar carnea ţi-o dă corbilor, şi e păcat de tine, că eşti tînăr şi frumos, îl întrebă fata de-mpărat.

— Eu sînt feciorul unei femei sărace din satu-mpăratu-lui, care te-am petit de la tatăl tău, şi el a primit să te dea să-mi fii soţie, dacă-i fac trei lucruri mari : un palat de aur mai frumos decît al lui, un pod tot de aur din poarta palatului împărătesc pînă la poarta palatului tău şi aî treilea, să scot din rădăcini o pădure, şi în locul ei să plantez vie şi pomi, şi toate să fie cu rodul pe ele, şi-un butoi de must stors din acea zi. Toate acestea mi le-a cerut să fie gata în douăzeci şi patru de ceasuri. Eu pe toate astea le- am făcut, şi cînd s-a împlinit ziua, eu am venit cu mama la palat, ca să facem logodna, dar tu nu erai nicăieri, căci te furase zmeul. Şi acum eu am venit să mă lupt cu zmeul, să-1 omor şi să te scap din ghearele lui spurcate.

— Vai ! dragul meu, dar nu ştii tu ce puteri mari are zmeul acesta. Are şapte capete şi şapte puteri. Tu pe lingă el eşti foarte slab şi dintr-o lovitură te-a şi omorît, si e păcat de tine.

'— Lasă-1, dragă fată, că-i fac eu lui de petrecanie, aşa slab cum mă crezi. Eu am nouă puteri, şi paloşul meu e mai lung decît al lui, răspunse feciorul, numai să-mi spui cînd vine acasă şi ce năravuri are ?

■— Cînd e ceasul doisprezece, vine şi loveşte cu buzduganul în poartă. Ii deschid şi cum intră se aşază în leagănul ăsta şi se hodineşte o jumătate de ceas, legănîndu-se, cu ochii închişi, dar nu doarme. După aceasta mănîncă şi se culcă două ceasuri, dormind şi horcăind de se aude peste toată valea aceasta.

:— Bine, draga mea, răspunse voinicul, acum te rog să-mi arăţi armele lui, să văd ce arme are.

Fata îl duse şi-i arătă cîteva paloşe scurte şi mîncate de rugină, şi un buzdugan greu, rămas de la tatăl său, care a murit de mult. Feciorul luă buzduganul în mînă şi i se păru uşor, şi întrebă fata :

— Nu cumva aveţi pe aici prin jurul palatului vreo piatră mare, s-o leg de buzdugan, ca să fie mai greu ?

•— Avem, răspunse fata, iacă aici în spatele palatului este o piatră de moară, dar asta e greu s-o mişti din loc, aşa e de grea. Feciorul luă buzduganul, îl trecu prin gaura roţii şi-ncepu a-1 învîrti cum învîrt copiii morişti le de vînt. Fate rămase ea înlemnită cînd văzu atîta putere în braţele feciorului,' şi-i zise :

:

— Acum cred că ai să-1 învingi uşor pe zmeu, căci el **n-ar** putea face aşa ceva. Eu cînd vine îi deschid poarta şi îi spun că nu mă simţesc bine, şi mă duc să mă culc, şi-1 las singur.

Soarele se ridicase sus de tot şi ceasul doisprezece se arătă pe ceasul de soare. Feciorul nostru nu mai avea astîmpăr. Voia să-1 vadă venind odată.

Iată că vede alergînd, ca un cîine turbat, zmeul speriat peste măsură, şi apropiindu-se de poartă, lovi cu buzduganul şi poarta se deschise.

— Cine a călcat pe aici ? întrebă zmeul plin de mînie.

— Eu nu am văzut pe nimeni ! răspunse fata.

Zmeul se îndreptă spre leagăn, se aşeză în el, iar fata îi spuse că nu se simte bine şi că merge să se culce. După ce plecă fata, feciorul nostru merse şi lovi cu paloşul în poartă, şi deodată se deschise şi zmeul îl întrebă :

— Cine eşti, şi ce doreşti ?

— Sînt mirele fetei pe care ai furat-o în ziua cînd era să ne logodim. Şi-acum am venit să-mi iau mireasa şi te întreb : Vrei să mi-o dai de bună voie, ori numai după ce îţi vărs sîngeie spurcat, pe iarba asta verde ?

— Nici prin gînd să nu-ţi treacă aşa ceva, îi răspunse zmeul. Eu sînt din moşi-strămoşi fecior de zmei, care niciodată în viaţa lor n-au putut fi învinşi. Şi ar fi bine să faci cale-ntoarsă, şi să-ţi vezi de sărăcia ta.

— îi fi tu neam de zmei, dar nici eu nu sînt din aceia care se tem da^iişte lăudăroşi, aşa cum eşti şi tu unul. Noi avem c vorbă : „Lauda de sine nu miroase bine". Dar vorbă multă-i sărăcie. Cum vrei să ne batem ? Cu paloşele să ne tăiem, ori în luptă să ne luptăm ? îl întrebă feciorul nostru.

— Ba, în luptă că-i mai dreaptă, răspunse zmeul, crezînd că aici e mai tare.

Se prinseră-n luptă, şi feciorul se făcu că-1 doare, cînd îl strînse zmeul peste piept, dar în clipa aceea mi-ţi-1 prinse şi-1 strînse atît de puternic, că se auzeau oasele zmeului pocnind şi pîriind. De durerea mare, zmeul nu mai putea nici să răsufle, iar ochii în cap i s-au întors cu albul în afară. Cînd feciorul nostru îl slăbi din strîns şi-1 lăsă din braţe, zmeul se prăbuşi mort la pămînt. îl luă de-un picior şi-1 trase pînă lîngă o vale cu apă rece, scoase paloşul zmeului, ca să nu şi-1 spurce pe al său, şi-i reteză cele şapte capete şi le aruncă în vale, apoi îi trase şi trupul în apă. Se spălă pe mîini şi merse să-i spună fetei că a scăpat de zmeu.

Fata nu mai ştia cum să-i mulţumească pentru acest ■mare bine.

Acum feciorul ii spuse să se pregătească de drum, şi să-şi adune lucrurile frumoase şi scumpe.

— Dar unde aş putea pune atîtea lucruri scumpe, căci întreg castelul e plin numai de scumpeturi toate numai de aur ?

— Iacă, răspunse feciorul, îţi dau aceste nouă nuci, aduni toate lucrurile şi le bagi în ele, şi nucile le bagi în sîn, pînă atunci eu mă duc să vorbesc cu vulturoaica care m-a adus aici.

Merse şi vorbi cu ea şi se înţeleseră să o ducă întîi pe fată, apoi să se întoarcă ca să-1 ia şi pe el. Se duse la fată şi o rugă să se grăbească. După ce şi-a luat toate lucrurile de preţ, au ieşit şi au mers la vulturoaica, care de frica zmeului s-a băgat în scorbura unui stejar bătrîn. Cum ajunseră la ea, aceasta îi spuse să se urce în spinarea ei, să se lege bine la ochi, apoi să

se ţină bine cu amîndouă mîinile de penele ei de pe spete. Cînd fata a fost aşezată bine, vulturoaica a întrebat-o :
— Gata ?!
Fata
răspunse :
— Gata !
Vulturoaica şi-a luat zborul şi a dus fata pînă la locuî unde o aştepta împăratul şerpilor. Aci o puse jos şi o dete în grija lui, iar ea plecă după fecior. Cînd ajunse aci 11 luă şi pe fecior, şi ca de cînd vă povestesc au şi ajuns la loc. S-a coborît foarte voios că a isprăvit cu toate bine. A mulţumit din toată inima atît vulturoaicei cît şi împăratului şerpilor, pentru binele ce i l~a făcut. Şi-au luat rămas-bun şi au pornit la drum. Feciorul scoase inelul fermecat, îl suci la dreapta şi-i ceru să-i aducă o trăsură de aur cu şase cai negri ară-peşti. Cît ai bate-n palme, trăsura era în faţa lor. Se urcară în ea şi porniră spre ţara lor.
Şi-au mers, şi au tot mers, cale lungă să le-ajungă, cum se zice din poveste, că-nainte mult mai este. Şi după o călătorie norocoasă, s-au trezit ajunşi în faţa palatului împărătesc. Cînd i-a văzut împăratul şi împărăteasa,' erau să-şi piardă mintea de bucurie. împăratul şi împărăteasa au mulţumit feciorului că le-a adus fata acasă, întreagă şi sănătoasă, iar el s-a dus la maică-sa, că i s-a făcut dor de ea.
Mama şi feciorul ei erau foarte fericiţi şi a doua zi s-au dus ia palatul împăratului, unde au fost primiţi cu mare cinste, aşa după cum e obiceiul la curţile împărăteşti.

După logodnă a urmat o cină bogată, cu mîncări şi bculuri aşa ca la mesele împărăteşti.
Cuscrii şi unii şi alţii erau foarte veseli, dar nici mirii nu s-au lăsat mai pe jos.
La cîteva săplămîni de la logodnă s-a ţinut nunta, care a rămas de pomină multă vreme, deoarece a fost o adevărată nuntă ca-n poveşti, cînd în fruntea mesei, alături de împăraţi şi crai şi de soţiile lor, au fost aşezate şi toate neamurile sărace ale mirelui, care nu s-a ruşinat de ele, ci se mîndrea.
După ani şi ani trecuţi de la acea nuntă, povesteau bă-trînii ce nuntă mare şi frumoasă a fost, cum nu s-a mai pomenit de cînd e porcul cu coadă.
Şi dacă împăratul cu toată curtea lui şi cu toţi nuntaşii n-or fi murit şi acum trăiesc şi se tot nuntesc. Iar eu m-am gîndit la dumneavoastră, să vin repede să vă spun această poveste şi aşa m-am suit în spatele unui melc, ca să nu mă scuture prea tare şi am ajuns cu bine şi cu sănătate-n oasă, şi v-am spus o poveste frumoasă. Cine o ştie mai lungă, să fugă s-o ajungă.

POVESTE DIN BANAT, CULEASĂ DE *P. UGLIŞIU — DELAPECICA*

Fata de împărat — Ciobănită la mioare

ÎMPĂRATUL ROŞU şi împărăteasa lui aveau o fetiţă frumoasă şi deşteaptă peste măsură, pe lîngă aceasta mai era şi foarte bună şi cuminte şi iubită de toată lumea. Pînă şi paserile şi toate dobitoacele de la curtea împăratului nu mai puteau de dragul ei. S-a întîmplat să moară împărăteasa şi biata fată a rămas fără de mamă.

După un timp oarecare, împăratul s-a căsătorit cu o văduvă săracă, crezînd că-şi aduce soţie ca să-i crească fata, nu ştia că-şi aduce duşman în casă, vorba aceea :' nu lăsa pe dracu să moară, căci el nu te lasă să trăieşti.

Odată împăratul a trebuit să plece la război şi lăsă fata în grija împărătesei-măştihoaie. Afurisita de măştihoaie nu putea suferi fetiţa, şi nu ştia cum să se descotorosească de ea. N-a trecut mult de la plecarea în război a împăratului şi biata fată a trebuit să-şi ia lumea-n cap dinaintea măştihoaii, care era otravă de rea.

Mergînd fata pe drum, a întîlnit un biet iepuraş, căruia îi intrase un spin într-un picior. Fata îl luă în braţe şi văzîndu-i spinele, i-1 scoase. Acesta îi mulţumi fetiţei, făgăduindu-i că îi va răsplăti o dată pentru bine-

facere. Fata îl rugă pe iepuraş să nu spună nimănui că a întilnit- o, dacă va întreba cineva de ea. Deodată fata se trezi în drumul ei cu un cuptor plin cu pini rumene coapte. Acesta spuse fetiţei :

— Fetiţo dragă, te rog scoate pînile din cuptor, scoate jarul şi cenuşa şi curăţă-mă frumos.

Fata îndată îşi dezbrăcă hainele curate, scoase pîinile din cuptor, aduse apă de la izvor şi spălă frumos pînile şi le acoperi cu frunze late de hrean, curaţi cuptorul de jar şi de cenuşe, şi luînd var spoi cuptorul şi vatra, mătură în jurul lui şi—1 făcu ca oglinda. Cînd a fost gata cu curăţitul, s-a îmbrăcat şi a vrut să plece mai departe în drumul ei, atunci cuptorul îi spuse :

— Dragă fetiţo, îţi mulţumesc pentru binele pe care mi l-ai făcut; ia-ţi două pîni, ca să ai de drum, şi ori de cîte ori vei fi flămîndă, cere cuptorului meu pîne, şi vei primi.

— Bine, răspunse fetiţa, dacă va întreba cineva de mine, să spui că nu m-ai văzut, şi plecă mai departe. Nu departe de aci fetiţa văzu un păr încărcat cu pere aurii, care îi spuse :

— Fetiţo dragă, te rog curăţă-mă de uscături, că-ţi voi da pere dulci ca mierea.

Fata îndată se apucă şi curaţi de uscături părul şi acesta îi umplu poala de pere minunate. De aici nu departe văzu un măr încărcat de mere roşii ca focul. Şi acesta o rugă să-1 cureţe de uscături, şi-1 curaţi. Acesta îi spuse :

■— De cile ori vei voi să mănînci *mere* ori pere, să ne ceri, şi noi îţi vom da cu drag.

De aci fata se duse mai departe şi se întîlni cu un căţeluş, care avea un picior rupt. Se opri, şi fiindu-i milă de el, îl luă şi-i legă piciorul şi-i dădu o bucată bună de pîne moale, ca sa aibă trei-patru zile. Căţeluşul îi mulţumi pentru binefacere, spun;ndu-i că şi el are s-o ajute odată.

Fata îl rugă să nu spună nimănui că a văzut-o, dacă va întreba cineva de ea.

Apoi mergînd mai departe printr-o pădure, văzu *un.* vultur cu o aripă ruptă, se apropie de el şi acesta o rugă aşa :

•— Ai milă de mine, dragă fetiţo, şi leagă-mi aripa ruptă, ca să mi se vindece, căci odată şi eu îţi voi fi de ajutor.

Fata îi legă aripa şi vulturul îi mulţumi, iar ea îl fugă să nu spună nimănui că a văzut-o, dacă va întreba cineva de ea.

Mai merse fetiţa noastră cît mai merse, cînd iată că în-tilneşte un izvor cu apă limpede şi rece, care îi zise : — Fetiţo dragă, fie-ţi milă de mine şi curăţă-mi noroiul şi toate frunzele care- mi strică apa mea minunată, căci odată şi eu ţi-oi fi de ajutor.

Aceasta nu stătu nimic pe gînduri, îşi dezbrăcă hainele curate, şi îndată începu să scoată cu manile toate gunoaiele, crengile şi frunzele, care aproape acopereau apa limpede a izvorului şi-1 făcu ca un pahar de curat. Fata

ii rugă Şi pe el că dacă va întreba cineva de ea să nu spună nimănui că a văzut-o.
Acum fata ajunse înspre seară în faţa unui palat frumos. Aici locuia Baba-Căpcăuna. Cum o băzu baba o întrebă :
— Ce cauţi tu aici, fetiţo ?
— Sînt fată săracă şi am plecat în lume să-mi aflu serviciu, răspunse fata.
—■ Dacă vrei să stai la mine, spuse baba, eu am o turmă de mioare cu lîna de aur, să fii ciobănită lor.
— Vreau, mamă bună, răspunse fata, căci mie îmi sînt foarte dragi miorițele.
:— Bagă de seamă, fată, căci dacă pierzi vreo mioară, nu primeşti nici o plată şi trebuie să mă serveşti trei ani pentru fiecare mioară, îi spuse baba, iar dacă în trei ani n-ai pierdut nici o mioară, primeşti de Ia mine trei pungi de galbeni şi o haină de mireasă, ţesută în fir de aur şi bătută toată în diamante.
—• Bine, măicuţă dragă, cred că ai să fii mulţumită cu mine, răspunse fata de-mpărat, şi Iuîndu-şi miorițele în primire, le duse la păşune acolo unde-i arătase Baba-Căpcăuna.
Baba aceasta era o bătrînă rea, mai rea decît otrava; şi urîtă ca Mama-Pădurii. Nici o slugă n-a putut s-o slujească trei ani. Nu avea altceva decît a le face soarta cît mai grea, şi să le ceară slugilor lucruri peste puterile lor. Cît despre mîncare : ai' şi mălai uscat ca piatra, aceasta era mîncarea pentru tot timpul serviciului.

[1] Aj — usturoi

A doua zi după plecarea de acasă a fetei împăratului, la curte era mare întristare. împărăteasa, văzînd că fata nu-i nicăieri, a dat porunci slujitorilor să alerge în toate părţile şi să ştiricească unde ar putea să fie. Chiar şi însuşi împărăteasa a plecat s-o caute, şi a nimerit să meargă tocmai pe drumul pe care a mers şi fata ; a trecut pe lingă iepuraş şi 1-a întrebat dacă a văzut tre- cînd pe acolo o fetiţă. Acesta n-a vrut să-i spună şi i-a spus că n-a văzut. Tot aşa a păţit şi cu cuptorul. Acesta, văzînd-o, a rugat-o să-i cureţe cenuşa şi jarul şi să-i scoată pîinile din cuptor, dar împărăteasa i-a răspuns că nu are timp şi că se grăbeşte şi, fiind moartă de foame, i-a cerut o bucată de pîne moale. — Nici eu n-am timp, îi răspunse cuptorul. Atunci împărăteasa, supărată foc, trase capacul de pe gura cuptorului şi vru să pună mîna pe o pîne, s-o scoată afară din cuptor, dar în clipeala aceea o boare fierbinte bufni pe gura cuptorului, şi-i arse mîna şi împărăteasa plecă foarte supărată. Părul şi mărul n-au vrut să-i dea fructe, şi de fată i-au spus că n-au văzut-o. Tot la fel a păţit şi cu căţeluşul şi cu vulturul. Văzînd că toată alergătura ei a fost zadarnică, s-a hotărît să se întoarcă la curte, nemaiştiind ce să facă şi încotro s-o mai caute.

Treceau zilele şi nopţile, şi fata nicăieri, iar împăratul putea veni acasă din război în oricare zi, şi ce va zice şi ce va face, cînd va vedea că fata lui a dispărut

fără de urmă. Toată curtea împărătească era îngrozită.

*
*

*

Ciobănită noastră o ducea bine cu drăgălaşele ei mioare. Deşi Baba-Căpcăuna i-a pus merinde ai şi mălai în fiecare zi, ea arunca aiul, iar mălaiul îl zdrobea mărunt şi-1 dădea mioarelor ei, care îl mîncau cu multă plăcere, iar fata mergea în fiecare zi la cuptor, care li dădea zilnic cîte o pîinişoară caldă şi moale. Părul şi mărul îi umpleau poala cu fructele lor dulci şi aromate, aşa că fata, în loc să slăbească şi să moară de foame, aşa cum ar fi dorit afurisita de stăpînă-sa, ea era totdeauna sătulă, iar baba crăpa de necaz şi de ciudă că nu-i merg treburile după dorinţa ei nebună. Iepuraşul, căţeluşul şi vulturul, vindecîndu-se deplin, au venit să stea toată ziua în apropierea binefăcătoarei lor, cunoscînd ei răutatea babji, aşa că din turma de mioare n-a lipsit nici una în cei trei ani cît a slujit fata.

împlinindu-se cei trei ani de slujbă ai fetei, baba i-a dat trei pungi de galbeni şi o haină foarte frumoasă, ţesută numai din fir de aur şi împodobită toată cu pietre scumpe de diamant.

Baba-Căpcăuna a întrebat fata dacă vrea să meargă şi la sora-sa Căta, să o servească şi pe ea, căci şi ea avea o turmă de mioare, dar îndoit mai mare decît a ei. Fetiţa i-a răspuns că merge foarte bucuros.

A doua zi baba luă fetiţa şi plecară pînă la sora ei. Cum ajunseră la palatul frumos al Babei-Căta, aceasta Ic-a deschis poarta şi s-a bucurat foarte mult cînd a văzut-o pe soră-sa, care era mai mică de ani, că nu se văzuseră de ani de zile. Aci fata de împărat a fost primită cu drag, după ce fosta ei stăpînă a lăudat-o că nici cînd n-a avut aşa ciobănită bună ca şi ea, şi că în cei trei ani cît a slujit-o nu a pierdut nici o mioară din turmă. Noua stăpînă s-a bucurat şi i-a spus fetei :

—- Dacă şi pe mine mă vei servi ca şi pe sora mea, eu am să-ţi plătesc îndoit mai mult decît ea, căci turma mea e cu mult mai mare decît a ei.

•— Bine, mamă Căta, răspunse fata, cred că am să te slujesc tot atît de bine ca şi pe ea, dacă nu şi mai bine. Mine zi, baba Căta i-a dat în primire fetei turma de mioare, tot atît de frumoase ca şi a Babii-Căpeăuna, dar eu mult mai numeroasă. Baba s-a dus să-i arate unde are să ducă la păscut mioarele în fiecare zi, şi i-a spus să bage de seamă că o vulturoaică care are cuibul nu departe de locul unde păşunează turma ei, vine şi —i răpeşte cîte o mioară tot la două-trei zile. Baba-Căta a pus fetei merinde : o bucată de pîine uscată de patru-cinci zile, trei-patru cepe şi puţină sare. Fata a luat merindea, cepele le-a aruncat, iar pîinea a luat-o şi a muiat-o în apă şi a sărat-o, şi apoi a dat-o mioriţelor s-o mănînce. După aceasta şi-a chemat iepuraşul, căţeluşul şi vulturul, ca să-i păzească turma, iar ea s-a repezit pînă la cuptor, care i-a dat o pîne caldă şi moale, spunîndu-i că a intrat în slujba Babii-Căta

u

pe trei ani. De aci merse pînă la păr şi la măr şi şi-a umplut poala de mere şi de pere.
Ajungînd la turma ei, a dat pîne căţelului, apoi s-a săturat si ea bine cu pînea moale şi călduţă şi cu pere şi mere, şi aşa a trăit fata împăratului trei ani de zile ca ciobănită la Baba-Căta. Acum stăpîna chemă fata şi-i spuse să vină cu ea, ca să-şi aleagă trei haine, care-i vor place mai mult. Baba o duse într-o odaie mare a palatului ei, unde erau atîrnate în cuie mai multe haine, care de care mai frumoase şi mai strălucitoare, încît îţi luau vederile cînd te uitai la ele, şi-i spuse fetei :
— Iată, draga mea fiindcă m-ai slujit cu credinţă, **şi** în tot timpul celor trei ani nu mi-a mai pierit nici o mioară, ceea ce încă nu mi s-a întîmplat în \'iaţa mea, îţi dau voie să-ţi alegi trei haine din acestea pe care le vezi aici, care îţi plac mai mult, şi-ţi dau şi o ladă frumoasă de argint, în care să ţi le păstrezi, apoi **îţi** mai dau şi şapte pungi de galbeni. Cred că eşti mul ţumită.
■— Da, buna mea stăpînă, sînt foarte mulţumită ! răspunse fata de-mpărat, şi-i sărută mîinile, bucuroasă de aceste daruri, pe care nici nu le visase, atît de frumoase erau.
Acum fata de-mpărat nu ştia ce să facă : să meargă acasă ori să mai slujească. Se duse la bunii ei prieteni : iepuraşul, căţeluşul şi vulturul, să le ceară sfatul.
— Dragii mei, voi mi-aţi fost de mare ajutor. Care din voi trei aţi şti să mergeţi să vedeţi dacă tatăl meu, îm păratul Roşu, a venit acasă din război, ca să ştiu să mă

întorc şi eu acasă, iar dacă n-o fi venit încă, să mai stau un an doi în slujbă, pină cînd va veni.

— Eu. draga mea stăpînă, răspunse căţeluşul, mă *duc* şi-ţi aduc răspunsul,, căci mă duc pe urinele in'c pină la tatăl tău. la palatul împărătesc, .şi voi ştirici dacă a venit din război ori nu.

Căţeluşul o zbughi ca o nălucă dintre ei şi alergă glonţ spre palatul împărătesc. îndată ce se apropie de palat, văzu aici o fierbere mare în toate părţile. împăratul venise acasă din război şi neafiîndu-şi fala nicăieri, a izgonit pe toţi slujitorii ţării să plece în toate părţile ţării, ca să dea de urmele fetei. Chiar pe împărătească a trimis-o în căutarea ei. spunîndu-i să nu se întoarcă în palatul lui fără de Iată.

După ce înţeleptul căţeluş află toate aceste amănunte, plin ele bucurie că poate duce o vesle bună stăpînei sale dragi, o rupse la fugă nebună de parcă nu călca cu picioarele pe pămînt şi mort de oboseala drumului lung. ajunse în faţa stăpînei, se întinse pe burtă cu limba scoasă şi. abia gîfîind, îi spuse :

— Am aflat tot ce doreşti. Tatăl tău este acasă, dar e foarte supărat că nu ştie de tine unde eşti. Pe toţi slujbaşii ţării, şi pe împărăteasa însăşi, i-a trimis în căutarea ta prin toată ţara. poruncindu-le să nu se întoarcă nici unul la palat fără de tine.

Acum fata era foarte veselă şi-i mulţumi căţeluşului ei drag pentru marea osteneală ce a suferit-o. Ajungînd-f dorul de tată, nu ştia cum să facă să se vadă cit mai repede în braţele tatălui ei bun şi drag, şi-i ceru sfatul vulturului :

— Ce zici, dragul meu prieten, cum aş putea ajunge mai repede la palatul tatălui meu ?

— Foarte uşor, răspunse vulturul, mă duc la bunicul meu, care e de zece ori mai mare şi mai tare decit mine, şi-1 rog să vină să te ia şi să te ducă pînă la tatăl tău acasă.

Cit ai bate-n palme, vulturul îşi luă zborul şi dispăru in zare, ca nu mult timp după aceasta să vadă zburînd spre ei un vultur uriaş, care se lăsă "pe pămînt în faţa lor, iar dintre aripile lui sări şi vulturaşul nostru. Acum vulturul-uriaş îi spuse fetei :

— Ia-li toate lucrurile tale, le aşază între aripile mele şi apoi te aşază şi tu şi le ţine bine cu o mină, iar cu cealaltă te ţine bine de penele mele. Leagă-te bine la ochi, căci eu am să zbor pe sus de tot, ca să nu ţi se facă rău.

Fata, înainte de a aşeza lucrurile după cum îi spuse vulturul, îşi chemă pe cei trei prieteni ai ei şi le spuse :

— Dragii mei, eu am o mare rugăminte către voi, aş vrea să vă am lîngă mine toată viaţa mea. Vă rog să' veniţi, dacă vreţi chiar acum, la palatul tatălui meu, să trăiţi acolo, avînd de toate ce doriţi, ca să vă pot vedea in orice clipă mă va ajunge clorul de voi.

— Bine, răspunseră toţi trei prietenii, şi plecară şi ei pe urma bunei lor stăpîne.

Acum fata îşi aşeză lada de argint şi hainele, precum şi pungile cu galbeni, între aripile vulturului, apoi se aşeză şi ea şi îşi legă ochii bine, se prinse cu o mină de penele lui, iar cu cealaltă ţinea strîns lîngă ea lada şi hainele şi cînd fu gata, vulturul se ridică ea *un* fulg

de pe pămînt şi-ncepu să plutească prin văzduh ca un nor uşor pînă nu se mai văzu. Cînd au ajuns deasupra palatului împărătesc, vulturul s-a lăsat încet în grădina mare a palatului, fără să fi fost văzut de nimenea. Fata s-a dat jos şi şi-a luat lada de argint şi hainele şi le-a aşezat jos, apoi şi-a luat şi pungile cu galbeni. A mulţumit vulturului pentru că a adus-o atît de repede la tatăl ei, şi acesta s-a ridicat în zbor şi s-a dus în împărăţia lui. Fata şi-a lăsat toate lucrurile în grădină şi a alergat într-un suflet să se întîlnească cu tatăl său. Acesta tocmai voia să iasă în curte, să dea ceva porunci unor slujitori, cînd văzu fata intrînd pe uşa palatului. Bucuria lor era mare cînd s-au văzut împreună. Fata îl luă pe tatăl său de mînă şi-1 rugă să meargă cu ea în grădină, de unde au să aducă unele lucruri. Cînd ajunseră în grădină, fata îi arătă lada de argint, hainele şi cele zece pungi de galbeni, spunîndu-i că aceste sînt ale ei. împăratul chemă îndată două slujitoare şi le porunci să ducă în palat toate acele lucruri.

După ce aşezară toate acestea, fata îi povesti tatălui ei cum a fost silită să fugă din faţa mamii sale vitrege, cum a slujit ca ciobănită la mioare la două babe, cîte trei ani la fiecare, şi acum acestea, pentru că le-a slujit aşa cum le-a plăcut lor, au cinstit-o cu hainele aceste scumpe şi frumoase, pe lîngă simbria celor zece pungi de galbeni.

împăratul s-a bucurat foarte mult, văzînd că fata lui a ştiut cum să se poarte cu acele două babe, ca să fie iubită şi ca să-i facă daruri atît de frumoase.

Acum împăratul a dat porunci în toată ţara să se întoarcă toţi slujbaşii, care au fost trimişi prin ţară ca să caute fata, spunîndu-le că aceasta a venit singură. Bucuria lor a fost mare cînd au primit această veste bună, aşa că toţi s-au grăbit să se-ntoareă pe la casele lor şi Ia slujbele lor, numai singură împărăteasa nu s-a mai întors nici pînă în ziua de azi.
Veneau peţitori după peţitori, prinţi de împăraţi şi de crai, de peste ţări şi de peste mări, şi Feţi-frumoşi şi voinici viteji în războaie, ca să ceară mina acestei prinţese, a cărei bunătate şi înţelepciune s-a vestit prin toate ţările lumii.
Fata împăratului încă nu se gîndea la măritiş şi în fiecare zi o vedeai ieşind la plimbare cu nedespărţiţii ei prieteni : iepuraşul, căţeluşul şi vulturul, care s-au făcut stăpîni deplini pe întreagă grădina palatului împărătesc.
Şi au trecut anii ca şi clipele, şi fata împăratului Roşu s-a făcut tot mai înţeleaptă şi tot mai frumoasă. într-o bună zi a venit un împărat tînăr şi frumos ca *v.n* luceafăr şi a peţit-o şi atît fetei cît şi împăratului i-au plăcut de el. Acum s-au început a se face toate pregătirile mari de nuntă, ca la nunţile împărăteşti. Au fost chemaţi toţi împăraţii şi toţi craii, Feţi-f rum osii şi vitejii cei mai vestiţi în lupte.
A fost o nuntă tocmai ca-n poveşti, cum nici n-a mai fost şi nici n-o să mai fie.
Mireasa era îmbrăcată în minunata ei haină ţesută din fir de aur şi bătută toată în pietre scumpe de diamant, pe care i-a dăruit-o Baba-Căpcăuna, fosta ei stăpînă.

Toate împărătesele, crăiesele şi toate prinţesele s-au minunat de haina ei atît de frumoasă, care părea că e cerul coborit şi aşezat pe umerii miresii. Cei trei prieteni ai miresei : iepuraşul, căţeluşul şi vulturul ţineau coada voalului ei cînd mergea alaiul la cununie, iar în fruntea alaiului mergea o turmă de mioare, pe care cele două foste stăpîne ale miresei i-au trimis-o ca dar de nuntă, cînd au aflat cine a fost aceea fată atît de bună şi de înţeleaptă, care a fost ciobănită mioarelor lor. După cununie nuntaşii s-au întors la palatul împăratului, şi s-au aşezat la mesele întinse şi încărcate cu toate bunătăţile lumii, mîncări şi beuturi din cele mai alese, căci doar era nuntă împărătească, nu glumă. Pe vremurile acelea era frumosul obicei ca, la nuntă, mirele şi mireasa să-şi povestească toată viaţa petrecută pînă la aceea dată. Mirele-împărat a început a povesti nuntaşilor aşa :

— Eu sînt pruncul unor oameni săraci, lipiţi pămîntului. Fie iertat tatăl meu, de mic m-a dat ciobănaş la oi, la un mare bogătan, unde am slujit pînă am ajuns fecior mare. Făcîndu-se atunci un război între ţara mea şi între o ţară vecină, am fost dus şi eu la luptă îm preună cu ortacii de seama mea. Aici am' ajuns să fiu în apropierea împăratului meu, pe care în timpul celor mai grele lupte i-am ajutat şi l-am scăpat de mai multe ori de la moarte.

împăratul, neavînd copii, m-a luat pe mine prunc ele suflet. Nu mult după aceea împăratul a murit şi aşa am rămas eu împărat, iar acuma am venit aici să-mi

duc împărăteasa cu nuntă mare în palatul meu ? rătese.

Acum a venit rîndul miresii -să-şi spună povestea ei, şi începu aşa :

— Eu sint fata împăratului Roşu şi cit timp a trăit buna mea marnă am trăit fericită lîngă părinţii mei i dar după moartea mamei mele am avut de luptat cu o viaţă grea. Din cauza mâştihoaei mele, cave nu mă vedea cu ochi buni, am avut de suferit. Iscîndu-sC un războişi între ţara noastră şi între ţara vecină, tatăl meu a trebuii să plece la război. La cîteva. zile ele la plecarea lui, eu, de groaza măş-tihaaei, a trebuit să-mi iau lumea-n cap. Mergînci în lume, am întilnit un iepuraş, un cuptor plin cu **plini** coapte, un căţeluş cu piciorul rupt, un păr şi un măr plin de uscături, un vultur cu o aripă ruptă şi-un izvor acoperit de gunoaie şi de noroi. Aceştia cerindu-mi să-i ajut, i-am ascultat cu dragă inimă. Am ajuns la Baba-Căpcăuna, unde am primit slujba de ciobănită la mioare. Am slujit- o trei ani, în care timp mi-a pus merinde numai ai şi mălai. Aiul îl aruncam, iar mălaiul îl dădeam mioriţelor mele dragi. Cuptorul îmi dădea în fiecare zi cîte o pînişoară moale, părul şi mărul poamele lor gustoase, iar izvoraşul mă stîmpăra cu apa lui minunată. Cei trei prieteni dragi ai mei : iepuraşul, căţeluşul şi vulturul mi-au păzit mioarele. Împlinind trei ani cu cinste, Baba-Căpcăuna m-a cinstit cu haina aceasta şi cu trei pungi de galbeni. De la ea am plecat la sora ei, Baba-Căia, unde am slujit alţi trei ani, tot ca ciobănită la mioare. Ea îmi punea merinde pîine uscată şi cîte

patru-cinci cepe şi sare. Eu aruncam cepele, iar pînea o săram şi sfărmînd-o o dădeam mioriţelor mele. Cuptorul şi poamele gustoase mă hrăneau foarte bine. Prietenii îmi păzeau turma mare de mioare. împlinind trei ani de slujbă pe placul Babii-Căta, ca mi-a dăruit trei haine ca şi aceasta şi o ladă de argint în care le păstrez, precum şi şapte pungi de galbeni. Bunicul vulturului meu m-a adus în zbor pînă la palatul tatălui meu, după ce am aflat că s-a întors din război, şi astăzi cio-băniţa-împărătească s-a cununat cu ciobanul-împărat. Toţi nuntaşii care au ascultat frumoasa lor poveste au rămas cu gurile căscate, auzind atîtea minunăţii, şi dacă tinerii n-au murit şi azi trăiesc şi se veselesc. Iar eu am călărit pe o coasă şi v-am spus o poveste frumoasă ; iar cine o ştie mai lungă, fugă şi-o ajungă.

POVESTIRI DIN „DECAMERONUL" DE GIOVANNI BOCCACCIO *(FRAGMENTE)*

Calandrino, Bruno şi Buffalmacco încearcă să găsească pe valea rîului Mugnone o piatră fermecată, căreia îi zice Elitropia. Calandrino îşi închipuie c-a găsit-o el şi se întoarce acasă încărcat de pietre, nevasta îl ocărăşte ; el, înfuriat, o bate zdravăn şi apoi le povesteşte prietenilor ceea ce ei ştiau mai bine decît dînsul.

IN ORAŞUL NOSTRU, cel veşnic plin de ca- raghioşi şi obiceiuri felurite, trăia acuma nu de mult un oarecare, Calandrino, zugrav de felul lui, om cam sărac cu duhul şi cu apucături ciudate ; şi Calandrino acesta umbla mai toată vremea cu alţi doi zugravi, unul pe nume Bruno, iar celălalt Buffalmacco, doi hîtri buni de glumă, dar altfel oameni iscusiţi şi greu de tras pe sfoară, care se împrieteniseră cu Calandrino pentru că adeseori aveau prilejul să petreacă pe socoteala neghiobiei şi-a obiceiurilor lui. Tot pe la vremea aceea trăia la Florenţa un tînăr, băiat destoinic foarte şi mare meşter la de toate, viclean şi îndemînatec, pe nume Maso del Saggio, care, auzind şi el tot soiul de poveşti despre prostia lui Calandrino, ca să petreacă niţeluş, se hotărî să-i joace un renghi ori să-1 îmbie a crede mai ştie naiba ce minune. Şi, într-o bună zi, dînd peste el din întîmplare, în biserica San Giovanni şi, văzîndu-1 cum stă şi cască gura la zu-

grăvelilo şi încre pe f i r i d a care se afla de- asupra altarului, şi care nu de multă vreme fusese aşezată acolo, se chibzui că ăsta-i locul şi vremea potrivită ca să-şi atingă ţelul. De aceea, după ce clintii destăinui unui tovarăş cu caro se afla acolo ce avea de gîrrd să se apropiară amîndoi de locul unde Calandrino şedea de unul singur, si. prefăcîndu-se amîndoi că nici nu-1 bagă în seamă, se apucară să vorbească despre virtuţile ascunse -pe care le au unele pietre despre caro Maso turuia cu atîta iscusinţă, de-ai fi jurat că nu-i pe lume giuvaergiu mai priceput şi mai destoinic decît el. Calandrino, care trăgea cu urechea, de la o vreme se sculă şi, pricepînd că nu e vorba de nici o taină la mijloc, se dădu binişor pe lingă dînşii, lucru de care Maso se bucură nespus. Şi, fiindcă omul nu se sinchisea de el, ci-i da înainte cu gura, Calandrino îl în.rebă pe unde s-ar putea găsi asemenea pietre minunate. Maso îi răspunse că cele mai multe- se găseau în Berlinzone, pămînt în ţara bascilor şi anume într-un sat căruia îi zicea Bengodi, unde viile erau legate cu cîrnaţi, iar o gîscă te costa un ban, pe care mai primeai şi-o raţă pe deasupra ; şi mai era acolo un munte întreg de parmezan ■— zicea ■— răzăluit de-a gata, deasupra căruia şedea un neam de oameni care n-aveau altă treabă decît să facă ravioli' şi macaroane pe care să le pimă la fiert în supă de claponi, iar mai la urmă să le azvirle la vale, în jos pe munte, şi ăla de prinde mau multe era mai câştigat ; *şi~n* preajma muntelui curgea un

[5] Ravioli — un fel de colţunaşi cu carne sau cu brînză, care se fierb in supa.

riuleţ cu vin. un vin fără pereche în lume şi fără stropn de apS într-insul. .

i

— Halal de-a.şa ţari ! se minună Calandrino. Da' caj claponii aia pe care-i fierb, ce se alege ? Maso îi răspunse :

— îi papă bascii.

Atuncea Calandrino zise :

■— Ai fost vreodată în ţara aceea ?

— Vreodată ? Asta-i bună, răspunse Maso. Nu o dată, cî de mii de ori am fost.

La Care Calandrino zise :

— Şi cîte mile-s pînă acolo ?

•— Păi să tot fie cam vreo mie.

— Care va să zică-i mai departe decit ar fi p\nă-n Abruzzi ?

■— Vezi bine, făcu Maso. Oleacă mai depărtişor. Calandrino, bietul, sărac cu duhul cum era, văzînd că Maso nici nu rîde, nici nu clipeşte barem la vorbele astea, le socoti adevărate şi le dădu crezare cum dai oricărui adevăr care-şi vădeşte limpede şi fără înconjur faţa. De aceea zise :

— Din păcate e prea departe pentru mine ! Dar dac-ar fi mai la îndemînă, zău că m-aş duce o dată. cu tine îm preună, nu de alta. dar să văd şi eu macaroanele cum fac la tumbe şi să mănînc pe săturate. Da' fă bine şl spune-mi. pe aicea pe la noi nu se găseşte nici o piatră din alea fermecate ?

La care Maso zise :

— Ba da, şi încă două soiuri cu straşnice virtuţi : un soi îs pietrele alea tari din Settignano şi Montisci, cu care i'aci făină dacă le pui la moară ; d-aia se zice acolo, prin ţările alea depărtate, că mila vine de la Domnul şi pietrele de moară din Montisci şi Settignano ; da' vezi c-aici la noi atîtea pietre d- astea sînt, încît îşi pierd din preţ, după cum şi la ei îşi pierd din preţ smaraldele, fiindcă p-acolo-s munţi întregi, mai mari ca muntele Moreilo, care scînteiază noaptea de te cruceşti, nu alta. Şi află că de-ar fi vreunul să şlefuiască bine, pînă ce nu sînt găurite pietrele astea tari, din care se fac pietre de moară, şi să Ie înşire pe-o aţă, ar căpăta bani grei pe ele, dacă le-ar duce la sultan. Cît despre celălalt soi de pietre, cărora noi, giuvaergii, le zicem Elitropia, acelea-s nişte pietre cu însuşiri şi mai grozave : oricine poartă în sîn o pietricică d-alea, nu poate fi văzut de nimeni acolo unde nu-i. Atuncea Calandrino zise :

— Măi, ce mai pietre minunate ! Da' astea de la urmă pe unde se găsesc 7

Maso îi răspunse că în Mugnone.

— Şi cum e piatra asta ? E mare ori e mică ? Şi ce cu loare are ? îl întrebă Calandrino.

Maso îi răspunse :

— Aşa şi-aşa. Sînt unele mai măricele şi altele mai mici. Da' toate-s negricioase.

Calandrino, care îşi vîrîse bine în cap toate amănuntele acestea, se prefăcu atunci că are altă treabă şi, despăr-ţindu-se de Maso, se hotărî în sinea lui să caute piatra fermecată, dar nu fără de ştirea lui Bruno şi-a lui Buffal-

macco, la care ţinea îndeosebi. Se puse deci să-i caute, pentru ca fără de zăbavă şi înaintea tuturor să se apuce de cercetat şi toată dimineaţa şi-o irosi căutindu-i. în cele de pe urmă, cam după ceasul prînzului, amintindu-şi că lucrau amîndoi la mănăstirea maicilor, din strada Faenza, deşi arşiţa era mare, lăsîndu-şi toate treburile, se duse într-un suflet pînă ia dînşii şi, chemîndu-i, le zise după cum urmează :

— Fraţilor, dacă-mi daţi crezare, e rost să devenim cei mai bogaţi bărbaţi din tot oraşul ăsta ; am auzit de la un om vrednic de toată încrederea, c-aicea în Mugnone se află o piatră minunată, pe care, dac-o porţi la tine, nici dracul nu te vede. De aceea, aş zice s-o pornim întru căutarea ei, acum, fără întîrziere, ca nu care cumva să ne-o ia alţii înainte. Şi-o s-o găsim fără îndoială, fiindcă eu ştiu cam cum arată ; iar după ee- om găsi-o, ce alta am putea să facem decît să ne-o vîrîm în pungă şi să ne ducem la zarafi — care ştiţi că pururi ţin pe mese movile de florini şi arginţi — şi să furăm cît om putea. Că nimeni n-are să ne vadă ; şi într-acest chip ne îmbogăţim pe dată cîteştrei, făr' să trebuiască cît e ziua de lungă şi de mare să stăm să mîzgălim pereţii, aşa cum face melcul.

Pe Bruno şi pe Buffalmacco îi pufni rîsul în sinea lor cînd o auziră şi pe asta ; dar, uitîndu-se unul la altul, se prefăcură miraţi foarte şi lăudară între ei sfatul lui Calandrino. Totuşi, Buffalmacco îl întrebă să-i spuie cum îi zicea pietrei. Dar Calandrino, bietul, care era cam grea de cap, uitase cum îi zice ; de aceea îi răspunse :

■— Ce nevoie avem de nume, cind ştim ce însuşiri as-? Eu zic să nu mai pierdem vremea şi să ne ducem s-o căutăm.

■— Da' cum e piatra ? zise Bruno.

-— Să vezi, răspunse Calandrino. Sînt uneîe mai mari şi altele mai mici, dar la culoare toate-s negre, de aceea, după socotinţa mea, aş zice să le stringent pe toate cele negre, pînă ce-om da de ea. Haidem, să nu mai pierdem vremea.

— Ci stai oleacă, zise Bruno.

Şi, întorcîndu-se către Buffalmacco, făcu :

— Are dreptate Calandrino.-Dar nu e vremea acu' pen tru o treabă ca aceasta, căci soarele e în crucea amiezii şi cum. răzbeşte în albie usucă toate pietrele ; de aceea aiea care-s negre în zori, cînd nu sînt dogorite, acum la ceasul ăsta ni s-or părea că-s albe. Ba, pe deasupra, astăzi, cum e şi zi de lucru, trebuie să fie tare multă lume în vale la Mugnone şi s-ar putea, văzîndu-ne, să ghicească ce căutăm acolo şi să se apuce şi ceilalţi să caute piatra cu pricina ; iar de le pică lor în mină, noi pierdem tot şi nu de alta. ci numai fiindcă ne-am grăbit. Eu cred, de vă învoiţi şi voi, că asta-i treabă de făcut în zorii dimi neţii, că poţi deosebi mai bine culorile la pietre, şi nu în. zi de lucru, ci-n zi de sărbătoare, ca să nu fim văzuţi de nimeni.

Buffalmacco găsi de bună povaţa lui Bruno şi a lui Calandrino aşijderi ; drept care cîteşitrei căzură la învoială ca în dimineaţa următoarei dumineci să pornească în căutarea pietrei. Calandrino însă îi rugă stăruitor să nu care

cumva să sufle o vorbă despre asta, căci cel ce îi spusese taina îi juruise B-o păstreze. Iar după aceea se apucă să le înşire ce auzise despre ţinutul Bengodi, jurînxlu-se că spune drept

Rămaşi singuri. Bruno şi Buffalmacco se sfătuiră între ei cum să urzească treaba. Calandrino aşteptă ca pe jăratec ziua de duminecă, iar cînd veni, în sfîrşit, sculîndu-se de mânecate, îşi adună tovarăşii şi luînd-o pe la poarta San Gallo, coborîră în valea rîului Mugnone, unde începură cîteşitrei să umble în sus şi-n jos în căutarea pietrei. Calandrino, ca cel mai avîntat, mergea înaintea celorlalţi şi, ţopăind cînd ici, cînd colo, cît ce zărea o piatră neagră, se năpustea asupra ei şi şi-o vira în sîn. Bruno şi Buffalmacco călcau pe urma lui şi adunau şi ei ici una, colo alta. Ci Calandrino, tot strîngînd, se pomeni nu după mult cu sinul plin de pietre ; drept care, ridieîndu-şi poalele cămeşii, care era destul de largă, le prinse bine în brîu şi cît ai zice „vai" îşi încarcă şi poala ; apoi, nu după multă vreme, făcu şi din giubeică y traistă şi o umplu şi pe aia. Bruno şi Buffalmacco, văzîndu-1 încărcat cu pietre, cum se făcuse şi de amiaz, se apucară să vorbească precum se înţeleseseră mai dinainte încă, şi ca atare Bruno zise :

— Da' unde-i Calandrino ?

Buffalmacco, care îl vedea doar bine, acolo la doi paşi de el, se răsuci căutîndu-1 la dreapta şi la stînga şi într-un tîrziu răspunse :

— Habar n-am unde poate fi. Doar mai înainte era aici. La care Bruno zise :

— Se poate, nu zic ba, dar sînt încredinţat că acu' trebuie să fie acasă, unde mănîncă de amiaz şi-n schimb pe noi ne lasă aici să ne prostim eăutînd la pietre.

— Aşa ne trebuie, zise celălalt. Bine-a făcut că ne-a amăgit şi ne-a lăsat aicea baltă, de vreme ce-am fost nătărăi şi l-am crezut ca proştii. Care altul mai neghiob ca noi ar fi putut să creadă c-o piatră cu atari virtuţi se află tocmai în Mugnone ?

Calandrino, cînd i-auzi vorbind aşa, crezu că, în sFîrşit, dăduse peste piatra cu pricina şi mulţumită virtuţilor ei minunate tovarăşii lui nu-1 vedeau, deşi se afla sub ochii lor. De aceea, bucurîndu-se peste măsură de norocul care dăduse peste dînsul, fără să spună o vorbă, se hotărî să se întoarcă şi de aceea o luă din loc şi se porni spre casă. Văzîndu-1 că se duce, Buffaimacco zise către Bruno :

— Ce facem, vere ? Nu plecăm ?

— Ba hai şi-om merge, zise Bruno, da' jur pe Dumnezeul meu că n-o să-şi bată joc de mine a doua oară Calandrino. Şi de mi- ar fi la îndemînă, cum mi-a fost toată dimineaţa, ţi l-aş atinge pe la glezne cu una din pietrele astea, de şi-ar aduce aminte şi- o lună întreagă de păcăleala ce ne-a tras.

Şi n-apucă să zică bine că şi înşfacă o piatră şi azvîrli cu ea în picioarele lui Calandrino, care, simţind durerea pînă în rărunchi, chirci piciorul şi începu să sufle tare, dar fără să se vaite, şi merse mai departe. Buffaimacco Bii-ţi apucă şi el o piatră din cele adunate şi zise către Bruno :

— Vezi pietricica asta **? Ajunge-1-ar pe Caîandrino cit al** clipi, în spinare !

Şi dîndu-i drumul îi arse **una, dar zdravănă de tot, în** şale. într-acest chip, **dintr-una într-alta, tot asmuţindu-1** de la spate cu pietre, **urcară valea şi ajunseră la poarta** San Gallo. Acolo, **după ce aruncară pietroaiele adunate,** se opriră oleacă să **vorbească cu vameşii de strajă, iar** dînşii, aflînd despre ce-i **vorba, se prefăcură a nu-1 vedea** pe Caîandrino şi stricîndu-se **de rîs îl** lăsară **să treacă** nestingherit poarta. Caîandrino nu zăbovi **deloc pe** drum, ci merse ţintă acasă la doi paşi **de** Ungherul Morii. Şi atîta de prielnică se arătă şotiei soarta, încît în timp ce urca din vale şi străbătu oraşul nimeni nu-1 agrăi, cu toate că în drum se întîlni cu cîţiva oameni, puţini, ce-i drept, căci cei mai mulţi mîncau de amiaz la ora aceea.

Ajuns acasă intră înăuntru, aşa încărcat, cum se afla. Ne-vastă- sa, femeie frumoasă şi isteaţă, pe nume donna Tessa, se afla din întîmplare tocmai în capul scărilor ; şi, înciudată cum era că întîrziase atîta, cînd îl văzu că vine **se** apucă să-1 ocărască, zicînd :

— Bin' că te-aduce dracu acasă ! Toţi îs mîneaţi **de-** amiaz cînd te trezeşti şi tu să vii.

Cînd Caîandrino o auzi şi pricepu că-1 vede, făcu **plin** de obidă şi durere :

— Lua-te-ar clracu, femeie blestemată ! Care va să zică aici erai ? M-ai mîncat fript de data asta ! Da' las' că ţi-oi plăti-o eu cu vîrf şi îndesat.

Şi, după ce urcă şi-şi lepădă povara într-o săliţă sus, se repezi la dînsa şi apucînd-o de cosiţe, o azvirli pe jos şi începu sâ-i care la pumni şi la picioare, lovind-o orbeşte în cap, în şale, pe unde apuca : degeaba se ruga femeia cu nuinile împreunate ; pînă ce n-o snopi în bătaie, zdro-bindu-i toate oasele şi pînă ce nu-i smulse şi cel din urmă fir de păr, nu se clinti de lingă dînsa.

Bruno şi Buffalmacco, după ce rîseră o bucală cu vameşii porcii San Gallo. porniră agale pe urmele lui Calandrino. Şi, ajunşi la poarta casei lui, auziră de jos ce mamă de bătaie îi mai ardea nevesti-si ; drept care, prefăcîndu-se că tocmai în clipa aceea pică, strigară după el de jos. Calandrino ieşi la fereastră roşu la faţă, năduşit şi frînt de oboseală şi îi rugă să vie sus. Bruno şi Buflalmacco, făcînd pe îngrijoraţii, urcară pînă sus la el şi văzură odaia plină de pietre, iar într-un colţ pe biata Tessa, care piîngea amarnic, cu părul răvăşit, cu rochia sfîrtecată şi cu obrazul însingerat şi plin de vînătăi ; iar într-un alt ungher pe Calandrino stînd pe un scaun, ca omul frînt de osteneală, cu straiele ca vai de lume şi gîfîind din greu. Şi, după ce priviră la el şi-n jur o vreme, grăiră :

— Ce mai e şi asta ? Vrei să zideşti ceva de-ai adunat atîtea pietre ?

Iar pe urmă adăugară :

— Da' donna Tessa ce-are ? S-ar zice c-ai bătut-o. Ce înseamnă toate astea ?

Calandrino. frînt de povara pietrelor pe care le cărase, de mînia îndrăcită cu care îşi altoise nevasta şi de *s*| *i*~.*A*

parare, fiindcă îşi scăpase ca un prost norocul printre degete, nu era In stare să-şi adune minţile ca să răspundă desluşit. De aceea, văzindu-1 că tace, Buffalmaeco o luă de la capăt zicînd :

— Măi Calandrino, dacă erai mînios din altă pricină pe noi, nu se cădea defel să ne batjocoreşti aşa cum ne-ai batjocorit, că după ce ne- ai dus cu tine, ca să căutăm piatra aia rară, ne-ai lăsat baltă acolo ca pe nişte caraghioşi şi te-ai întors fără un cuvînt. Să ştii că păcăleala asta ne-a supărat din cale-afară şi are să fie ultima din cile ne-ai mai tras. De bună seamă, ultima. La vorbele acestea, Calandrino răspunse ; ■

— Fraţilor, nu vă supăraţi că lucrurile stau altminteri de cum vi le-aţi închipuit voi. Eu, vai şi amar de mine, găsisem piatra aceea. Şi, ca să fiţi încredinţaţi că nu min-ţesc, să ştiţi că atunci cînd voi tot întrebaţi de mine şi mă căutaţi în jur, eu mă aflam acolo, la doi-trei paşi de voi ; iar dac-am văzut că plecaţi şi nu mă vedeţi, v-am luat-o înainte şi abia adineauri am sosit, puţin înaintea voastră.

Şi luînd-o de la capăt, le povesti de-a fir-a-păr tot ce făcuseră acolo şi ce vorbiseră între ei, arătîndu-le şi vî- nătăile cu care se alesese pe la cîlcîie şi pe spinare de pe urma pietrelor azvîrlite de dînşii. Pe urmă îi dădu înainte,, zicînd : •■•.-M-■■•■•

■—■ Iar cînd am trecut poarta cu toate pietrele astea în sîn, nici pîs nu mi-a zis nimeni, deşi ştiţi şi voi bine ce plicticoşi şi urîcioşi sînt vameşii aceia, care vor cu tot dinadinsul să-.şi vîre nasu-n tot ce duci. Ba, pe deasupra,

m-am întîlnît pe drum şi cu niscaiva prieteni, cari totdeauna m- agrăiesc şi mă poftesc să beau cu ei şi totuşi n-a fost unul să-mi deie ziua bună, pentru că ei nu mă vedeau. De-aici, cînd am ajuns acasă, împieliţata asta de cutră blestemată mi s-a făcut înainte şi m-a văzut; ea singură. Şi nu e de mirare, că, precum ştiţi, muierile dezleagă orice farmec şi alungă orice însuşire din cele cîte zac în lucruri. Şi tocmai cînd să zic şi eu că-s cel mai norocos bărbat din tot oraşul ăsta, m-am pomenit mai oropsit ea orişicare altul ; de aceea am căptuşit-o de să mă ţie minte şi nu ştiu, zău, ce mă opreşte să n-o omor pe dată. Afurisit să fie ceasul cînd am văzut-o prima oară şi cînd mi-a pus picioru-n casă.

Şi aprinzmdu-se din nou, fu cit p-aci să sară şi să-i mai ardă o bătaie. Bruno şi Buffalmacco făceau, ai naibii, pe miraţii şi îi dădeau dreptate lui Calandrino, deşi în sinea lor abia se stăpîneau să nu pufnească în rîs. Dar, cînd văzură că se scoală mintos, ca s-o mai bată o dată, se ridicară şi-i opriră, spunîndu- i că nu ea ci el era de vină, el care ar fi trebuit să-i spună dinainte să nu i se arate în ziua aceea în faţă, dacă ştia că femeile dezleagă orice farmec ; iar dacă Dumnezeu nu-i trimisese gîndul ăsta era ori fiindcă se gîndise să-şi înşele tovarăşii, pe care ar fi trebuit să-i înştiinţeze de norocul care dăduse peste dînsul, ori fiindcă soarta lui era să nu se norocească. Şi după multe alte vorbe, într-un tîrziu, cu chiu cu vai, îl împă-ară cu nevasta şi plecară de la dînsul, lăsîndu-1 îngîndu-rat în casa plină de pietre.

y

Bruno si Buffalmacco îi fura un porc lui Calcmdrino; ca sa găsească hoţul, îl pun să facă o încercare cu acadele de ghimber şi vin din cela dulce şi-i dau şi lui două acadele, amare înăuntru, amestecate cu aloi ; hoţul se arată a fi chiar el, drept care e nevoit să deie prietenilor săi două perechi de claponi graşi, ca să nu-l spună nevestei lui.

NU CRED C-AR FI NEVOIE să mai spun şi eu cine e Calandrino, Bruno şi Buffalmacco, fiindcă îi cunoaşteţi dinainte ; de aceea, trecînd mai departe, spun că numitul Calandrino avea o moşioară, nu prea departe de Florenţa, pe care o primise în zestre de la nevasta lui, şi printre celelalte bunuri pe care i le aducea moşia, se afla şi cîie un. porc cu care se alegea în fiecare an ; şi, fiindcă aşa se obişnuise, în luna lui decembrie mergea la ţară cu nevasta şi acolo tăia porcul şi-apoi îl punea la sărat. Ori, într-un an se întîmplă ca, fiind nevastă-sa bolnavă, Calandrino să meargă singur la tăiatul porcului. Bruno şi Buffalmacco, prinzînd de veste treaba asta, se duseră şi ei la un bun prieten al lor, un popă care era vecin, cu Calandrino, să petreacă acolo vreo trei sau patru zile. Calandrino, care tăiase porcul în dimineaţa zilei în care ei sosiseră, văzîndu-i pe amîndoi cu popa ii chemă şi le zise :

— Bine-aţi venit, măi fraţilor ! Ia haideţi să vedeţi ce gospodar sînt eu !

Şi, ducînclu-i în casă, le arătă porcul tăiat. Bruno şi Buffalmacco găsiră porcul straşnic şi pricepură din. spu-

sele lui Calandrino că avea de gînd să-1 puie la sare pentru ai lui. Aluneca Bruno zise :

— Măi, da' mare prost mai oşti ! Vinde-1 mai bine şi de bani ne-om bucura împreună, iar Tessci n-ai «Jecît să-i spui că ţi l-au şterpelit, t Calandrino zise :

— Nici gînd ; întîi că nu m-ar crede şi-apoi m-ar da afară din casă. Nu v-amestecaţi în treburile mele, că şi-aşa nu v-ascult.

Degeaba se căzniră flăcăii să-1 convingă, căci tot n-o scoaseră la capăt. Calandrino îi pofti la cină cu jumătate de gură, drept care dînşii nu primiră, şi-apoi plecară de la el. Pe drum, Bruno zise :

— Ce-ar fi să-i furăm porcul la noapte, hai ? Ce zici ?

— Dar cum naiba am putea-o face ? întrebă Euffal-maceo.

— Lasă că ştiu eu, zise Bruno. Numai de nu i-ar schimba locul.

— Dacă-i aşa, hai să-1 furăm, răspunse Buffalmacco. De ce adică să n-o facem ? Şi-am trage apoi un chef cu popa, de să ne meargă vestea !

Părintele se învoi bun bucuros la furt şi aluneca Bruno zise :

— La treaba asta e de lipsă niţică dibăcie. Tu. Euffid- macco, ştii doar bine ce cărpănos e Calandrino şi ci! de bucuros se îmbată cînd e să nu plătească el. Haide să-1 ducem la o crîşmă ; popa să se prefacă numai că ne cinsteşte pe toţi trei şi să nu-1 lase să plătească nimic pe

8.5

Calandrino. O să se îmbete turtă şi-o să-1 putem fura în voie, ea nu o decît el acasă. Făcură, dar, Întocmai precum spusese Bruno.

Calandrino, văzînd că popa nu lasă pe nimeni să plătească, se apucă să beie zdravăn si, deşi nu-i trebuia prea mult ca să se ameţească, bău pînă nu mai putu. Şi, cum era noapte tîrzie, cînd se întoarse acasă, nu mai pofti nimic de cină, intră şi se trînti pe pat, lăsînd uşa deschisă, deşi era încredinţat c-o încuiase cu zăvorul. Bruno cu Buffal-macco se duseră împreună cu popa să cineze ; şi, după ce mmcnră bine, luară cu ei niscaiva scule, ca să se poată Strecura la Calandrino în casă pe unde dibuise Bruno că-i locul potrivit şi se porniră într-acolo. Ci aflînd uşa descuiată, intrară înăuntru şi, luînd porcul din cui, îl duseră la popă acasă, unde îi dosiră bine. iar pe urmă se culcară. A doua zi de dimineaţă Calandrino se sculă, de astă dată treaz la minte, şi cit se coborî văzu că porcul nu-i în cui şi uşa e deschisă ; drept care, după ce întrebă pe unul şi pe altul dacă nu ştiu cumva cine îi furase porcul, văzînd că nu-i chip să-t găsească, se apucă să facă un tărăboi cumplit, jelindu-se în gura mare că cineva îi furase porcul. Bruno şi Buffaimacco, sculând u-se şi ei, se duseră la Calandrino să vadă ce mai zice. Calandrino, cît ce dădu cu ochii de ei, îi chemă cu lacrimile în ochi şi ie spuse :

— Vai, fraţilor, mi-au furat porcul. Bruno se apropie de el şi-i zise pe şoptite : |— Mare minune, zău aşa, c-ai fost şi tu înţelept o dată !

La care Calandrino zise :

— Nu mint. Mi l-au furat. De-adevăratelea v-o spun.

— Aşa, aşa, făcu celălalt ; strigă cît poţi, ca să te creadă.

Calandrino, bietul, striga din ce în ce mai tare, zicîrtd :

— A naibii treabă ! Nu mint, pricepe o dată. Mi l-au fu rat de-a binelea.

Dar Bruno îi da înainte :

— Zi numai, zi : aşa şi trebuie. Strigă cît poţi în gura mare, ca să te creadă,că spui drept.

— Pe legea mea, mă scoţi din fire, răspunse Calandrino. Nu vrei să crezi şi pace ; să mă trăsnească Dumnezeu dacă te mint ! Mi l-au furat.

Atunci Bruno zise :

— Cum dracu ? Nu pricep. Ieri încă l-am văzut aicea. Doar n-oi fi vrînd să cred că peste noapte a zburat !

— Aşa cum îţi spun, răspunse Calandrino.

— E oare cu putinţă ? se minună celălalt.

— Vezi bine, zise Calandrino. Aşa e cum îţi spun. Am rămas de pagubă şi nu ştiu cum să mă întorc acasă ; nevastă-mea n-o să mă creadă şi, chiar dacă m-ar crede, n-o să mai am zi bună cu ea un an de zile.

Atuncea Bruno zise :

— Dacă-i aşa, pe legea mea, i-o mîrşăvie treaba asta ; dar Calandrino, tu ştii bine că ieri te-am învăţat chiar eu să născoceşti povestea şi n-aş vrea să-ţi baţi joc acuma, de noi şi de nevastă-ta.

Calandrino prinse a zbiera şi zise :

— De ce mă scoţi din fire şi mă îndemni să înjur de Dumnezeu şi sfinţi ? îţi spun şi iar îţi spunea mi-au furat porcul astă-noapte.

Atunci grăi şi Buffalmacco :

— Dacă-i aşa, trebuie să aflăm, dac-om putea, un mijloc ca să-1 găsim neapărat.

— Ce mijloc am putea găsi ? întrebă Calandrino.

— Apăi de bună seamă că n-a venit din India acela de ti 1-a furat. Hoţul trebuie să fie unul dintre vecinii tăi. Şi dacă tu poţi să-i aduni, eu ştiu să fac o încercare,' aia cu plinea şi cu brînza, şi cit ai zice „vai" îl găsim pe hoţ.

— Ţi-ai găsit ! făcu Bruno. Crezi c-o să. poţi să-i duci pe ăştia cu pîinea şi cu brînza ? Sînt încredinţat că unul din ei a furat porcul şi n- o să vrea nimeni să vie, fiindcă o să-şi deie seama de ce îi chemăm aşa pe toţi.

— Ce-i de făcut atunci ? întrebă Buffalmacco.

— Eu cred, răspunse Bruno, că încercarea asta ar fi mai bine dac-am face-o cu acadele de ghimber şi cu vin din cela dulce, la care să-i poftim să beie. N-o să le treacă prin minte că vrem să-i încercăm şi vor veni de bună seamă ; că doar putem sfinţi şi acadelele la fel de bine ca pîinea şi ca brînza.

— Aşa e, bine zici, făcu Buffalmacco. Ce spui de asta," Calandrino ? Să încercăm ?

— De bună seamă, răspunse Calandrino. Ba chiar vă rog s-o faceţi, că, clacă aş şti măcar pe mîna cui a încăput, m-aş simţi oarecum mai mîngîiat.

— Atunci haidem, zise Bruno. Dacă-mi dai bani, sînt gata să mă duc pînă la Florenţa, s-aduc de-acolo ce ne trebuie.

Calandrino avea la el vreo patruzeci *âc* sfanţi, pe ce dădu pe inii. Bruno pleci dar la F la un spi prieten de-al Iui, şi cumpăra ca la vreo Utră de acadele de ghimber ; pe urmă puse pe spi ier să-i facă două de-alea amare, să le amesu ce înăuntru cu Zeamă proaspătă de aloi şi la sfîrşit să le îmbrace în zahăr, ca pe celelalte ; şi, ca să nu le încurce ori să le piardă le tăcu ia amîndouă cîte un semn, după care putea uşor
-recunoască. Pe urmă, după ce mai cumpără şi-o damigeana cu vin dulce, se întoarse în sat ia Calandrino şi-i zise :
—■ Mîine dimineaţă să-i pofteşti la un pahar de vin pe cei ce-i bănuieşti ; e zi de sărbătoare şi vor veni bucuroşi ; iar Buffalmacco şi cu mine fa noapte om sfinţi acadelele şi mane dimineaţă le-om aduce acasă. Mai muft : de dragul tău am să-i îmbii chiar eu pe oameni să ia şi să mănmce şi tot eu am să le vorbesc şi am să fac ee-i de făcut. Calandrino făcu precum îl învăţase. Drept care a doua zi, în jurul ulmului din faţa bisericii, se adună o ceată întreagă de ţărani şi de tineri florentini, care se aflau la ţară. Bruno şi Buffalmacco veniră cu cutia de acadele şi cu vinul şi, după ce aşezară pe cei de faţă în cerc, Bruno prinse a vorbi şi zise :
— Domnilor, trebuie să vă spun de ce v-am adunat aici, ca nu cumva la urmă să fiu eu vinovatul, dacă s-ar în-tîmpla ceva ce nu v-ar fi pe plac. Lui Calandrino aici de faţă i s-a furat ieri noapte un porc şi nu se ştie cine-i hoţul : or, fiindcă ei de bună seamă se află printre noi, ca să-1 putem găsi, Calandrino vă pofteşte să luaţi **din**

fieştecare cîte una, şî după ele să beţi vin. Şi-i bine să ştiţi de pe acuma că hoţul 5-0 să fie în >i? re să înghită acadeaua, căci o să-i pară mai amară ca fierea şiro s-0 scuipe ; de aceea, ca să n-aibă a padini ruşinea asta aicea in văzui tuturor, cred c-ar fi mai bine mărturisească popii şi eu sini gata să mă las de orice încercare.

Toţi cei de faţă se învoiră bucuroşi să mănînce acadelele. Drept care Bruno, după ce-i aşează Ia rînd şî—1 puse şi pe Calandrino să şadă in şir cu ei. o luă de la un capăt şi începu să împartă fieştecăruia acadeaua. Ajuns în dreptul iui Calandrino. luă una dm acelea amare şi i-o aşează în naimă. Calandrino şi-o azvîrii degrabă în gură şi începu s-o mestece : cît ce-i ajunse însă pe limbă gustul de aloi, nomuiputind răbda amărâta, scuipă pe dată acadeaua. Toţi se u i t a u unul la altul să vadă care scuipă, şi-n timp ce Bruno împărţea de zor la acadele, lăcîndu-se că nu ia în seamă la ce se întîmplă în jurul lui, se auzi din spate un glas :

— Ce-i asta, Calandrino ?

Bruni") se întoarse iute şi, rina văzu pe Calandrino scui-pîndu-şi acadeaua, făcu :

— Ia s taţi niţel : poate a scuipat clin alte pricini. Mai ţine una, Calandrino.

Şi luind şi-a doua acadea, i-o puse el îri gură şi pe urmă îşi văzu de treabă pînă sfirşi de împărţit. Prima ca prima, dar a doua i se păru şi mai amară bietului Calandrino ; totuşi, fiindcă îi era ruşine s-o scuipe şi pe asta. o mcsiocă o vreme în gură şi înlr-acestea începu să slobozcv.seă nişte lacrimi mari cît nişte alune ; şi pînă mai la urmă,

nemaiputînd răbda, scuipă şi-a doua acadea, precum făcuse şi cu prima. între acestea Buffalmacco cu Bruno dimpreună dădeau oamenilor să beie. Cînd îl văzu însă pe bietul Calandrino c-o scuipă şi pe cea de-a doua, se alăturară celorlalţi şi toată lumea zise că fără îndoială Calandrino îşi furase singur porcul, iar unii dintre cei de faţă îl şi certau cu,asprime. Dar, după ce plecară ceilalţi şi Calandrino rămase cu Buffalmacco şi cu Bruno, acesta de pe urmă zise :

■— Puteam să jur că l-ai vîndut şi că pe noi ne-ai dus cu vorba, zicînd că ţi l-au şterpelit, ca nu cumva, doamne fereşte, să ne cinsteşti şi tu o dată cu un pahar de vin din banii ce i-ai luat pe el.

Calandrino, care nu scuipase încă bine amărăciunea de aloi, se apucă să jure că nu vînduse porcul. Dar Buffalrnacco zise :

— Hai, vere, spune drept : cît ai primit pe el ? Ai luat barem şase florini *1*

Calandrino, cînd o auzi şi p-asta, se luă cu manile de cap. Atuncea Bruno îi spuse :

— Ascultă aicea, Calandrino : unul din cei care a mîncat şi a băut cu noi ne-a spus că ai pe aici prin apropiere o fetişcană, căreia îi dai toţi banii pe care îi pui deoparte şi că e încredinţat că ei i-ai trimis porcul. Zi, de-ăştia-mi eşti ? Ai învăţat să tragi lumea pe sfoară, hai ? Deunăzi ne-ai pornit pe valea rîului Mugnone, ca să culegem pietre negre şi, după ce ne-ai pus la treabă, ne-ai lăsat baltă acolo şi te-ai întors de unul singur. Iar după aceea mai voiai să te şi credem c-ai găsit-o. Acu', la fel ca atunci, te juri şi vrei cu dinadins să ne încredinţezi că porcul,

pe care ori că l-ai vîndut, ori că l-ai dăruit, ţi l-au furat vecinii. Da' vezi că noi ne-am obişnuit cu renghiurile tale şi le cunoaştem pe de rost, aşa că nu ne mai poţi-duce. De aceea, ca să-ţi spunem drept, află că ne-am căznit destul cu sfinţirea acadelelor şi ca atare ori ne dai două perechi de claponi graşi, ori, dacă nu, îi spunem Tessei toată povestea de la capăt.
Calând rino, văzînd că nu-i crezut şi socotind că-i de prisos să- şi mai sporească amărăciunea şi cu blestemele nevestii, n-avu ce să mai facă şi le dădu claponii, pe care ei, după ce întîi sărară bine porcul, îi luară cu ei la Florenţa, lăsîndu-1 pe bietul Calandrino cu paguba şi ruşinea.

Biondeiio îi joaca un renghi lui Ciacco poffindu-l ia un prînz ; Ciacco se răzbună cu băgare de seamă, făcînd astfel încît Biondeiio să fie snopit în bătaie.

TRĂIA, AŞADAR, la Florenţa un om căruia toată lumea se deprinsese a-i zice Ciacco, un mîncăcios şi un lacom cum nu s-a mai văzut pe lume. Or, fiindcă averea lui nu-i ajungea spre a face faţă acestei lăcomii, cum era un om de lume şi avea purtări frumoase şi minte ascuţită, pururea gata la răspunsuri de duh şi zeflemele, se apucă să facă, nu pe bufonul chiar, dar oarecum pe măscăriciul şi să se învîrtă prin preajma bogătaşilor, care

pe desfătau cu mese îmbelşugate ; şi cu aceştia obiţ să meargă adeseori la cină sau uneori la prinz, d< : întotdeauna era poftit de ei. Tot pe la vremea aceea trăia, tot la Florenţa, un oarecare zis Biondello, un om micuţ de stat, mai curăţel decît o muscă şi foarte spilcuit, cu o
scufie în cap şi cu o chică bălăioară din care nici măcar un fir' de păr nu se clintea, care învîriea şi el aceeaşi meserie pe care o făcea şi Ciacco. Or, într-o dimineaţă din postul Paştelui, Biondello, dueîndu-se la hala de peşte, să aleagă două mrene mari şi grase pentru messer Vieri de Cerchi, fu văzut de Ciacco, care se apropie de el şi-i zise :

■— Ce însemnează asta ?

Biondello îi răspunse :

■— Ieri seara messer Corso Donatti a primit încă vreo trei mrene şi mai frumoase ca astea, ba şi un nişetru pe deasupra ; dar fiindcă nu-i ajung, căci are musafiri la masă, m-a trimis să mai cumpăr două. Tu nu vii ?

La care Ciacco îi răspunse :

— Vezi bine c-am să viu.

Şi, cînd i se păru că-i vremea, se duse la messer Donatti şi îl găsi şezînd cu nişte megieşi de-ai lui. întrebat fiind cu ce prilej venise, răspunse :

— Vin, messere, ca să prînzesc cu dumneata şi cu amicii dumitale.

La care messer Donatti zise :

— Dacă-i aşa, fii binevenit : haidem îa masă, că e vremea.

Şi aşezîndu*-se Ia masă, li sfe serv] dinţii năut şi ton sărat, iar după aceea peste de rîu prăjit fără nimic altceva. Ciacco îşi dădu seama de păcăleala lui Biondello şi. înfuriat peste măsură, hotărî să se răzbune. Nu trecu multă vreme şi într-o bună zi se întîlni cu el, care între timp făcuse pe mulţi să rîdă de păcăleala asta. Biondello îî salută şi-1 întrebă rîzînd cum îi plăcuse prinzul de la messer Donatti. La care Ciacco îi răspunse : ■— De astăzi în opt zile vei şti mai bine decît mine cum mi-a plăcut.

ŞL despărţindu-se de el, fără a mai zăbovi în planurile sale. căzu la învoială cu un şarlatan destoinic asupra preţului isprăvii şi dîndu-i o butelcă goală, îl duse aproape de foişorul Cavicciuli, unde îi arătă un cavaler, numit messer Filippo Argenti, un om cît toate zilele, bine legat şi tare criţă, ţîfnos şi pus pe sfadă şi-i zise :•

— Ai să te duci ia el cu sticla asta în mină şi ai să-i spui aşa : ,,Messere, mă trimite Biondello şi te roagă să-i umpli sticla asta cu vin din- cela rubiniu din care ai domnia-ta, fiindcă pofteşte să-şi petreacă cu nişte prieteni de ai lui". Şi pe urmă ai de grijă să nu pună mina pe tine, căci ar fi vai de capul tău şi pe deasupra mi-ai strica şi mie socotelile.

Şarlatanul î! întrebă :

— Mai am ceva de spus ?

— Atîta tot. răspunse Ciacco. Şi după ce-ai să spui aşa, să te întorci cu sticla la mine şi-am să te plătesc. Omul e luă din loc şi îşi făcu solia. Messer Filippo, auzindu-1,

nul căruia îi sărea muştarul numaidecît, îşi închipui

că Biondello, pe care îl cunoştea, voia să-şi "bată joc de ci şi, împurpurîndu-se la faţă, urlă :

■— Ce vin, ce prieteni ? Fire-uţi ai naibii amin doi ! Şi, ridicîndu-se în picioare, întinse mina ca să-1 prindă, dar el, care şedea la pîndă, fugi cit ai clipi din ochi şi. întor-cîndu-se la Ciacco îi povesti răspunsul dat de messer Filippo. Ciacco îl plăti pentru ispravă şi pe urmă nu-şi află odihnă pînă ce nu dădu din nou peste Biondello, pe care îl întrebă :

— N-ai trecut zilele astea pe la foişorul Cavicciuli ?

— Nu, dar de ce mă întrebi ? răspunse Biondello. La care Ciacco zise :

— Fiindcă te caută messer Filippo, dar nu ştiu de ce.

— Bine, mă duc la ei şi-am să-1 întreb, făcu celălalt. Abia plecat Biondello, că Ciacco îi şi luă urma, curios să vază în ce fel avea să se descurce. Messer Filippo, care nu izbutise să pună mîna pe şarlatan, fierbea de ciudă în sinea lui şi-şi frămînta zadarnic mintea, nefiind în stare a desluşi din vorbele acestuia nimica altceva decît că Biondello, la îndemnul cine ştie cui, voia să-şi bată joc de el. Şi, în timp ce se muncea cu gîndurile acestea, tocmai pică Biondello. Cit ce-1 zări, messer Filippo ieşi înaintea lui şi-i trase un pumn drept în obraz.

— Aoleu, messere, se înseamnă treaba asta ? întrebă Biondello.

Messer Filippo, apucîndu-1 de chică, îi sfîşie scufia, îi azvîrli gluga pe jos şi, dînd în el cu sete, îi zise :

— Las' c-ai să vezi tu, secătură, ce înseamnă treaba asta ! Auzi colo, să trimită la mine după vin. Ce vin,

ce prieteni ? Ce-ţi închipui, că poţi să mă batjocoreşti ea pe-un mucos, tocmai pe mine ?
Şi zicînd astfel, îi zdrobi odată faţa cu pumnii lui de fier şi nu-i lăsă în cap nici firicel de păr nerăvăşit şi nesmintit ; pe urmă îl dădu de-a dura prin noroi, pînă ce-i rupse toate veşmintele, punînd atîta sîrg în toată treaba asta, încît bietul Biondello nici n-apucă să mai întrebe încă o dată de ce îl căptuşea aşa. Auzise el că-i vorba de prieteni şi de vin, dar nu putea pricepe ce înseamnă vorbele astea. In cele de pe urmă, după ce fu snopit în lege, fu smuls cu mare greutate din mîinile lui messer Filippo, aşa bătut ca vai de el cum se afla a fi, de către cei din preajmă, care îi vădiră apoi de ce îi trăsese messer Filippo păruiala aceea şi-1 dojeniră că îndrăznise să-i ceară vin, zicîndu-i c-ar fi trebuit să ştie cu cine are de-a face şi că e om ce nu ştie de glumă. Biondello, sărăcuţul, se dezvinovăţea plîngînd şi susţinea morţiş că niciodată în viaţa iui nu trimisese după vin, şi încă la messer Filippo. Iar după ce-şi mai reveni din spaimă şi din suferinţă, se întoarse îndurerat şi necăjit acasă, dîn-clu-şi cu socoteala că întîmplarea aceasta i-o datora lui Ciacco. După cîtva timp, vînătăile i se traseră de pe faţă şi, începînd din nou să iasă printre oameni, se întîlni într-o zi cu Ciacco, care îl întrebă rîzînd :
— Biondello, cum ţi s-a părut vinul de la messer Filippo ?
— Aşa cum aş dori să ţi se fi părut şi ţie mrenele lui messer Corso, răspunse Biondello.
La cart; Ciacco zise :

'— Sînt Ia porunca dumitale : de cîfce ori ai să pofteşti sa mă îmbii ta mese ca cea la care m-ai poftit, ţi-oi da şi eu să bei aşa cum ai băut.
Biondello, care ştia cu cine are de-a face şi cunoştea **câ-i** mai uşor să- i vrei răul lui Ciacco decit să i-1 şi faci, îl lasă în plata Domnului şi se feri de atunci încolo să-şi mai bată joc de el.

Messer Torelio îi preacinsteşte în cosa lui pe Sala-d'm, care se deghizează în haine de neguţător, apoi pleacă în cruciadă, iăsînd vorbă nevestei sale, că dacă nu se întoarce peste un an de zile, să se mărite a doua oară. în luptă cade ostatec şi fiind şoimar vestit e dus în faţa sultanului. Saladin îl recunoaşte, îi spune cine este el şi-l preacinsteşte ca pe un prieten. Messer Torelio se îmbolnăveşte şi într- o noapte e clus prin vrăji acasă la Pavia ; acolo ia parte la nunta nevestei lui, dar, fiind recunoscut de dînsa, se întorc amîndoi la casa lor.

SE ZICE CA pe vremea împăratului Frederic întâiul, creştinii ar fi pornit cu mic cu mare o cFyeiada pentru a pune stăpînire pe locurile sfinto. Or. Saiachn, domn foarte vrednic, care pe vremea aceea era sultan a- Babiloniei, prinzînd din timp de veste, se hotărî să vază el însuşi pregătirile pe care le făceau creştinii pentru cruciada aceasta, pentru a putea în acest chip să se apere

mai bine. Punîndu-şi rînduială, dar, în treburile împărăţiei, *se* prefăcu a pleca într-un pelerinaj şi, luînd cu sine doi dintre cei mai înţelepţi şi mai de seamă sfetnici ai Iui, cit şi trei slugi, porni ia drum înveşmîntat în haine de neguţător. După ce colindă astfel multe ţinuturi creş- tineşti, dorind să treacă munţii şi călătorind prin Lom-bardia, i se întîmplă într-o seară, în timp *ce* bătea drumul de la Milano la Pavia, să se întiînească cu un nobil^ pe care îl chema messer Torelîo d'Istria, de felul lui din Pavia, şi care, însoţit de slujitorii săi, de şoimi şi cîini de vinătoare, mergea pentru un răstimp Ja o *moşie* de-a sa, aşezată *pe* lingă Tessine. Cit ce văzu drumeţii, messer Torello îşi închipui că sini străini şi nobili şi vru să-i preacinstească. De aceea, cînd sultanul îl întrebă pe unul din slujitorii săi cît mai aveau pîn'la Pavia şi dacă ar fi ajuns la tirnp pentru a putea intra în oraş, messer Torello îi răspunse în locul slujitorului, zicînd :

— Domnilor, nu puteţi ajunge la timp pentru a intra în oraş.

— Atunci, grăi sultanul, fii bun şi ne arată unde am putea trage la noapte, căci noi sîntem străini de locurile acestea.

Messer Torello răspunse :

— Cu multă bucurie : chiar adineauri aveam de gînd să trimit o slugă prin apropiere de Pavia pentru niscaiva treburi ; am s-o trimit cu dumneavoastră şi-o să vă ducă într-un loc unde veţi fi bine primiţi. Şi zicînd astfel, se apropie de cea mai bună şi credincioasă slugă a lui, îi porunci ce avea să facă şi o trimise cu străinii. Apoi porni degrabă către moşia sa şi acolo porunci să i se pregă-

tească o cină îmbelşugată şi să se aşeze mesele afară în grădină, iar după ce făcu acestea, se aşează în pragul porţii ca să-şi aştepte musafirii. Slujitorul, vorbind de una şi de alta cu nobilii străini, îi abătu din drum şi-i duse, fără ca dînşii să-şi dea seama, drept la moşia stă-pînului său. Cit ce-i văzu venind, messer Torello le ieşi grabnic în cale şi le spuse rîzînd :

— Domnilor, fiţi bineveniţi !

Sultanul, om isteţ, îşi dete seama că seniorul nu se în-crezuse în ei şi se temuse ca nu cumva să nu-i primească găzduirea, dacă i-ar fi poftit pe loc ; de aceea ca să nu-şi răpească plăcerea de-a petrece o seară împreună, îi adusese în casa lui, slujindu- se de un şiretlic. Răspunse dar cuvintelor de bun venit şi apoi îi zise :

— Messere, dacă s-ar cădea ca omul să se plîngă de curte- nia celorlalţi, noi am avea la ce ne plînge de dumneata, care, pe lîngă faptul că ne-ai întors din drum, ne şi sileşti să primim din parte-ţi cinstea ce ne faci, deşi nu ne-am învrednicit de ea decît printr-un salut.

Cavalerul, care era om înţelept şi mare meşter la cuvînt, răspunse :

— Domnilor, ceea ce fac eu e o nimica toată faţă de preacinstirea de care sînteţi vrednici, pre cîte socot eu după înfăţişarea dumneavoastră, dar, credeţi-mă nicăieri pe aproape de Pavia n-aţi fi putut fi găzduiţi aşa cum se cuvine. De aceea nu vă pară rău c-aţi ocolit oleacă dru mul spre a vă simţi mai bine. între acestea, slujitorii, care se adunaseră împrejurul oaspeţilor, le luară caii de îndată ce descălecară şi se îngrijiră de ei. Messer Torello îi duse apoi pe cei trei nobili în odăile anume pregătite

pentru dînşii, unde îi puse să se descalţe şi—i răcori cu vinuri reci, după care rămase cu ei de vorbă pînă la ceasul cinei. Saladin cu tovarăşii şi slujitorii săi ştiau cu toţii latineşte, drept care pricepeau ce se vorbea în jurul lor şi ei la rînduî lor erau de-aşijderi pricepuţi : cu toţii socotiră că gazda lor, messer Torello, era cel mai plăcut bărbat, cel mai curtenitor şi cel mai meşter la cuvînt din cîţi văzuseră pe lume. Pe de altă parte lui messer Torello i se părea că oaspeţii sînt oameni străluciţi şi mult mai vrednici de cinstire decît îşi închipuise el şi îi părea rău în sinea Jui că nu putea să-i omenească cu un ospăţ mai falnic şi cu tovarăşi mai numeroşi ; de aceea se gîndi că a doua zi de dimineaţă să-i despăgubească de acest neajuns şi, după ce- i spuse unui slujitor de-al său ce avea de gînd să facă, îl trimise la Pavia — oraş care era aproape şi care niciodată nu-şi ţinea porţile închise — la nevasta lui, femeie foarte înţeleaptă şi tare inimoasă. Pe urmă îşi duse musafirii în grădină şi îi rugă foarte curtenitor să-i spună cine erau ei ; la care Saladin răspunse .'

— Sîntem neguţători dih Cipru şi mergem la Paris cu treburi de-ale noastre.

Atunci messer Torello zise :

— Unde n-ar da Dumnezeu să se nască şi în' ţara noastră nobili atît de vrednici pe cît sînt negustorii în Cipru ! Şi tot vorbind astfel de una şi de alta, ajunseră şi ceasul cinei, drept care gazda îi pofti, de vor, să stea la mese ; şi acolo, ţinînd seama că cina nu fusese din vreme pregă- tită. ci doar atunci la repezeală, fură slujiţi frumos şi în buna rînduială. După ce isprăviră masa, nu mai şezură

multă vreme, căci gazda dîndu-şi seama că oaspeţii sînt obosiţi, îi duse să se odihnească în nişte paturi minunate şi apoi, nu după multă vreme, se duse şi el la culcare. Slujitorul trimis la Pavia îşi împlini porunca întocmai ; drept care doamna lui Torello, după ce porunci degrabă să cheme o mulţime de prieteni şi de slujitori de-ai lui messer Torello, se îngriji ca o regină, nu ca o simplă femeie, de toate cele trebuincioase ospăţului cel falnic şi la lumina torţelor pofti la el o mare parte din cei mai nobili cetăţeni ai Paviei, pe urmă scoase din dulapuri tot soiul de albituri şi de mătăsuri scumpe şi rtndui cu socoteală tot ceea ce bărbatul ei îi poruncise a pregăti. A doua zi de dimineaţă, după ce musafirii se sculară din somn, messer Torello puse să-i aducă şoimii şi apoi porni cu ei călare către un rîu din apropiere, unde îe arătă cum zboară şoimii lui. Sultanul însă ii rugă să-i deie un însoţitor, care să-1 ducă la Pavia, la cel mai bun han din oraş şi atunci messer Torello îi zise :

— Am să vă duc chiar eu, căci am de lucru în oraş. Străinii îl crezură şi porniră mulţumiţi la drum cu dinsul dimpreună. Către.zece ceasuri, după ce ajunseră în oraş, messer Torello, în loc să-i ducă la cel mai mare han. precum îşi închipuiau străinii, îi duse drept la el acasă, unde se adunaseră, spre a-i preacinsti pe oaspeţi, cincizeci din cei mai străluciţi şi mai de vază cetăţeni, care îi înconjurară îndată, sărind la frîie şi la scări. Sultanul cu ai săi, văzînd aceasta, pricepură ce înseamnă treaba asta şi ziseră :

—■ Messer Torello, noi îţi cerusem altceva ; domnia-ta ai făcut aseară chiar şi prea mult de dragul nostru, mai

mult decît am fi vrut noi, astfel încît puteai acum cu inima împăcată să ne laşi să ne vedem de drum,
Messer Torello le răspunse :
— Domnilor, pentru cele cîte vi s-au făcut aseară eu îi , râniîn îndatorat mai degrabă sorţii decit dumneavoastră, căci ea v-a prins la drum, silind u-vă să trageţi în prea-umila-mi casă ; dar pentru cele cîte vi se vor face azi dimineaţă eu vă rămîn îndatorat chiar dumneavoastră înşivă şi dimpreună cu mine toţi nobilii aceştia, care vă stau în preajmă
; de socotiţi că e frumos să nu le faceţi cinstea de-a sta cu ei la masă, eu n-am nimic de spus, puteţi s-o faceţi şi pe asta.
Sultanul cu ai lui se dădură bătuţi şi după ce descălecară fură primiţi şi duşi de nobili cu multă bucurie în camerele lor, care fuseseră din vreme şi mindru pregătite anume pentru dinşii. iar după ce se dezbrăcară de hainele de drum şj se mai răcoriră oleacă, fură duşi în sala de ospeţe, care era împodobită sărbătoreşte. Acolo se spălară pe mini şi după aceea, fiind aşezaţi la mese cu mare cinste şi alai, fură siujiţi cu multe şi minunate soiuri de vinuri şi bucate, aşa de bine şi frumos, că nici chiar împăratului, dac-ar fi fost la masă, nu i s-ar fi putut vădi mai multă şi mai mare cinste. Şi, deşi Saladin cu ai lui erau domni mari şi prinţi de vază, deprinşi cu atare lucruri, cu toate acestea se mirară de cele ce văzură şi îe aflară minunate, cu atit mai mult cu cît ştiau că gazda e doar un orăşean şi nicidecum un prinţ ca ei. După ce sfîrşiră ospăţul şi furăstrînse mesele, vorbiră o bucată de una şi de alta şi apoi. fiind foarte cald afară, cu învoirea gazdei, nobilii din Pavia plecară să se odih-

nească, iar cavalerul, rămas singur cu oaspeţii, îi duse într-o odaia alăturată, unde dădu poruncă s-0 cheme pe vrednica-i nevastă, pentru ca nici un lucru din cite îi erau lui dragi să nu rămîie nevăzut de musafirii săi. Doamna, frumoasă şi voinică la trup, înveşmintată cu straie scumpe şi podoabe, se înfăţişă străinilor între cei doi copii ai ei, care păreau doi îngeraşi, şi—i salută curtenitoare. Dînşii, de îndată ce-o văzură, se ridicară în picioare şi-o întâmpinară cu plecăciuni, după care, aşe-zînd-o la mijloc între ei, se bucurară foarte de aşa mîn- dreţe de nevastă şi de copii. Şi în timp ce stau aşa şi povesteau fel de fel — cum într-acestea gazda se îndepărtase o clipă — femeia îi întrebă cu glas dulce unde mergeau si din ce părţi erau ; străinii îi răspunseră la fel ca lui messer Torello şi atuncea doamna bucuroasă grăi :

— Aşadar, n-am dat greş cu socoteala-mi muierească şi ca atare v-aş ruga să faceţi bunătatea să nu nesocotiţi şi să primiţi din parte-mi acel mic dar pe care voi pune să-1 aducă aicea ; ţinînd seama de faptul că noi, femeile, nu dăruim decît lucruri mici, precum ne e şi inima, vă rog să vă gîndiţi, primindu-1, nu atît la preţul lui, cît mai ales la faptul că v-a fost dat din inimă.

Şi poruncind să i se aducă cîte două rînduri de straie pentru fiecare — dar nu din cele obişnuite de orăşeni sau negustori, ci straie de seniori, unele căptuşite cu mătase *$i* altele cu jder, trei veste de brocat, precum *şi* trei perechi de pantaloni — grăi :

— Luaţi hainele acestea ; şi pe bărbatul meu l-am înnoit cu un rînd de straie aidoma cu astea ; cît despre celelalte lucruri, ţinînd seama de împrejurarea că aţi umblat atîîa

cale' şi mai aveţi încă pe atîta, cît şi de faptul că sînteţi departe de nevestele dumneavoastră şi că negustorii sînt oameni gingaşi şi curaţi, au să vă prindă bine, chiar dacă nu-s de preţ.

Străinii se mirară foarte şi îşi dădură seama că messer Torelio nu voia să scape nici un prilej de-a se vădi curtenitor din cale- afară ; ba mai văzînd şi strălucirea veşmintelor aduse, care nu erau de negustor, le fu şi frică nu cumva să-i fi recunoscut ; în cele din urmă, însă, unui din ei îi zise doamnei :

— Aceste daruri, doamnă, sînt lucruri minunate şi nu ne-ar fi uşor să le primim din parte-ţi, dacă domnia ta nu ne-ai sili s-o facem cu rugăminţi cărora noi nu ne putem împotrivi.

între acestea, întorcîndu-se messer Torelio, doamna îşi luă rămas-bun de la oaspeţi şi plecă, îngrijindu-se ca şi slujitorii lor să primească daruri potrivite cu starea lor.

Messer Torelio îi rugă cu multă stăruinţă pe negustori să rămînă în casa lui pînă a doua zi ; drept care după ce donniră de după- amiază, se sculară şi, după ce se îmbrăcară, porniră călări prin oraş, însoţiţi (de messer Torelio ; iar cînd veni şi ceasul cinei se ospătară îmbelşugat, alături de-o mulţime de musafiri de vază. Apoi, . cînd se făcu şi vremea de culcare, se duseră să se odih- nească şi în zori ele zi, sculîndu-se din somn, aflară în locul roibilor trudiţi de drum trei cai de toată frumuseţea şi aşijderea şi pentru slugi alţi cai puternici şi odihniţi. Văzînd acestea, Saladin se întoarse către ai lui şi zise :

— Mă jur pe Dumnezeul meu că n-a mai fost nicicînd

pe lume om mai desăvirşit. mai curtenitor şi mai sărilor decît bărbatul ăsta ; dacă toţi regii creştini ştiu să fie regi, aşa cum ştie acesta să fie cavaler, atunci sultanul Babiloniei nu va putea să ţină piept nici măcar unuia din ei, necum tuturor celor ce se pregătesc să-1 calce. Ştiind însă c-ar fi fost zadarnic să nu primească roibii, îi mulţumi şi pentru ei şi apoi încalecă cu toţi ceilalţi ai lui. Messer Torello, dimpreună cu alţi tovarăşi îi întovărăşi o bucăţică bună afară din oraş ; dar, deşi sultanului îi venea nespus de greu să se despartă de cavaler (căci începuse a-1 îndrăgi), totuşi silit de drumul lung care ii stătea înainte, îl rugă să se întoarcă înapoi. Messer Torello, mîhnit şi el de despărţire-, grăi : •— Am să mă întorc, de .vreme ce aşa pofteşti. Dar iată ce-aş vrea să vă spun : eu nu ştiu cine sînteţi şi nici nu vreau să ştiu mai mult decît mi-aţi spus ; dar, orişicine aţi fi, n-o să mă faceţi niciodată să cred că sînteţi negustori. Umblaţi cu Dumnezeu.

Saladin, după ce-şi luă rămas-bun de la toţi tovarăşii lui messer Torello, se întoarse către el şi-i spuse : •— S-ar prea putea, messere, s-avem prilejul a-ţi arăta ceva din mărfurile noastre şi atunci te vei încredinţa că sîntem negustori ; rămîi eu Dumnezeu. Piecă sultanul, deci, cu-ai lui, arzînd de dorul de-a putea ■— dac-ar fi fost în viaţă şi de-ar fi izbutit să-şi scape tronul clin războiul la care se aştepta — să-1 preacinstească pe messer Torello în acelaşi chip în care îi preacinstise el : şi multă vreme povesti cu-ai lui despre cavaler, despre nevasta lui şi despre toate cîte le săvîrşise pentru dîn.şii, pe toate lăudindu-le. Şi după ce cutreierară, nu fără multă oste-

neală. Apusul iul rog, poros pe mare si ajunse cu-ai luf la Aa.- xunc.Uia ; şi. fiind lămurit pe deplin cu planurile regilor şi împăraţilor creştini, se pregăti de apărare. Cît despre cavaler, el se întoarse la Pavia şi multă vreme se gîndi, e ă u t î n d să-si înehipuiaseă cine puteau fi cei trei oaspeţi, dar nu fu chip nici barem să se apropie de adevăr, necum să-1 ghicească. Venind vremea cruciadei şi pregătindu- se creştinii ele pretutindeni de plecare, messer Torello hotărî, cu toate rugăminţile şi lacrimile multe ale nevestei sale. să plece negreşit şi el şi. după ce sfîr.şi cu toate pregătirile, cinci să se urce în şa, îi zise scumpei lui neveste :

•— Femeie, după eîte vezi, eu plec la lupta asta cu gînd să-mi mlntui ş*jflei«l si să-mi păstrez cinstea trupului, îţi las tot ce-i al nostru în grijă şi aşijc'erea iţi las şi cinstea noastră în grijă ; or, fiindcă de plecare-s sigur, dar de ÎBtoarcere, «tel«*c, din pricina a mii de lucruri ce mi s-ar putea înîimpia, vreau să-mi făgâctuieşti ceva : orice s-ar uuimpla cy mine, dac-ai să vezi că nu primeşti din parte-mi nici o veste, să mă aştepţi un an, o lună şi o zi, cu începere de a-::, şi abia apoi să te măriţi. Femeia, care plîagea, sărmana, de potopea pămîntuL zise :

— Messer Torello. nu ştiu zău, cum am să îndur durerea în care *mă* cufund ă plecarea durnifale ; dar clacă totuşi voi putea să supravieţuiesc şi dacă dumitale în schimb iţi va fi ckd să mori, trăieşte piuă atunci şi mori încred i n ţ a t c-ara să trăiesc şi am să mor drept soaţă credincioasă a lui messer Torello şi a amintirii sale. La care cavalerul zise :

'— Femeie, sînt încredinţat că înlrucît îţi stă în putere se va întîmpla aşa cum spui : dar tu eşti încă tînără, frumoasă, de neam bun şi cinstea ta e multă şi pretutindeni cunoscută, de aceea nu mă îndoiesc că mulţi bărbaţi de neam — de s-o isca vreo bănuială în ce priveşte viaţa mea — au să te ceară fraţilor şi rubedeniilor tale ; de îndemnurile lor n-ai să te poţi scăpa, nici apăra, orişi-ce-ai face, şi va trebui să-i mulţumeşti de voie de nevoie ; de aceea îţi cer să mă aştepţi un an, o lună şi o zi şi nu mai mult decît atît. Femeia îi răspunse :

— Precum ţi-arn spus mai înainte, voi face ce-ăm să pot ; iar dacă am să mă văd silită să fac totuşi altminteri, fii sigur c-am să te ascult. Dar deie Dumnezeu ca nici domnia-ta, nici eu să nu ajungem pînă acolo. Sfîrşind de spus acestea, doamna îl îmbrăţişa plîngînd pe messer Torello şi, scoţindu-şi din deget un inel, i-î dădu zicînd :

■— Dacă s-ar întîmpla să mor fără s-apuc să te mai văd, să-ţi aminteşti de mine de cîte ori ai să-1 priveşti. Messer Torello luă inelul şi urcîndu-se pe cal îşi luă rămas-bun de la toţi şi apoi plecă la drum. După ce ajunse cu toţi ai săi la Genova, se urcă pe o galeră şi în scurtă vreme ajunse la Acri, unde se înfrăţi cu armata celorlalţi creştini, în care prinse a se lăţi aşa deodată o molimă ce seceră sute de vieţi. Şi în vremea acestei molimi, sultanul Saladin, fie ajutat de soartă, fie de îndemînarea lui, prinse pe toţi creştinii care scăpaseră cu viaţă şi-i împrăştie, întemniţîndu-i, prin felurite oraşe. Messer Torello se afla şi el printre cei prinşi

şi de aceea fu închis în temniţă la Alexandria. Acolo, nefiind cunoscut şi nelndrăznind să spună cine este, silit de împrejurări se apucă să crească şoimi şi să-i deprindă cu vîaatul, meşteşug la care el se pricepea mai bine ca oricare altul. Saladin, prinzînd de veste treaba asta, îl scoase de la închisoare şi—1 luă pe lîngă el ca să-i slujească drept şoimar. Messer Torello, bietul — căruia Saladin, cum nu-1 recunoscuse şi nu fusese cunoscut, se obişnuise a-i zice Creştinul — nu putea să-şi ieie gîndul de la casă şi de la ai lui şi încercase de multe ori să fugă, dar fără a izbuti. De aceea, nimerindu-se să vie la Sultan niscaiva genovezi trimişi ca să răscumpere pe cîţiva dintr-ai ior, cînd fură gata de plecare, rnesser Torello se gîndi să-i scrie doamnei lui că-i teafăr, că se va întoarce acasă pre-cît de iute va putea şi ca atare să-1 aştepte. Zis şi făcut. îi scrise dar şi apoi rugă frumos pe unul din trimişi pe care îl cunoştea să facă astfel ca scrisoarea să ajungă în mîna abatelui de la San Pietro in Ciel d'oro, care îi era unchi.

Pe cînd messer Torello se afla în starea aceasta, se în-tîmplă într-o bună zi ca, stînd de vorbă cu sultanul despre niscaiva şoimi de-ai lui, să prindă a zîmbi într-un anume fel, pe care Saladin îl observase la Pavia pe cînd se afla în casa lui. Sul Lanul îşi aminti atunci de chipul lui messer Torello şi începu să-1 cerceteze, părîndu-i-^sa_ că-i chiar el ; de aceea, lăsînd şoimii, îi zise : •— Spune-mi, creştine, din ce ţară din Răsărit eşti tu ? — Stăpîne, zise cavalerul, eu sînt lombard de felul meii, dintr-un oraş numit Pavia, sînt om sărac şi fără stare.

Cînd auzi aşa, Saladin, aproape sigur de bănuielile lui îşi zise bucuros : „Dumnezeu mi-a dat prilejul să-i dovedesc acestui om cit m-a mişcat purtarea şi curtenia lui". Şi fără a spune altceva, după ce porunci să i se aducă într-o odaie veşmintele ce le avea, ii duse pe messer Torello înăuntru şi îi zise :

■— Ia uită-te, creştine, la straiele acestea şi spune-mi nu cumva cunoşti vreunul dintre ele ?

Messer Torello se uită la veşminte şi le văzu pe cele dăruite de nevasta lui sultanului, dar, neputîndu-şi închipui c-ar fi cu adevărat acelea, răspunse :

— Nu cunosc nici una, stăpîne, dar e adevărat că cele de coîo, aduc c-un rînd de straie pe care l-am avut şi care era făcut întocmai ca straiele pe care le-am dăruit unor negustori care îmi picaseră în casă. Atuncea Saladin, nemaiputindu-se stăpîni, îl îmbrăţişa cu duioşie, zicîn-du-i :

•— Domnia-ta eşti messer Torello d'Tstria şi eu sînt unul dintre cei trei negustori căruia nevasta d urni tale, i-a dăruit aceste haine ; venit- a, în sfîrşit, şi vremea să-ţi dovedesc care mi-e marfa, aşa precum ţi-am spus că s-ar putea intim pia în ziua cînd ne-am despărţit. Messer Torello, auzind acestea, se bucură nespus, dar îi fu şi ruşine ; se bucură fiindcă avusese un oaspe aşa de falnic şi-i fu ruşine că-1 primise, după părerea lui, aşa sărăcăcios. Ci Saladin îi zise :

— Messer Torello, fiindcă Domnul mi te-a adus aici, să ştii că de acum înainte, nu eu, ci dumneata vei fi stăpin în casa mea.

no

Şi după ce se bucurară îndelung de întîlnire, sultanul puse să-l îmbrace în straie împărăteşti, îl duse în faţa curbii şi-a celor mai de vază sfetnici şi, după ce rosti o seamă de cuvinte spre lauda lui messer Torello, le porunci celor de faţă să-l preacinstească întocmai cum îl cinsteau pe el, dacă ţineau la îndurarea şi milostivirea lor. Porunca îi fu împlinită întocmai de către fiecare în parte, dar mai cu seamă de cei doi, care fuseseră cu el în casa lui messer Torello.

Rangul la care fu înălţat aşa deodată cavalerul îi risipi întrucîtva gîndul şi grija alor săi, cu atît mai mult cu cît trăgea nădejdi întemeiate că rîndurile sale ajunseră în mina unchiului de la Pavia. Or, ce să vezi ! în ziua în care Saiadin prinsese oastea creştinească, murise în tabăra creştină şi chiar fusese îngropat un cavaler de prin Provenza, un urn fără virtuţi sau însuşiri deosebite, pe care îl chema messer Torello di Dignes şi cum messer Torello d'Istria era îndeobşte cunoscut pentru nobleţea sa în rîndurile oştirii, toţi cei care auziră cum că messer Torello e mort. crezură că e vorba de el şi nu de celălalt ; iar faptul că fusese prins nu îngăduia oştenilor să-şi deie seama de greşeala.

Din pricina aceasta mulţi italieni se întoarseră acasă cu vestea aceasta tristă şi printre ei se aflară unii atît de îndrăzneţi, încît nu se sfiiră să spuie că-1 văzuseră murind şi că fuseseră de faţă la îngropăciunea lui. Vestea ajungînd ta urechile doamnei şi ale rubedeniilor lui messer Torello fu pricină de mare şi neînchipuită supărare, nu numai pentru ei, ci pentru toţi aceia ce-1 cunoscuseră in viaţă. Nu ne-ar ajunge vremea să povestim

pe îndelete ce-a pătimit biata femeie, ce chin şi cile lacrimi ; dar după ce s-a-zbueiumat astfel mai multe luni de-a xîndul, într-un tîrziu, pvinzînd să-şi uite oleacă amărăciunea — fiind ea cerută de nevastă de către cei mai vrednici bărbaţi din Lombardia — fraţii şi celelalte rude se apucară s-o îndemne să se mărite a doua oară. Şi, după ce se împotrivi de atîtea şi de-atîtea ori vărsînd şiroaie de lacrimi, în cele din urmă fu nevoită a face pe voia rubedeniilor, cărora le ceru în schimbul învoirii ei s-o lase să aştepte ca văduvă atîta vreme cit îi făgăduise bărbatului că-1 va aştepta. In timp ce la Pavia se in-tîmplau acestea şi poate nici opt zile nu mai lipseau pin* la sorocul la care doamna, biata, trebuia să se mărite, se întîmplă ca messer Torello să vază la Alexandria pe un om pe care ii văzuse urcîndu-se împreună cu solii ge-novezi pe corabia care urma să plece la Genova ; de aceea poruncind să-1 cheme, îl întrebă de drumul lor şi îl rugă să-i spuie cînd ajunseră la Genova ; la care omul zise : ■— Messere, n-a avut noroc corabia în călătoria aceea pre cîte am auzit în Creta, unde am coborît ; căci pe aproapa de Sicilia s-a ridicat o vijelie cumplită şi-a sfărîmat corabia de nişte stînci din Berberia, încît n-a mai rămas în viaţă nici unul dintre călători ; doi fraţi de-ai mei, sărmanii, s-au prăpădit în trista împrejurare. Messer Torello, dînd crezare cuvintelor acestea, care de altfel nu minţeau, şi amintmdu-şi că sorocul pe care îl rînduise doamnei avea să se împlinească peste vreo patru sau cinci zile
— cum îşi dădea cu socoteala că nimeni nu ştia nimic de dînsul la Pavia — fu sigur că femeia se măritase a doua oară ; din pricina asta se amărî aşa de

mult, încît, pierzîndu-şi somnul şi pofta de mîncare, se aşează la pat şi hotărî să moară. Sultanul, care îl îndrăgea nespus, prinzînd de veste treaba asta, veni la el şi după mari şi multe rugăminţi, află din gura lui pricina bolii şi-a tînjelii ; drept care, după ce dintîi îl dojeni că nu-i spuse din vreme toate acestea, ii rugă să-şi uite amărăciunea, făgăguindu-i, de-1 ascultă, să facă în atare chip, încît la data cuvenită să-1 ducă la Pavia ; şi-i spuse şi în ce fel gîndea să facă treaba asta. Messer Torello, dînd crezare cuvintelor lui Saladin, căci nu o dată auzise că lucru-i cu putinţă şi că de multe ori fusese înfăptuit, se îmbărbăta oleacă şi prinse a-1 îndemna pe Saladin să se grăbească.

Sultanul chemă la sine un vrăjitor de-al său, pe care îl pusese şi într-alte rînduri la încercare, şi-i porunci să afle o cale prin care cavalerul să poată fi dus într-o noapte, pe un pat, pîn' la Pavia ; vrăjitorul spuse că lucrul era cu putinţă, dacă l-ar fi adormit înainte. După ce rlndui acestea, Saladin se întoarse la bolnav şi, aflîn-du-1 hotărît să ajungă la Pavia la vremea sorocită ori dacă nu să moară, îi zise după cum urmează : — Messer Torello, dacă-ţi iubeşti nevasta cu atîta duioşie, şi dacă vrei eu dinadins să nu-ncapă pe mîini străine, mă ştie Dumnezeu că nu-s în stare a te mustra pentru simţirea aceasta, căci dintre cîte doamne am văzut pe lume, ea-i cea mai vrednică de laudă şi de iubire dintre toate, atît prin deprinderile şi prin purtarea ei, cit şi priri multa-i frumuseţe, de care nici nu mai vorbesc, căci este floare trecătoare. Mi-ar fi plăcut nespus de mult, de vreme ce soarta mi te-a adus aicea, să fi trăit mereu

alături, ca fraţii, în regatul ăsta pe care îl stăpînesc, tot restul vieţii noastre ; dar dacă bucuria asta nu mi-a fost hărăzită, fiindcă ţi-ai pus în gînd să mori sau să te întorci acasă la vremea sorocită, din toată inima aş fi vrut să ştiu măcar din vreme ce ai de gind să faci, ca să te pot trimite acasă cu cinste, cu alai şi cu însoţitori de seamă, aşa după cum meriţi ; dar, fiindcă nu pot face aşa şi fiindcă dumneata doreşti cu dinadins să ajungi cit mai curînd acasă, voi face tot ce pot spre a te trimite la Pavia, pe calea ce ţi-am arătat-o. Messer Torello îi răspunse
:
— Stăpine, faptele-ţi de bine mi-au dovedit din plin, fără a mai fi nevoie de vorbele ce mi le-ai spus, bunăvoinţa dumitale, de care eu, nu-s vrednic chiar în aşa măsură. Cît despre cele cîte-mi spui, chiar fără să mi le fi spus, sînt de pe acum încredinţat şi fi-voi pînâ în ceasul morţii ; dar, fiindcă am hotărât aşa, te rog fă cît mai iute ce mi- ai făgăduit să faci, căci mîine e ultima zi în care mai sînt aşteptat.

Saladln îi răspunse că totul era pregătit pentru plecarea lui. Drept care, a doua zi — urmind ca în noaptea următoare să îl trimită acasă

— porunci să i se pregătească in una din sălile palatului un pat bogat şi mindru. cu salteieie fmbrăcaîe după obiceiul turcesc în catifele şi bro-cat lucrat ou fir de aur, acoperii c-o plapumă brodată cu mărgăritare mari şi nestemate — care fu socotită apoi la noi în |ară o comoară — şi. 5n sfirşit, cu două perne vrednice de un atare pat. Iar după ce paiul fu gata. porunci ca messer Toiello, care se înzdi ăvenise, să fie îmbrăcat într-un veşmînt turcesc frumos cum nu s-a mai văzut

şi în jurul capului să i se învîrtească, tot după obiceiul turcesc, un turban de-al lui cît toate zilele de lung. Apoi, cum vremea era tîrzie, se duse însoţit de sfetnici în odaia lui messer Torello şi acolo, după ce se aşează alături de el, îi zise aproape lăcrimînd :

■— Messer Torello, ceasul sortit să ne despartă se api'opie şi, de aceea, fiindcă nu-i chip să te însoţesc din pricină că drumul nu îngăduie aceasta, sînt nevoit să mă despart de dumneata aicea şi am venit anume ca să-mi iau bun-rămas. De aceea, pînă a nu te da în grija Tatălui Cerese, te rog pe prietenia noastră şi dragostea care ne leagă, să-ţi aminteşti de mine şi dacă-i cu putinţă, după ce-ţi vei fi pus în rinduială trebiie tale în Lombard ia, pînă ce nu ne-ajunge moartea, 'să vii să mă mai vezi o dată, barem o singură dată, pentru ca eu cu acel prilej prea fericit de-a te vedea, să îndrept tot ceea ce acum nu. sînt în stare a face din pricină că te grăbeşti. Iar pînă atunci, te rog frumos să-mi scrii din cind în cînd şi să mă rogi tot ce-ţi face de trebuinţă dumitale, căci eu de bună seamă voi face pentru dumneata orice, cu mult mai bucuros decît pentru orişicare altul.

Messer Torello abia putu să-şi stăpînească lacrimile şî, fiind împiedicat de ele, răspunse în cîteva cuvinte că i-ar fi fost cu neputinţă să-i dea uitării vrednicia şi binefacerile multe şi că avea să facă întocmai şi negreşit ce-i poruncise, de îndată ce-ar fi avut răgaz. Drept care Sa-ladin, după ce-1 sărută şi-1 îmbrăţişa cu duioşie, vârând şiroaie de lacrimi îi spuse : „Mergi cu Dumnezeu" şi apoi ieşi din cameră ; pe urmă îşi luară rămas-bun şi sfetnicii

veniţi cu el şi apoi, cu dînsul dimpreună, se duseră în sala unde se pregătise patul.
Ci vremea fiind tîrzie, cum vrăjitorul n-aştepta decît să-şi facă datoria şi chiar grăbea plecarea, se înfăţişă degrabă un doctor c- o băutură adormitoare pe care i-o dăduse s-o beie lui messer Torello, după ce-i arătă dintîi că avea să-i prindă bine ; messer Torello o bău şi adormi pe dată. Apoi, la porunca sultanului, fu aşezat aşa dormind pe patul cel bogat, pe care Saladin mai aşezase şi-o coroană frumoasă şi de mare preţ, căreia îi făcuse un semn din care să se înţeleagă că îi era trimisă nevestei lui messer Torello. Pe urmă îi puse acestuia în degete un inel cu un rubin mai lucitor decît o torţă aprinsă, al cărui preţ cu greu ai fi putut să-1 cîntăreşti. Ba îl mai încinse şi c-o spadă care purta o lucrătură nespus de greu de preţuit şi în afară de aceasta îi puse şi un colan la gît, bătut cu pietre scumpe şi cu mărgăritare cum nu s-au mai văzut ; apoi îi aşează de lături două pocale mari de aur pline de galbeni lucitori şi împrejurul lui vărsă peste tot locul şiruri de perle, cingători, inele şi alte multe, pe care n-am mai isprăvi de-am sta să le înşirăm. După ce isprăvi acestea, îl mai sărută o dată şi apoi îi porunci vrăjitorului să deie drumul patului, drept care fără de zăbavă patul cu cavaler cu tot pieri sub ochii lui, iar Saladin cu-ai lui rămase povestind de dînsul. Messer Torello cu toate podoabele şi giuvaerurile de care pomeneam fu aşezat, după dorinţa lui, în biserica San Piero în Ciel d'oro din Pavia şi încă mai dormea cînd paracliserul bisericii — cum în-tr-acestea bătuse clopotul azi — pătrunse în biserică c-o luminare în mînă şi, văzînd patul cel bogat, nu numai că

se minună, dar fu cuprins de mare spaimă şi-o luă la fugă înapoi ; călugării şi abalele, văzîndu-1 cum aleargă, se mirară şi-1 întrebară de ce fuge. Paracliserul le răspunse şi atunci abatele îi zise :

— Doar nu mai eşti copil şi nu pătrunzi întîia oară în biserica aceasta, ca să te sperii aşa uşor ; să mergem să vedem ce anume te-a înfricoşat.

Şi după ce aprinseră mai multe luminări, abatele cu toţi călugării săi intrară în biserică şi văzură şi ei minunăţia aceea de pat, pe care cavalerul dormea întins pe spate ; şi în timp ce stau cu toţii sfioşi şi neîncrezători şi se uitau la giuvaeruri fără a se apropia de pat, treeînd puterea băuturii, messer Torello se trezi şi suspină din greu. Călugării şi abatele, văzînd una ca asta, strigară înspăi-mîntaţi : „Doamne, ajută-ne pe noi !" şi o zbughiră afară. Messer Torello deschise ochii şi, uitîndu-se în jurul lui, îşi dete seama lămurit că se afla unde îi ceruse sultanului să-1 ducă, lucru de care în sinea lui fu foarte mulţumit, ele aceea, ridicîndu-se în capul oaselor şi uitîndu-se cu de~amănuntul la tot ce avea împrejurul său, îşi dete seama încă o dată de dărnicia lui Saladin, pe care avusese prilejui s-o cunoască, dar care acum i se părea mai mare ca înainte. Cu toate acestea însă nu se mişcă din locul lui. dar. auzmdu-i pe călugări fugind şi dîndu-şi seama că fug de teama lui, începu să-1 strige pe nume pe abate şi să-1 roage să nu se sperie, căci el era messer Torello zicea, nepotul lui adică. Abatele, auzind aşa, se înfricoşa şi mai vîrtos, căci el îl socotea mort de multe luni de zile, dar după cîtva timp, prinzînd oleacă de curaj, îşi

făcu semnul sfintei cruci şi apui se duse către el. Messer Toretlo i i zâae :

— De ce te temi, pariate ? Eu, slavă Domnului, stnt viu ŞÎ m-am întors acasă de peste mări şi ţări.

După vreo cîtva timp abatele îl recunoscu, deşi messer Toreilo avea o barbă mare şi era înveşmîntat in straie turceşti, drept care, liniştindu- se, îl luă de mînă şi îi zisa :

— Fiule, fii binevenit ! Şi apoi urmă astfel : Nu trebuie sâ te miri că m-am speriat cie tine, căci nu e om în tot oraşul să nu te creadă mort şi din această pricină chiar doamna Adaiieta, nevastă-ta, învinsă de rugăminţile şi ameninţările rudelor ei, s-a măritat a doua oară potrivnic vrerii ei şi chiar azi-dimineaţă are să fie dusă in casa noului bărbat, unde ospăţul nunţii şi toate cele trebuin cioase unei atari serbări sînt gata pregătite.

Messer Toreilo se sculă din pat şi, după ce se bucură cu abatele şi cu ai săi de faptul că se reîntorsese, ii rugă pe toţi să nu sufle nici un cuvînt de toată împrejurarea asta, pînă ce el n-avea să ducă la bun sfîrşit im gînd de-ai său. Apoi, după ce-şi puse bine comorile aduse, îi povesti abatelui tot ce păţise prin străini din ziua cinci plecase şi pînă în clipa aceea. Abatele se bucura de norocul iui şi dimpreună cu el mulţumi lui Dumnezeu că îl păstrase teafăr. Pe urmă messer Toreilo ii întrebă pe abate cine era noul bărbat ales pentru nevasta lui şi abatele îi spuse, iar Messer Toreilo zise atunci :

— Pînă ee n-af iă nimeni că m-am întors, aş vrea să văd cum are să se poarte nevastă-mea la nuntă ; de aceea,

deşi preoţii nu merg de obicei la nunţi, aş vrea totuşi de dragul meu să faci astfel ca noi să mergem. Abatele răspunse că-i face bucuros hatîrul şi cînd se lumină de-a binelea de ziuă trimise vorbă mirelui, spu-nîndu-i c-ar i'i vrut. să vină la nuntă cu un prieten ; mirele îi răspunse că îi primeşte bucuros.

Cînd se făcu de amiază, messer Torello înveşmîntat în straiele turceşti şi însoţit de abate se duse la casa mirelui ; acolo toţi cîţi ii vedeau căutau la el plini de mirare, dar fără a-i recunoaşte ; iar cît despre abate, el le spunea acelora ce-1 întrebau de el că e un sol saracinez trimis de către Saladin te curtea regelui din Franţa. Ca urmare, messer Torello fu aşezai şi el la masă, chiar faţă în faţă cu mireasa, pe care el o măsura cu mare bucurie, citind pe faţa ei o oarecare tulburare din pricina acestei nunţi. Femeia de asemenea privea din cînd în cînd la el, dar fără a-1 recunoaşte, căci barba lui cea mare, veşmin-teie-i ciudate, cît şi credinţa ei nestrămutată că e mort nu îngăduiau să-1 recunoască. De ia o vreme însă, socotind messer Torello eă-i timpul să vază dacă doamna îşi amintea de el, îşi scoase inelul pe care i-1 dăduse dînsa în ziua despărţirii, puse sâ-1 cheme pe un tînăr, care slujea la masă tocmai in faţa ei, şi-i zise :

— Să-i spui din partea mea miresei că pe meleagurile mele e obiceiul ca atunci cînd un străin — precum sînt eu — mănincă la ospăţul unei mirese — cum e ea — în semn că-i bucuroasă sâ-1 ştie la ospăţul ei, mireasa îi trimite cupa din care bea ea însăşi, plină de vin şi apoi Străinul, după ce bea cît vrea din ea, o acoperă şi i-o trimite, iar dînsa bea ce a mai rămas.

Tînărul îşi făcu solia şi doamna, înţeleaptă şi ales crescută cum era, crezindu-1 pe străin un om de mare vază, spre a-i dovedi că-i bucuroasă să-1 ştie la ospăţul ei, puse să spele şi să umple cu vin o cupă mare aurită pe care o avea în faţă şi porunci apoi să-i fie înfăţişată străinului. Porunca ei fu împlinită întocmai. Messer Torello, care într-acestea îşi vîrîse inelul în gură, prefăcîndu-se că bea îi dădu drumul înăuntru fără să vadă nimeni şi după ce bău din vin, lăsînd numai pe fund oleacă, acoperi iar cupa şi i-o trimise doamnei. Dînsa o luă în mîini şi ca să facă pîhă la capăt precum cerea obiceiul, o descoperi, o duse la gură şi, văzînd ineluj, şezu o vreme şi-1 privi fără să scoată o vorbă, apoi, recunoscînd' în el inelul ce-1 dăduse în dar bărbatului la despărţire, îl luă, privi ţintă la acela pe care îl luase drept străin şi dîndu-şi seama că-i messer Torello, soţul ei, împinse masa la pămînt ca ieşită din minţi şi strigă :

— Asta-i bărbatul meu ! Nu încape nici o îndoială, este messer Torello.

Şi repeziiidu-se la masa la care şedea el, fără să ţină seama de ce se afla pe ea, i se aruncă de. gît, îmbră-ţişîndu-1 strîns, şi nimeni nu putu cu vorba sau cu fapta s-o ieie de la gîtul lui, pînă ce cavalerul n-o îndemnă să-şi stăpînească prea multa bucurie, spunînd.u-i că de îmbrăţişat ar mai fi avut destulă vreme. Atunci doamna îl lăsă şi în timp ce toţi mesenii, prea turburaţi de împrejurare, se bucurau de regăsirea unui atare cavaler, messer Torello ii rugă să curme gălăgia şi, după ce tăcură toţi, le povesti tot ce păţise de cînd plecase în cruciadă şi pînă în clipa aceea şi încheie zicînd că nobilul

ce-i luase nevasta, socotindu-1 mort, n-avea la ce se supăra, dacă. aflîndu-se în viaţă, i-o lua iar înapoi. Mirele, CU toate că era cam încurcat, săracul, răspunse cu mărinimie, ca un adevărat prieten, că era în dreptul lui să facă ce-ar fi poftit cu ale lui. Doamna lăsă atunci deoparte cununa şi inelul primite de la mire şi-şi puse în schimb în deget celălalt inel,, cel scos din cupă şi în cap cununa pe care i-o trimisese sultanul. Apoi, ieşind cu toţii din casa în care se aflau, porniră cu întreg alaiul acasă, la messer Torello unde toţi ceilalţi cetăţeni, care îl priveau ca pe-o minune, se bucurară îndelung de fericiră întâmplare. Messer Torello, după ce dărui c-o parte din giu- vaerurile aduse pe mire, care cheltuise zadarnic pentru nunta aceea, pe abate şi pe alţii şi după ce-i dădu de ştire sultanului printr-un trimis că ajunsese acasă cu bine şi că înţelegea să-i fie şi cte-acu înainte prieten şi slugă preaplecată, trăi mulţi ani de zile cu vrecinica-i nevastă, vădind mai multă .cur tenie ca niciodată înainte. Iută dar cum s-au isprăvit necazurile lui messer Torello şi-aie iubitei sale soaţe şi iată care fu răsplata mărinimiei lor şi-a neprecupeţitei lor curtenii, pe care mulţi se străduiesc s-q dovedească altora dar, deşi au cum s-o vădească o dovedesc aşa de rău, încît mărinimia şi curtenia lor e adeseori mai scump plătită decît ar merita să fie ; de aceea nu e de mirare nici pentru dînşii nici pentru ceilalţi, clacă de pe urma ei n-au parte de răsplată.

In româneşte de
ETABOERW.

Floarea de liroiay

LA HOTARUL DE APA al întinderii fără de capăt a pampasului, îşi ducea zilele un indian nevoia nume Pedro.

Era un suflet blajin, darnic chiar din puţinul pe care ÎEbu-tea şi el să- 1 adune, ducînd călătorii cu pluta de pe un rnal al apelor pe celălalt. Se împăca uşor cu soarta lui, căci era mulţumit dacă put< a să-i hrănească şi să le dea straie celor trei feciori ai Săi : Delfin, Crespin şi Magin. încălziţi de dragostea părintească, băieţii creşteau voinici şi plini de bărbăţie. împreună se avîntau cutezători pe fluviu, împreună pătrundeau in adîncui codrilor aflaţi ia depărtare de o zi de -lor.

într-o zi, însă, peste viaţa lor umilă, care se scurgea Hn, se abătu furtuna. Tot privind întruna valurile fluviului, în bătaia nemiloasă a arşiţei, bătrînul luntraş începu să-şi dea seama că vederea nu-1 mai slujeşte cum se cuvine. Se gîndi că este o slăbiciune trecătoare, şi mai întâi nici nu pomeni de ea, ca nu cumva să-şi îngrijoreze degeaba fe- ciorii. Dar trecu o săptămînă, trecu încă una, şi vederea i se întuneca din ce în ce mai mult. Curînd, luntraşul ajunse să deosebească lumea înconjurătoare ca printr-o

cetită. Pînă şl lucrurile apropiate i se înfăţişau unduitoare, iar culoarea arămie-a palmelor sale bătătorite de muncă i se înfăţişa şi ea tulbure. Pedro pricepu că nu mai poate sta cu braţele încrucişate, >tînd ce-i va hărăzi viitorul. Se duse, pe-nnoptat, dibuind cu toiagul cărarea, pînă la coliba din marginea satului, unde locuia înţeleptul Cheto, căruia îi cereau sfat cu toţii,

Acesta ascultă cu luare-aminte, clătină din cap îngîndurat şi—â dădu luntraşului o seamă de leacuri : alifii în care era amestecat şi un strop de sînge de jaguar — ca să-i dea vederea la fel de ageră ca şi cea a noptatecei fiare : fierturi in care pusese şi un bob de mărgean, pentru ca ochii să fie iarăşi teferi şi sclipitori ca mărgeanul.

: o plecă cu inima întărită şi plină de nădejdi. Dar, deşi se supuse cu sîrguinţă tuturor îndrumărilor primite de la iscusitul vraci, nici unul din leacuri nu-şi folosul. Lumea pierea cu desăvîrşire din faţa sa, ochii 11 trădau fără putinţă de scăpare.

Ca să r.u-şi îndurereze nici acum fiii, luntraşul porni pe ascuns pînă hăt, la minunea lumii, cascada Igazu. Auzise :olo ar hălădui un *manitu* de-o vîrstâ cu pampasul, •cător ai tuturor tainelor firii şi avînd în puterea lui mai felurite leacuri, unul mai fără de greş clecît celă-

sind peste noapte în hanuri, unde i se dădea găzduire, să îi mersese vestea de om inimos şi luntraş îndrăzneţ, apoi ureîndu-se în cîte o plută, ce se îndrepta pe *x* în sus, Pedro călători astfel preţ de două săptă-Riîru Ctnd tovarăşii lui de drumeţie începură să-şi ves-

toască minunaţi, unul altuia, că se iveşte în zare fumul nepieritor înălţat de măreaţa cădez-e a apelor, luntraşul socoti că a dat de capătul încercărilor sale. Paşi pe mal şi, călăuzit de un copilaş, se caţără cu bine pînă la adăpostul îmbinat din frunze şi tulpini, în care se afla manitu, uitat de moarte. Auzind lipăitul tălpilor ce se apropiau, vraciul fără seamăn îşi ridică încet cu o cîrje genele stufoase ca un fuior, îşi trecu degetele ca fildeşul prin barba care se răsucea de trei ori în jurul adăpos- tului său, şi grăi cu glas venit din adîneul vremilor :

— Ştiu cine eşti, pribeag ostenit. Ştiu şi pentru ce mă cauţi.

După ce aşteptă să se mai domolească tunetul cumplit aî apelor, ce cădeau cu încrîncenare nepotolită la Igazu, Pedro se închină pînă la pămînt dinaintea mai-marelui peste toţi vracii şi întrebă sfios :

— De vrerne ce tu eşti atît de ştiutor, o, bunule, pesemne că cunoşti şi răspunsul potrivit pentru durerea ce m-a lovit.

Manitu păstră îndelung tăcerea. în cele din urmă, arâtînd spre pulberea străvezie ce se înălţa, încununînd cumplita învolburare a apelor, zise iară :

— Cunosc răspunsul, părinte al celor trei mîndri flăcăi. Dar nu-ţi pot spune dacă se va învrednici cineva să aducă la îndeplinire cele ce te povăţuiesc eu...

— înţelept fără prihană, spune cele de cuviinţă, şi mă voi strădui, laolaltă cu întreg neamul meu, să-ţi urmăm sfatul.

— Atunci, întipăreşte-ţi bine în minte cuvintele me;e *:* negura ce ţi se aşterne peste ochi o poate înlătura numai

binefăcătoarea licoare dobândită din petalele albe ca sufle- ful de fecioară ale floarei de lirolay. La căderea nopţii, petalele acestea lăcrămează, şi dacă aduni degrabă pieurii aceia ca nestematele, capeţi un suc înzestrat cu puteri nebănuite. Cel care se unge cu sucul floarei de lirolay nu mai are să se teamă nicicînd de vreo vătămare a vederii.

Numai că pînă la floarea de lirolay trebuie să înfrunţi mii de primejdii.

Pedro îi mulţumi, în cuvinte alese, mărinimosului manitu, şi făcu cale întoarsă. îl bătea gîndul să nu pomenească nimănui de taina ce-i fusese dezvăluită, ca nu cumva feciorii săi, fără a ţine seama de toate capcanele întinse în calea lor, să plece, punîndu-şi viaţa în joc.

Dar pînă să ajungă luntraşul în satul lui de baştină, vestea călătoriei sale dăduse ocol ţinutului Santa Fe.

Cei trei feciori îî întîmpinară chiar în marginea satului, cu inima mîhnită că aflaseră din gura străinilor despre năpasta care-1 lovise pe cel ce le dăduse viaţă.

După ce-1 mustrară cu duioşie pe Pedro, fiindcă nu se încrezuse într-Inşii de la bun început, feciorii îl întrebară spre ce ţel îl îndreptase manitu.

Luntraşul se codi ce se mai codi, apoi, neavînd încotro, le mărturisi adevărul adevărat.

Nici nu apucase a rosti ultima vorbă, că cei trei feciori se întrecură care mai de care să pornească pe dată la ■drum. Erau hotărîţi să nu precupeţească nici o jertfă şi, morţi sau vii, să nu se întoarcă fără floarea tămăduitoare.

— Nu vă pripiţi, dragii tatii, gîndiţi-vă că nici o clipă n-aş putea să vieţuiesc liniştit pînă la întoarcerea voas-

tră. Căci vraciul vracilor mi-a amintit de miile de primejdii peste care sînt meniţi să treacă vitejii porniţi în căutarea floarei de lirolay, cu petale albe ca sufletul de fecioară.

— Vom şti noi să răzbim, strigară într-un glas cei trei voinici, nemairăbdind să rămînă locului, de vreme ce beznele ameninţau să-1 Împresoare pentru totdeauna pe tatăl lor drag.

— Dar trebuie să faceţi jurămînt că orice s-ar întîmpla veţi păstra legătura între voi şi nu vă veţi înapoia în sat cîtă vreme unul din voi va lipsi. Ar fi de ajuns sâ i se întîmple o nenorocire unuia, pentru ca, oricîtă putere ar avea licoarea de lirolay, să-mi pierd iarăşi vederea, înecată de şuvoiul lacrimilor amare.

Feciorii se legară să facă precum le ceruse bătrînul. îşi luară cîte o boccea de merinde, arme bine ascuţite, şi la cea dintîi răspîntie se despărţiră, urîndu-şi izbîndă. Delfin, cel mai mare şi mai cutezător, apucă pieptiş prin bungetul nestrăbătut. îşi croia cu cuţitoiul lui lat cît o secure şi cu, tăiş oţeiit potecă prin desişul unde nu mai călcase picior de om.

Cînd poposea, la căderea nopţii, focul aprins de el era înconjurat de o roată de tăciuni sclipitori — ochii fiarelor care aşteptau să se stingă paznicul de jar al omului, ca să se năpustească şi să-1 facă mii-fărîme. Dacă scutura crengile vreunui copac cu coroana pierdută într-o aureolă verzuie, printre care abia se întrezăreau, ca dintr-o altă lume, razele soarelui — pe loc se stîrnea un vaer şi un şir de croncănituri amarnice. Pasările morţii îi dădeau tîrcoale, încredinţate că, la prima poticnire a

voinicului, vor roi peste trupul lui şi işi vor face ospăţ ales din trupul său.

Se hrănea cu rădăcini, cu poame încă neîntîlnite. Ba chiar, cînd era mai lihnit şi nu se mai găsea nimic altceva bun de îmbucat, nu se dădea în lături să fiarbă coajă de copac şi să-şi ţină zilele cu fiertura aceea sălcie. Negreşit, Delfin avu de dat lupte nu nemiluita, Dihănii cu un soi de armură cornoasă pe spinare îi aţineau calea. Sălbăticiuni cu o duzină de ochi sîngerii i se înălţau în faţă asemeni unor siînci mişcătoare, stînd gata să-1 strivească. Delfin işi rotea neobosit spada, ridieînd un munte de leşuri în urma lui. Codrii şi jungla şiroiau de singele monştrilor răpuşi. îşi trăgea puţin sufletul, apoi cerceta în dreapta, cerceta în stînga, caia pe sus, scurma pănvintul cu spada sa, doar-doar o da peste floarea multcăutată. Dar, deşi trăgea brazde sîngeroase şi mistuia fîşii întregi de codri pîrjoliţi de facla lui ca să-şi facă drum slobod, nu-i era dat să întîlnească floarea de lirolay.

Mici feciorul mijlociu al vrednicului luntraş nu-şi pierdea vremea. înainta printre tancuri încremenite de veacuri, printre uriaşi de granit, ce strâjuiau ameninţători firul de cărare abia strecurat la marginea hăurilor. Nopţile nu putea să închidă ochii, acoperit de un ucigător veşmînt ele ţurţuri. Dimineaţa bijbîia prin ceţurile ca o mare lăptoasă, încetinindu-i fiecare mişcare. Privirea se pierdea peste vălmăşagul de prăpăstii căscate la dreapta şi ia stînga iui. Colţuri mai ascuţite dccî'l cele mai vajnice spade, pinteni de piatră cu gheţuri în vîrful lor îl întâmpinau ia tot pasul. Vietăţi sfioase îl cercetau cu ochi în care încă nu avusese.emd sălăşlui spaima de o.m.

Crespin mergea şi mergea, şi pribegirea lui părea că nu va mai avea sfîrşit pînă la scurgerea ultimului fir de nisip al zilelor lumii.
Răscolea printre pietre, dibuia pe la gura peşterilor. Oriunde dădea peste un petec de pămînt, care ar fi putut adăposti micuţa floare atît de rivnită, zăbovea ceasuri în şir. Nu pregeta să se coboare, legat de brîu cu frînghii zdravene, pînă în fundul cel mai negru al văgăunilor, unde la cea mai mică adiere de vînt s-ar fi putut prăvăli peste dînsul bolovani tăioşi. Strădania feciorului mijlociu se vădea şi ea a fi irosită. Nu răsărea dinaintea ochiior săi măcar o petală de lirolay.
După săptămîni de colindare a munţilor ce te duceau cu gîndul la alte tărîmuri, duiaă ce-şi secâtuise puterile şi făcuse ferfeniţă şapte perechi de încălţări din piele de puma, văzînd şi văzînd că nu răzbeşte nicăierea, Crespin se înapoie cu jalea în suflet pînă la răspîntia de uncie se despărţise de fraţii iui. Mezinul apucase către alte depărtări.
Pe el ii chemaseră, în căutarea aceea a florii tămăduitoare pentru părintele mult îndrăgit, cărările pustiurilor. Peste nisipuri arzătoare, care rănesc tălpile şi ard pielea războinicilor celor mai căliţi chiar, îl purtau paşii, tot mai încet. Merindele i se ispră\'iră curînd, şi apă nu se găsea. Cît zăreai cu ochii, numai cer oţeiiu şi oceanul gălbui al pustiului. Drumeţii întâlniţi la mari răstimpuri, cînd atingea hotarele pustiului, îl priveau ciudat. Pasămite, judecau drept o încercare smintită şi fără cel mai mic sorţ de

izbîndă, aceea de a umbla după o floare gingaşă în inima deserturilor.

Dar Magin nu se clintea pentru nimic în lume din hotărî-rea sa. Primea cîte un strop de apă de la cei mai darnici, cîte un colţ de azimă uscată, şi pornea mai departe, adîn-cindu-se iarăşi în mijlocul oceanului de nisip. în a treia săptămină de pribegie îndărătnică, doar chipul săpat de necazuri, cu ochii umbriţi, al bătrînului său părinte, ce i se ivea în amintire, îl mai îndemna să nu se aşeze şi să zacă aşteptîndu-şi moartea.

Şi începură să-i picure lacrimi de dor pe obraji. Una după alta şiroiau tăcute, prelingîndu-se de-a lungul braţelor mezinului, lunecînd pe nisip.

Cum stătea aşa, sleit de puteri, Magin văzu deodată, cu mare mirare, că lacrimile sale se uneau, dădeau naştere unui pîrîiaş pe care soarele nimicitor nu-1 putea usca. Iar pîrîiaşul acela trăgea o brazdă subţire-subţire, printre munţii de nisip prăfoşi. Magin se ridică, ca tras de o forţă nevăzută, şi urmă, elătinîndu-se, linia trasă de lacrimile sale, printre dune. Sleit de osteneală, strîngînd din dinţi ca să-şi învingă slăbiciunea, mai făcu încă un pas, încă unul.

Şi stătu locului, cu privirea luminată de o priveliţte la care nici nu mai nădăjduia ; într-o vîlcea jucau razele orbitoare ale soarelui, de ziceai că este o alcătuire părelnică, iscată din închipuirea cuiva îmbolnăvit de prea mult soare. Totuşi, vederea nu-1 înşela. Udată de pîrîiaşul lacrimilor sale, tocmai în colţul acela de pustietate necruţătoare, creştea sub ochii flăcăului minunata floare de liro-

lay. Cind se rotunjiră şase petale dalbe ca neaua, cu toate că mai-mai nu se îndura să rupă lujerul plăpînd, Magin îşi calcă pe inimă, se aplecă şi scoase cu grijă floarea tămăduitoare din nisipuri. O puse în sîn şi, încordîndu-şi trupul vlăguit, adunîndu-şi cu greu ultimele puteri, luă drumul spre casă. Nu trecuse nimeni pe urma lui, nu se stîrnise nici cea mai slabă adiere, astfel că nu se rătăci fiindu-i călăuză chiar urmele paşilor săi. îi dădea aripi gîndul înălţător că acum cu licoarea scoasă din floarea fermecată, după povaţa vraciului vracilor, putea să păstreze lumina scumpă a ochilor părinteşti. Fraţii săi, care se mai întremaseră, chibzuiau dacă să ţină pînă la capăt legămîntul făcut în faţa bătrînului lor tată *n* să-1 mai aştepte pe mezin.

— Ce socoti tu, oare, grăi Delfin, frăţioare, prîslea al nostru s-a învrednicit el a găsi floarea de leac, dacă doi viteji ca noi nu au izbutit ? Numai mintea lui necoaptă putea să-1 îndrume spre pustiu, pentru asemenea cercetare.

— Şi eu cuget ca şi tine, încuviiţă Crespin. După ce va trece soarele în marea cea mare de la apus şi va scapără pe boltă crucea sudului, eu zic că putem să pornim cu inima împăcată către satul nostru de baştină. Cine ştie ce vulturi s-au înfruptat din carnea lui Magin cel nemin-tos...

în clipa aceea, un fel de văpaie albă strălumina amurgul. Amîndoi fraţii se ridicară ca la un semn. De departe* mezinul le flutura voios floarea vrăjită care împrăştia o aură albă în juru-i.

în puţine cuvinte îşi povestiră toate împrejurările prin care trecuseră, prilejurile în care gîndiseră că nu vor mai vedea niciodată casa şi pe cei dragi.

— Nu are nici o însemnătate că norocul m^a ajutat mai mult pe mine — spuse, cu inima deschisă, mezinul. Vom spune tatălui nostru că am găsit împreună floarea de leac.

— Tu ai găsit-o, ţie ţi se cuvine cinstirea de seamă, îi răspunse Delfin, bătîndu-1 pe umăr.

— Acum, adăugă şi mijlociul, tu întinde-te aici şi odih-neşte-ţi cîteya ceasuri oasele potopite de osteneală. Noi îţi vom veghea somnul.

Mezinul le dădu ascultare, în vreme ce fraţii săi schimbau pe deasupra lui priviri de înţelegere. Fiindcă în inima lor îi rodea pizma înveninată. Cum adică ? străbătuseră zile şi nopţi, cele mai primej-dioase meleaguri, fără să închidă ochii, înfruntaseră fiare şi monştri, care îţi trezeau fiorii morţii — şi toate acestea pentru ca, în ceasul din urmă, doar mezinul să aibă parte de slavă ?

Lăsară deoparte orice omenie şi ruşine, ticluiră o minciună menită să amăgească bănuielile bătrînului luntraş, care îi iubea pe toţi trei deopotrivă, şi purceseră să sape o fîntîna. După ce fîntîna fu gata, îl scuturară pe mezin. Magin se trezi, îşi întinse braţele — dar n-apucă să se dezmorţească sau să rostească vreo întrebare. Fraţii îi puseră pe dată vîrful spadei în gîtlej şi-1 siliră să coboare în fîntîna pe care i-o hotărîseră a-i fi mormînt. Nu ascultară cuvintele lui de iertare, care ar fi înduplecat şi pe un căpcăun ; nu-i mai aruncară nici o privire, ci-1 împin-

seră în fundul fîntînii şi-1 îngropară de viu, după ce îi luaseră floarea de lirolay şi o puseseră în desaga lor.

La cea dinţii geană alburie a zorilor, încredinţaţi că nimeni nu fusese martor la mîrşăvia săvîrşită, se îndreptară spre satul lor de baştină. Mergeau fără grijă, ca şi cum nu i-ar fi apăsat defel povara vieţii răpite mezinului.

De la un timp, băgară de seamă că pe petalele gingaşe ale floarei de leac, păzită ca ochii din cap, apare un fir subţire - subţire, roşiatec. începu să se strecoare teama în cuge tul lor.

Nu cumva fermecata lirolay avea şi puterea, neştiută, de a trăda fărădelegea ?

fşi împietriră însă inimile şi, intrînd în sat, fură întîmpi-naţi cu mari strigăte de izbîndă de întreaga omenire de prin împrejurimi. De multe zile erau socotiţi morţi şi se pregăteau şi daruri pentru îmbunarea duhurilor care s-ar fi putut să le dea tîrcoale, în calea lor, spre judecata marelui manitu.

Bătrînul Pedro îi cuprinse în braţe şi îi strînse la pieptul lui.

— Vai mie, că mult aţi mai lipsit, dragii tatei ! oftă lun traşul. Vino să te dezmierd, viteazul meu Delfin, şi tu, Crespin, şi tu, Magin, dragul meu fecioraş netemător...

Dar cînd deschise şi pentru mezin braţele, îi rămaseră pustii.

Cei doi fraţi îi înşirară povestea ticluită de ei pe drum. Cică mezinul s-ar fi prăpădit la marginea deşertului, cu puţin înainte de a ajunge ei acolo ca să-1 salveze, după ce găsiseră floarea tămăduitoare.

Unde anume, nu erau ui stare sa spună, deoarece se sur-nise chiar atunci o vijelie de nisip, înfricoşătoare, care încurcase toate urmele şi-i abătuse pe alte meleaguri. Stărui şi stărui părintele, cu inima cernită, dar fără să capete de la ei alt răspuns. Nici n-ar mai fi fost dornic să-şi ungă ochii cu licoarea dobîndită la capătul atîtor nenoroci ri care costaseră viaţa neprihănită a mezinului, dacă nu s-ar fi gîndit că era singura cale de a mai căuta urmele lui. Vederea i se întări. Cînd fu iarăşi limpezită, ca în vremea tinereţelor sale, Pedro se aşternu drumului. întrebă din om în om, fără a-şi pierde nădejdea. Ceva îi şoptea că nu era cu putinţă să se fi stins pe veci viaţa unui fecior atît de bun şi drept. Şi nu se înşela. Din pletele negre ca noaptea adîncă ale lui Magin, crescuseră trestii mlădii. Ieşiseră la lumina soarelui şi se legănau în vînt. Un păstor, trecînd pe-acolo, fu ispitit de trestiile acelea. Reteză cîteva şi îşi făcu un fluier. Apoi, plimbîndu-şi degetele peste borte, voi să tngîne un cîntec duios. Nu mică-i fu uimirea, cînd din fluier un glas de jale se auzi îngînînd :

„Nu mă căuta, părinte,
dar de mine să nu uiţi!
Fraţii mei să iei aminte,
pentru floare m-au
ucis/'

Păstorul, cu acel singur cîntec în fluierul lui, colinda din loc în loc. Mulţi oameni se adunau în jurul său, lăcrimînd

ia auzul acelor stihuri, ce păreau legate de taine întunecate. într-o seară, prin mulţimea celor ce-1 ascultau se afla şi luntraşul bătrîn.
Tresări numaidecît şi, la sfîrşitul cîntării, se rugă cu aprindere de păstor să-i spună de unde-şi luase fluierul cel ciudat.
Păstorul îl duse la fîntîna ce-i slujise de grabnică îngropăciune lui Magin. Părintele său scoase de la piept floarea de lirolay, tăinuită acolo cu gîndul că-i va mai sluji, cine ştie, la ceas de cumpănă. Şi ce să vezi ? Trupul adormit al mezinului căpătă iarăşi suflare. Se ridică înaintea tatălui şi îi sărută cu evlavie dreapta.
— îţi mulţumesc din suflet, părinte drag, fiindcă acum m-am născut a doua oară, mulţumită ţie...
Pedro îi smulse cu greu mărturisirea faptelor. Aprins de mînie aprigă, era gata să pornească într-o clipită spre satul de baştină, să ceară adunarea sfatului bătrînilor şi aceştia să hotărască pedeapsa meritată de fraţii mai mari, pentru mişelia lor.
Dar mezinul, în cuvinte pline de simţire adîncă, izbuti să domolească mînia luntraşului. îl îndemnă să se gîn-deascâ la chipul în care şi ei nu precupeţiseră nimica, numai să-i ajute la redobîndirea vederii. Atîta se ruga, încît inima de tată i se muie. Mai bine cu trei feciori, regăsiţi şi uniţi, decît cu unul răsplătit şi doi osîndiţL
Şi avu dreptate. Delfin şi Crespin, văzîndu-se iertaţi, după ce-şi împliniseră gîndul păcătos, cu inima zdrobită jurară, de astă dată în faţa satului întreg, că-şi vor îndrepta firea.

Buruiana rea a pizmei fu smulsă din sufletul lor. Cei trei feciori rămaseră legaţi pină la adinei bătrîneţi, şi toţi călătorii, ajunşi pe malul apelor Paranâ, le pomeneau cu recunoştinţă numele, fiindcă fără luntrea lor nu ar fi putut să cunoască lumea largă.

în româneşte de EUGEN B. MARIAN

Cei douăzeci şi cinci de netoţi

SE AFLA ODATĂ, undeva, prin văile umbrite de copaci cu frunziş bogat ale Ceylonului, o aşezare cu oameni liniştiţi şi buni la inimă. Pe lingă ei se mai aciuiaseră pe-acolo şi un soi de proşti, tare puţini la minte.

La început, sătenii mai închideau ochii şi se arătau îngăduitori faţă de boroboaţele şi năzdrăvăniile pe care le făceau cîrdul acela de prostovani. Dar, cum nu trecea zi fără să aibă din pricina lor vreo pagubă, vreun necaz, bătrînii sfatului se adunară şi, mîngîindu-şi bărbile colilii şi bogat răsfirate, grăiră :

— Flăcăilor, duceţi-vă încotro zăriţi cu ochii, că noi nu putem să vă mai ţinem în obştea aceasta, şi-aşa de ajuns de săracă. Dar luaţi seama şi străduiţi-vă, poate vă mai îndreptaţi şi voi cusurul şi vă mai taie capul la o treabă mai acătării.

Numai că netoţii, în loc să ia aminte la vorbele pline de tîlc ale bătrînilor satului, îşi simţiră stîrnită trufia, care e totdeauna soră bună cu prostia. Unul dintre ei chiar rosti :

— Fraţilor întru prostie, să nu ne pierdem cu firea ! Un dram de minte dacă avem fiecare, laolaltă tot se va aduna

destulă pentru un om cu cap. Eu socot că e nimerit sâ pornim la drum împreună şi să nu ne despărţim nici o clipă.

Nu zăboviră decît cîteva ceasuri, şi în zorii zilei următoare se aflau departe de satul acela, bătînd cărările însorite din străvechiul ţinut Lanka. Un om, care avea o gospodărie mai întinsă, văzînd un şir întreg de tineri cu braţ vînjos şi unii chiar chipeşi la înfăţişare, nu stătu mult pe gînduri şi îi luă în slujba sa. După ce mîncară pe săturate, cei douăzeci şi cinci de netoţi o porniră şi ei la muncă. Li se dădu de cules frunze de banan, din care femeile şi fetele din satul unde se opriseră ştiau să îmbine împletituri frumoase.

Era o treabă lesne de împlinit. Pentru trândăvia lor, şi asemenea lucru părea prea mult. De aceea, cel mai căpos dintre ei, zise :

—Fraţilor întru prostie, nu e mare scofală pentru voinici ca noi să strîngem nişte frunze pricăjite. Unul singur poate prea bine să o ducă la capăt.

— Ba chiar, poate să se facă singură treaba asta, mormăi alt fruntaş al nerozilor.

— De vreme ce judecăm toţi la fel, să se apuce de treaba aceasta un ins din mijlocul nostru. Şi, ca să nu lăsăm alegerea pe seama sorţilor, haideţi să ne întindem la pămînt, nemişcaţi. Care îşi va clinti, primul, măcar vîrful nasului sau colţul urechii, acela va trebui să culeagă frunzele de banan, privit cu grijă de noi toţi ceilalţi.

In cîteva clipe, cei douăzeci şi cinci de nerozi se risipiră, tolănindu-se care cum i se năzări mai alene. Trecu un ceas, trecură trei. In jurul lor se roteau gîze zburătoare,

care li se aşezau pe obraz. Furnicile îi pişcau de zor, căci zăceau tocmai în drumul acestora spre muşuroi. Zadarnic. Nici unul nu se mişca, dornic să arate că poate răbda mai multe decît semenii lui.

în cele din urmă se iviră alţi pălmaşi de pe ogoarele din preajmă. Strigară la ei — nimic. îi scuturară — nici un semn de viaţă. îngroziţi de asemenea întîmplare, se gîn-diră că i-a răpus vreo molimă ciudată şi că ar fi bine să-i îngroape cît mai repede. Abia cînd, săpînd cu cazmaua, ca să le facă o groapă, unul dintre pălmaşi îl atinse pe un nerod şi-1 zgîrie, acesta sări în picioare ca ars, zbierlnd cît îl ţinea gura :

— Fraţilor, ajutaţi-mă, vrea să mă omoare 1 Iar ceilalţi strigară într-un glas :

— Tu te-ai mişcat primul, tu să culegi toate frunzele ! Cînd se dumiri acel gospodar peste ce pricopsiţi dăduse, totuşi vru să mai facă o încercare cu ei. îi trimise să taie un baobab gros cît toate zilele şi rămuros. Dacă zăriră netoţii copacul încărcat de ani, îşi spuseră că nu-i de glumă. Unul dintre ei, care pînă atunci tăcuse mîlc, îşi revărsă înţelepciunea adunată în tigva lui, îndemnîndu-i pe ceilalţi :

— Fraţilor, eu am să retez din rădăcină copacul, în vreme ce voi să vegheaţi în jur, ca să-4 prindeţi în braţe şi să nu cadă prea rău, să-şi strice frumuseţea de ramuri... Chibzuinţă netotului îi încîntă pe toţi. Şi, fireşte, după ce baobabul nu se mai ţinu decît într-un ciot de rădăcină, căzu drept peste ei şi-i betegi la braţe, la picioare, de ţi-era mai mare mila.

Rămas singur, netotul se dumiri că se abătuseră **prea**

multe nenorociri nemeritate asupra lor. Pesemne că, fără să ştie, păcătuiseră. Drept care se gîndi că ar fi nimerit să se facă pustnic, ca să li se ierte păcatele şi să scape şi de prostia care se ţinea scai de ei. Se duse în inima junglei şi se apucă să-şi croiască un adăpost. Mai întîi se pregăti să-şi adune nişte crengi, ca să încropească o colibă. Cum stătea călare pe o cracă şi croia cu barda lemnul, un bătrîn, care trecea prin pădure, îi strigă de jos :

— Dacă-ţi tai singur craca, ai să cazi în balta de sub copac !

Nerodul nu-i dădu ascultare şi căzu, bîldîbîc ! Se ridică mînjit tot, negru de noroi, şi fugi după bătrîn, strigîndu-i :

— O, prooroc mare ce eşti, tu ghiceşti viitorul ! Dez- văluie-mi, rogu-te, şi care va fi pricina morţii mele, ca să mă pot feri !

Văzînd cîtă prostie întrupată stătea în faţa lui, bătrânul rosti, în bătaie de joc :

— Iată, dacă îţi vor picura pe grumaz trei stropi de rouă, vei cădea la pămînt fără suflare.

în dimineaţa următoare, cum hoinărea prin pădure, netotul trecînd sub un desiş, simţi cum i se preling pe gît doi stropi de rouă.

— Bătrînul a avut dreptate, mă paşte moartea ! răcni el, şi o luă la goană, de-i sfîrîiau picioarele. Nici măcar mai muţele junglei nu se puteau lua la întrecere cu el. Oamenii din Ceylon nu l-au mai zărit niciodată. Pesemne că mai fuge şi azi. Dacă-1 întîlneşte careva, oameni buni, spuneţi-i să se oprească, fiindcă nu rouă ucide, ci prostia răpune omul.

în româneşte de EUGEN B. MARIAN

Cum au ajuns pe cer soarele şi luna

O VĂDUVĂ SĂRMANA vieţuia de mult într-un sătuleţ din văile de miazăzi ale străvechiului ţinut Lanka. Soţul ei, un plugar plin de rîvnă, fusese răpus de ghearele şi colţii unui tigru setos de sînge.

De-atunci se scurseseră cincisprezece ani, semănaţi cu nevoi şi lipsuri. Singura bucurie care-i mai lumina viaţa necăjită erau cei trei feciori ai săi. Creşteau înalţi şi sprinteni de ţi-era mai mare dragul să te uiţi la dînşii. Iar femeia îi sorbea din ochi şi nu mai ştia ce să facă -pentru ei.

într-o zi, cînd ajunseseră şi ei flăcăi în toată legea, chipeşi, fură poftiţi la o nuntă.

Mama le pregăti cămăşi lungi, albe. Le spălă la rîu, pînă ce ţesătura părea aripă de fluture.

Se lipsi de somn două nopţi la rînd, ca să le brodeze pe margini flori migălite cu farmec nespus. Iar cînd totul fu gata, îi petrecu pînă dincolo de marginea satului, amintindu-le o seamă de cîntece pe care le ştia de la bunica ei, numai bune să înveselească pe nuntaşi. Trecu mult pînă ce fericita mamă izbuti să se culce, cu gîndul dus la cei trei feciori plecaţi la voioasa serbare.

Apoi puse capul pe perna ei şi adormi, legănată de vise luminoase. Se făcea că feciorii săi erau fruntea petrecerii. Toată lumea se minuna şi nu mai prididea cu laudele pentru chipul în care cîntaseră şi jucaseră cei trei fraţi. La ceasul cînd, în celelalte zile, îşi luau bruma de me- rinde şi porneau către ogoarele de orez auzi pe poteca dfn faţa casei o larmă de glasuri tinereşti. Cei trei feciori, obosiţi de vînzoleala petrecerii şi iureşul jocurilor, glumeau între ei şi-şi povesteau cu ochi aprinşi cum se mai veseliseră.

Dar mama, ieşită să-i întîmpine, se simţi năpădită de tristeţe. Toţi trei se întorceau cu mîna goală...

Şi totuşi, îl rugase pe fiecare în parte, ca măcar un dar umil, o amintire cît de măruntă, să-i aducă de la nunta aceea, pentru care se zbătuse atîta ca ei să strălucească. Femeia nu-şi pierdu însă de tot nădejdea. îi îmbrăţişa pe toţi trei şi apoi îl întrebă mai întîi pe cel mai mare :

— Fiule, tu ce te-ai gîndit să-mi aduci, de la nunta unde aţi fost ospătaţi ?

Cel mai mare fecior se încruntă. Dădu din umeri şi se stropşi :

— Mamă, eu unul nu ţi-am adus nimic !

Văduva lăsă capul în jos şi-şi stăpîni cu mare caznă lacrimile. O apăsa inima. Dar nu era abătută — poate ceilalţi doi feciori ţinuseră minte mai bine rugămintea ei.

— Tu, mijlociule, ce mi-ai adus de la ospăţul de nuntă unde aţi petrecut pînă la ziuă ?

Mijlociul se simţi mai ruşinat decît fratele său.

Se sccrtoci prin toate cutele veşmîntului. In cele din urmă, lăsuflă uşurat şi strigă :
— Iată, mamă — fiindcă tu mi-eşti mai dragă decît lumina zilei, ţi^am adus o torţă. Din păcate, pe drum s-a stins...
Şi îi dădu bătrînei o torţă acoperită de scrum. Bătrîna suspină încet şi puse deoparte torţa. Nu-i mai rămăsese decît o fărîmă de nădejde.
Mezinul, negreşit că se gîndise mai mult decît ceilalţi la cea care-1 ocrotise ca să crească atît de chipeş...
— Tu, mezinule, de bună seamă că nu m-ai uitat de tot... Feciorul cel mic desfăcu pumnul drept şi zise, sfios :
— Măicuţă, nu este ceea ce meriţi tu. Dar totul a mers atît de repede, că n-am avut vreme să-ţi opresc ce doream... Şi îi întinse zece boabe de orez, culese din prăjitura de nuntă.
Mama îi zîmbi şi puse într-un blid boabele păstrate anume pentru dînsa. Şi — ce să vezi ?
Boabele prinseră a se înmulţi, se făcură grămadă, umplură tot blidul, se revărsară şi pe jos. în mai puţină vreme cît ne trebuie nouă ca să depanăm povestea, boabele de orez aduse în dar de către mezin umplură întreaga colibă. Văduva ridică atunci capul spre cer şi strigă :
— O, voi, judecători cereşti, aţi văzut ce mi-a adus de la petrecerea de nuntă fiecare din cei trei feciori ai mei ! Rogu-vă din suflet : daţi fiecăruia răsplata cuvenită, după gîndul ce 1-a avut pentru mine...
Răsună un bubuit înfundat şi minunea se împlini. Feciorul cel mare, nu adusese nimic vădanei, se prefăcu în Dragonul Rahu, stăpîn peste vîrcolacii ce caută să înghită luna şi stelele de pe cer.

Mijlociul îşi văzu torţa prefăcută într-o lumină veşnică, Soarele, şi i se încredinţa paza şi vegherea zilnică a acestei lumini, ca să fie împărţită după dreptate tuturor pământ-tenilor.

Iar mezinul, care adusese o părticică din prăjitura de nuntă, fu înălţat stăpîn peste lună şi boabele de orez fără număr se prefăcură în alaiul stelelor, care împînzesc bolta. Aşa s-au născut, spun bătrînii din străvechea Lanka, soarele, luna şi stelele.

în româneşte de EUGEN B. MARIAN

Vînătorul Olaf şi ielele

NOAPTEA încă mai dormea peste ţărmurile înalte şi pieptişe ale fiordului, cînd Olaf, vînătorul, se deşteptă. Prin fereastră, o luminiţă jucînd în depărtare părea primul crainic al zorilor. îşi aminti că era ajunul nunţii sale şi sări de pe laviţa unde dormise, îşi trase o cămaşă uşoară, întărită doar cu cîţiva solzi de zale, şi ieşi în ograda părintească. îşi scoase din grajd semeţul armăsar negru ca nourii furtunei, pe Svarten, îl chemă pe agerul cîine de vînătoare, Otgulf, şi porni călare către codri. Voia să aducă în dar pentru logodnica sa, frumoasa Birgit, o blană cum nu se mai văzuse prin părţile lor — un dar vrednic de acea sărbătoare, care avea să adune megieşii de prin şapte văi şi şapte munţi : nunta lor. înainta la pas printre pilcurile de mesteceni şi pini, ale căror umbre pale erau singura lui călăuză. Căci Olaf îşi dădu seama, pe măsură ce se depărta de casă că luminiţa care-l trezise pîlpîia jucăuşă, mai-mai să se stingă şi-1 ademenea pe cărări pe care nu le bătuse niciodată.

„Nu cumva sînt jucăria vreunei pozne de-a elfilor ?" se întrebă voinicul. Dar, orice-ar fi fost, un vînător încercat, un cavaler care a încrucişat spada şi a făcut să fulgere coiful de aramă al multor duşmani şi potrivnici, nu trebuia

să ştie ce e teama şi nehotărîrea. Odată pornit, nu **mai** putea să dea îndărăt nici măcar cu un pas. Şi Olaf îşi urmă drumul prin pădurea adormită, în mijlocul firii amorţite, sub mantia de umbre a nopţii. Cîinele nu mai sălta voios, ca de obicei, în dreapta şi-n stingă calului. Adulmeca grijuliu şi-şi ridica şi el, cînd şi cînd, capul spre stăpîn, aruncîndu-i priviri mirate. Iar armăsarul Svarten, al cărui trup lucios se topea în negurile din jur, luneca încet printre trunchiurile jilave ale copacilor. Era vădit că duhurile încă zburau prin noapte şi îşi urmau viclene ţelurile lor întunecate. Olaf gîndi însă că nici el nu era singur. îşi avea alături cîinele de vînătoare, credincios, armăsarul care- 1 însoţise în vuietul şi praful roşcat al bătăliilor, de unde se întorsese totdeauna întreg, chiar dacă sîngele îi şiroia din multe răni. Şi-1 mai păzea, fără îndoială, gîndul la mireasa de care avea să-şi lege viaţa peste douăsprezece ceasuri, sorbind mied din acelaşi corn de ren şi schimbînd inelele bătute cu ametiste. Drumul urca acum, îndemmndu-te să crezi că se pierde undeva, în ceruri. Luminiţa nu se mai zărea defel. Văluri alburii lunecau peste faţa pămîntului, prefăcînd pînă şi cele mai apropiate privelişti în vedenii, iar munţii cu coamă de nea ajungeau şi ei să treacă drept jocuri ale închipuirii amăgite.

Pe neaşteptate, din desimea copacilor, se deschise un luminiş rotund, ca o piaţă de cetate. Pe o măgură golaşă, însingurată, încît ziceai că este atîrnată de-a dreptul în tăria văzduhului, i se înfăţişă privirii vînătorului un alai din cele care tulbură visele şi iau minţile flăcăilor prea îndrăzneţi şi necugetaţi.

Ca nişte văpăi albe, nouă elfe dănţuiau vijelios. Alcătuiau un inel viu în jurul uneia nemişcate, de bună seamă, stă-pîna, sau poate chiar însăşi crăiasa lor. Olaf îşi plimbă privirile asupra lor, fără a stărui pe chipul crăiesei. Oricît de vitează îi era inima, nici nu ar fi putut. Icoana aceea nu era menită pentru ochi pământeni şi nimeni n-ar fi îndurat mai mult de o fulgerare de clipă, frumuseţea ei de gheaţă.

Acum era limpede ca fusese atras într-o capcană şi că luminiţa nu fusese decît o chemare a ielelor. Voiseră cu orice chip să-1 atragă către măgura aceea, care era, fără îndoială, o sală a tronului sub cerul descoperit, pentru ele.

-— M-aţi adus oare la judecată ? grăi Olaf răspicat. Rostiţi ce-aveţi de spus, ca să ştiu ce trebuie să vă răspund. •— De ce te zoreşti astfel ? zise crăiasa. Glasul ei suna ca un clopot din adîncurile mării, cu ecouri prelungi şi trezind fiori reci.

— Şi mai întîi, de ce păstrezi curtenia ta doar pentru domniţele firave cu care petreci ? De ce nu ne faci şi nouă închinăciunea, cum se cade unui cavaler de rangul tău ? Olaf, cam stingherit şi fără chef, făcu o plecăciune de-ajuns de ţeapănă.

— Vă salut, o, voi elfe de neam ales, şi, rogu-vă, arăta-ţi-mi desluşit : care vă este voia, ca să v-o pot împlini, dacă nu mă sileşte să calc legile omeniei şi credinţa jurată.

Cele nouă iele se opriseră de.mult din dănţuirea lor nebună. Rîseră în cor, şi rîsul lor se sparse de piscurile

munţilor, trimiţîndu-şi sunetul aspru pînă la hotarul din urmă al depărtării.

— Voia noastră, cavalere Olaf, se auzi iarăşi glasul de dincolo de fire al crăiesei, este să ne mărturiseşti deschis care este ţelul călătoriei tale, ce te-a ridicat din pat în puterea nopţii şi te-a mînat pe drumuri pustii.

— Am plecat crezînd că s-au ivit zorile, amăgit de luminiţa pe care voi, pesemne, mi-aţi trimis-o în fereastră. Vreau să vînez vreo sălbăticiune cu blană preţioasă, sau să culeg chihlimbar pentru o cunună cu care să se împodobească crăiasa inimii mele, preafrumoasa Birgit, făgăduită a-mi fi mireasă.

Cele nouă iele rîseră fără ca pe chipul lor să se clintească vreo trăsătură.

— De bună seamă, dacă te pregăteşti de nuntă şi de petrecere, eşti -ia fel de pregătit şi pentru joc şi cînt, răsună încă o dată dangătul de clopot al glasului crăiesc.

— De bună seamă, şi destoinicul vînător, cavalerul Olaf, îşi îndreptă capul, sfidător, şi privi tăios înaintea sa. Vom dănţui după obiceiurile din moşi-strămoşi. Oaspeţii vor închina în sănătatea noastră, vor striga „skal !" şi vor în-struna lăute pentru cîntări cu care să ne cinstească iubirea.

Voi nu puteţi şti, şi glasul i se făcu, fără voie, mai mîn-gîios, dar petrecerea aceasta omenească sărbătoreşte o legătură pentru o viaţă, ce nu este hărăzită să se risipească în fum, după cîteva ceasuri noptatice. Alaiul rîse iarăşi molcom.

— Prea bine. Ştim încotro te îndreptai şi ce ginauri fru moase ai. Noi ţi le încuviinţăm şi nu avem nimic îm-

potriva obiceiurilor voastre de sărmani oameni. Numai că, înainte de a încheia scurta întîlnire care ţi se va şterge curînd din minte, trebuie să iei parte la dănţuirea noastră. Dă-mi braţul şi să deschidem dansul, în poiana noastră minunată. Vezi doară, cavalere cu braţ de fier şi cerbicie neînduplecată, pentru tine şi-au împletit suratele şi domniţele din preajma mea cosiţele de argint... Crăiasa întinse mina dalbă, asemeni unui lujer de crin abia văzut, făurit din lacrimi de rouă.

Olaf mulţumi, cu o scurtă plecăciune, fără a primi pof-tirea.

— Prealuminată crăiasă, legămîntul încheiat nu-mi îngă duie să dănţuiesc astăzi cu nimeni, de-ar fi şi porunca unui trimis al cerului... Paşii mei nu vor porni în sunetul legănat al muzicii, decît alături de cealaltă crăiasă, a ini mii, după schimbarea inelelor noastre...

Un rîset mai drăcesc străbătu cercul unduitor al alaiului, şi.cele nouă iele se rotiră sălbatic. Apoi se domoliră ca prin farmec şi rămaseră, statui de neguri străvezii, martore la ciudata întîlnire.

Crăiasa se încruntă o clipă şi sprîncenele sale alcătuiră un arc de sub care ţîşneau săgeţi de foc. Glasul ei nu trăda însă nici o schimbare.

— Vă ştim prea bine obiceiurile mărunte. Totuşi, om prea- sfidător, devreme ce ai fost poftit anume în adunarea noastră tainică, vei dănţui alături de noi. Iată, am să-ţi arăt încă un semn al mărinimiei mele crăieşti : ţi-am pre gătit un dar.

Crăiasa tăie aerul cu nuiaua de aur din dreapta ei, şi din pămînt răsări o armură împletită numai şi numai

din inele mlădioase, din metale neştiute de muritori, bătute în faurăriile subpământene ale meşterilor elfi.

— Priveşte bine armura aceasta, fecior de pământeană, roabă a morţii. Dacă o vei îmbrăca, odată cu ea vei purta şi un curaj atît de oţelit, încît nu vei da înapoi din faţa celui mai cumplit vrăjmaş şi vei sta totdeauna în fruntea bătăliilor.

Armura era potrivită pentru căpetenia unor oşti care să cutreiere pământul întreg, încununîndu-şi fruntea numai cu laurii victoriilor. Răspunsul lui, totuşi, fu acelaşi :

— Armura este cu adevărat fără seamăn pe lume şi e vrednic de slavă făurarul care a turnat-o şi călit-o, în ocniţele tainice ale elfilor. Eu, unul, însă, nu o pot primi.

Crăiasa ielelor îşi muşcă buzele.

Un zîmbet lunecă apoi pe firul lor de mărgean.

— Prea bine. Şi, cu o mişcare uşoară a nuielii, armura se făcu nevăzută. Alt semn cu vergeaua fermecată, şi din pământ ţîşni, ca o ameninţătoare floare de metal, o spadă ce-ţi tăia răsuflarea, de uimire.

Pe minerul ei erau încrustate toate jivinele şi arătările care pot bîntui neguroasele sihle şi singurătăţi din cea mai pustie miazănoapte. Tăişul — şi mai subţire decît tremurătorul fir de paing.

— Ia spada aceasta, din partea noastră, spre amintirea acestei întîmplări din faptul zilei. Ia spada, îndărătnice cavaler Olaf, şi cu ea vei izbuti să străpungi după voie orice armură. Cu o singură lovitură, înlătură din calea

ta stînci, abate potopul apelor revărsate, stinge pîrjolul aprins fără veste în codri.

— Ca să o primesc, trebuie niai-nainte să mă prind în danţul vostru, răspunse statornicul vînător — şi legămîn- tul făcut nu mă lasă.

Un murmur mînios se înălţă din alaiul crăiesei. Cele nouă iele se strîngeau una-ntr-alta şi se depărtau iară, asemeni aripilor unei uriaşe dihănii. Stăpîna lor le potoli, cu mîna-i poruncitoare.

— încă nu am atins hotarul răbdării mele, le spuse.

Şi, întorcîndu-se către oaspetele adus cu şiretlic în luminişul ce le slujea drept sala tronului, îl îmbie :

— Cavalere, credinţa ta poate mişca pînă şi inima noastră lipsită de căldură. Dar, de vreme ce ai sosit aici, nu poţi pleca înainte de a cunoaşte farmecul pătimaşelor dansuri ale ielelor.

Alege-ţi alt dar, dacă ţi se va părea mai potrivit ca să îţi împodobească veşmîntul de nuntă.

Sub privirea încordată a lui Olaf, din văzduh se întrupa o pereche de cizme cum închipuirea pămînteană nu poate zămisli.

Aveau pinteni de aur şi carîmbi de diamant. Focuri de pe alte tărîmuri le dăruiau mii şi mii de sclipiri.

— Cu cizmele acestea nu vel mai cunoaşte oboseala. Vei putea să străbaţi codri şi munţi, pe urmele celei mai sprin tene şi neobosite sălbăticiuni. -

Vei fi veşnic fruntea vînătorilor ! - .....

Ci Olaf îşi plecă încă o dată fruntea şi vorba lui sună la fel de răspicat ca şi pînă atunci : . . -.....-

— Mărinimia ta, frumoasă crăiasă peste elfi, întrece tot ce am cunoscut vreodată. Dar nu sînt pentru mine aceste cizme...

Un vînt de spaimă trecu peste copacii zăriţi departe în preajma luminişului.

Calul credincios, Svarten, îşi scutură coama noptatecă, Cîinele gemu încet, aruncînd priviri de vietate hăituită.

— Poate că ţi-ai pus în gînd să goneşti pe întinsul fără pulbere al mărilor, cavalere Olaf.

Crăiasa ielelor vîntură de şapte ori cu vergeaua ei fermecată, şi peste măgură pluti imaginea a şapte corăbii — şapte păsări din lemn şi pînze, cu catargele fluturînde.

— Priveşte-le, ale tale vor fi, aidoma acestora. Şi, pe lîngă ele, un lanţ de aur, lanţul amiralul"'

Vînătorul clătină din cap.

— Chiar de aţi face să se adune la picioarele mele avuţii nemăsurate, nestemate şi arme minunate, nu îmi voi schimba voia. Cel dintîi dans de astăzi va fi al miresei mele.

In minuta aceea se petrecu ceea ce nu i-a fost dat să vadă unui ochi de muritor, nici să audă vreunui duh al firii.

Crăiasa ielelor suspină.

— Am ajuns la capătul şirului de daruri ee-ţi pregă tisem. '■;: • •

Nu îmi mai rămîne decît unul, căci ţin cu orice preţ să te prinzi cu noi în joc.

Cele nouă dănţuitoare din alaiul ei închiseră ochii, să nu . fie martore ultimei ispitiri. "~

Căci stăpîna lor desfăcuse braţele unei stele de mare — cămaşa de mătase nălbită sub clarul de lună, în care se odihnea, dormindu-şi zilele în iatacul de sub muntele de cleştar.

— Cămaşa aceasta, primită de la mama mea, crăiasa si renelor, o poţi lua, ca să o dăruieşti miresei tale.

Nici acum nu te prinzi în dans ?

— Nu, fiindcă i-aş zdrobi inima curată, dacă ar afia cum a ajuns în stăpînirea mea gingaşul strai.

— Ia seama, vînătorule prea îndrăzneţ, să nu fi întins peste puteri struna arcului trufiei tale ! îţi las cea din urmă alegere : pentru că ţi-ai măsurat voinţa cu a noastră şi nici în ruptul capului nu ţi-ai schimbat hotărîrea, vei fi osîndit. Ce pedeapsă primeşti mai uşor : să dansezi cu noi, pînă la istovire, cinci ceasuri în şir, ori...

— Opreşte-te, crăiasă nemiloasă, strigă Olaf. Nu am nevoie de cruţarea ta. Oricare ar fi cealaltă osîndă la care te-ai gîndit, mă supun

— dacă nu va sta în puterea mea să. mă împotrivesc, fără ajutorul unor puteri ale întunericului...

Nici nu isprăvi bine vorbele acestea, că se dezlănţui un vîrtej ameţitor. Nu se mai deosebea piatra de apă, muntele de pădure, ziua de noapte. Calul nechează tînguitor.

— Singur ţi-ai ales nimicirea, strigă, pe deasupra vuietului spăimîntător iscat, crăiasa. îl atinse apoi de cinci ori pe umăr, şi din trupul vînătorului izvorî un pîrîiaş de sînge roşu ca purpura de pe mantia regească.

— Vei sîngera astfel, osîndit de mîna mea crăiască, douăzeci şi patru de ceasuri în şir, pînă se va secătui în tine

izvorul vieţii. Nimeni şi nimic nu se va vădi în stare a te scoate la liman. Pleacă acum, la mireasa căreia i-ai fost atît de statornic, încît n-ai voit să-i răneşti inima dănţuind întîi cu noi, ci mai degrabă te-ai rănit pe tine însuţi, aducîndu-ţi pierzania. O moleşeală jilavă se strecura în trupul voinicului. Se chinui pînă aburcă pe spinarea calului Svarten, în-tinzîndu-se cît era de lung, cum făcea pe puntea corăbiei, în toiul furtunii. Simţind la ce strîmtoare se afla stşpînul,; armăsarul porni încet, cu pas domol, călcînd peste bolovani, peste împletiturile de muşchi şi lichen, cu grijă să nu-şi zdruncine preţioasa povară. Cîinele Otgulf trepăda alături, scheunînd a jale, lingînd picăturile de sînge care însemnau prin codrul, acum luminat de primele suliţe ale soarelui, drumul către moarte al lui Olaf. Era aproape de nămiezi, cînd ajunseră în preajma zidurilor cu metereze îmbinate zdravăn din copaci întregi, care străjuiau aşezarea părintească a destoinicului vînător.

Neliniştită de lătrăturile şi vaierele cîinelui, mama cavalerului, cu pletele-i colilii prinse cunună în jurul capului nins de ani, alergă în întîmpinare la poartă. Olaf se ridicase în scări şi se străduia din răsputeri să stea drept. Nu voia cu nici un chip ca, tocmai în pragul praznicului de nuntă, bătrîna să ghicească cumplitul adevăr.

— De ce curge sîngele tău roşu ca vinul ? Ce săgeată te-a ţintit, în ziua cununiei tale, lumina ochilor mei ?

— Nu fii îndurerată, măicuţă, m-am zgîriat trecînd pe lîngă o tufă de măcieş sălbatec.

— Şi de ce ţi-e chipul tras şi palid ?
— Am vînat peste pripoare şi poieni, sub revărsarea razelor de lună, şi am căpătat culoarea lor, mai apucă să rostească Olaf, coborînd anevoie de pe armâsaru-i negru.
Sîngele îi umpluse cizmele şi lăsa lăculeţe pe podelele acoperite cu blănuri de lup şi urs.
Mama chemă doi slujitori şi-1 urcă în patul din încăperea hărăzită mirilor.
Un călăreţ goni pe un cal în spume, purtînd vestea cea rea logodnicei, sfielnica Birgit.
Birgit se făcu albă toată, statuie vie de omăt. îmbrăcă straiul de cununie şi, însoţită de dangătul de jale al clopotelor, plîngînd soarta statornicului cavaler, nu se opri decît în poarta casei lui.
Fără un cuvînt, pătrunse în încăperea unde voinicul se stingea cu încetul, pălit de mînia ielelor înfruntate pînă la capăt.
îşi strînseră mîinile, în vreme ce neamurile şi părtaşii la lupte şi fală ai lui Olaf sunau din corn, pentru adunarea de îngropăciune. Prevestirea crăiesei ielelor se arătă, vai, întru totul adevărată.
La capătul a douăzeci şi patru de ceasuri, după ce fusese atins de cinci ori cu nuiau vrăjită, suflarea destoinicului vînător se stinse.
Birgit mai pîlpîi de cîteva ori, luminare suflată de vînturi aprige, şi îşi dădu şi ea duhul.
Faţă de o credinţă într-atît de pilduitoare, neamurile, prietenii, toţi cei care-i îndrăgiseră, luptaseră alături de Olaf, petrecuseră împreună şi fuseseră răpiţi de viersul

dulce al alăutei Birgitei, hotărîră să nu fie îngropaţi, ci să-i păstreze spre a fi văzuţi şi pomeniţi de urmaşi.
Nu-i puseră în straie cernite, de morţi, ci îi lăsară aşa cum îşi trăiseră ceasurile din urmă, înveşmîntaţi pentru cununia căreia îi jertfiseră totul.
Un vînător coborît din hotarul de miazănoapte aduse un sloi cît un stat de om, în care încăpură amîndoi ca într-o raclă. Şi aşa, mulţi fii si fecioare ale pămîntului scump al Norvegiei se perindară şi-i priviră, cu genele înnourate, pe cei doi îndrăgostiţi, Olaf şi Birgit, învingători şi dincolo de moarte ai relei crăiese a ielelor.

în româneşte de EUGEN B. MARIAN

Legenda vinului

STA SCRIS în hrisoave de demult, că pe tronul de fildeş şi aur din măreţul Herat stătea cu cinste, puternic şi ascultat de toată suflarea, un şah iubitor de viaţă.
Avea comori din belşug, armii în zale oţelite, fără număr, ţinuturi mănoase. Domnea acest cîrmuitor, pe nume Semiras, peste întregul Corasan. li mai bucura sufletul şi un fecior neînfricat, cu inimă bărbată, vînjos ca un pardos. Avea un arc cu strune de aramă veche şi nu-1 întrecea nimeni la tragerea la ţintă.
într-o zi însorită, stînd în voie pe terasa palatului domnesc din măreţul Herat, sub ochii şahului coborî din înaltul văzduhului un falnic gypaet, zburătoare cu înfăţişare de vultur şi cap de leu. Această pajură ciudată se zbătea de moarte şi nu pu tea scoate nici un strigăt. De gîtul ei se încolăcise, cu inele ucigătoare, un şarpe împestriţat şi o strîngea, zdravăn.

j
Mişcat de soarta crudă, care o pîndea pe falnica zburătoare, şahul strigă, fluturîndu-şi mînecile caftanului din. brocat de aur
:

— Curteni şi voi, arcaşi, şi spadasini, cel care va izbuti să scape viaţa gypaetului, va primi o răsplată însemnată din mîna mea !
Curtenii şi căpeteniile oştii erau ispitiţi de răsplata făgăduită, dar nu se încumetau să încerce ceva, de teamă să nu răpună, odată cu şarpele, şi pasărea. Atunci feciorul domnitorului, pe nume Bardam, făcu un pas înainte. îşi înstruni corzile arcului său vestit, ţinti şi spuse doar atît :
— Eu îţi voi împlini dorinţa, măria ta !
Zis şi făcut. Dintr-o singură săgeată, capul şarpelui zbură la zece paşi. Iar gypaetul fu slobozit din strînsoarea de moarte a tîrîtoarei.
Feciorul şahului îşi primi răsplata făgăduită şi faima lui spori şi mai mult, lăţindu-se de la un hotar la altul al mănosului Corasan. întîmplarea însă nu se opri aci.
Peste un an, cum stăteau tot aşa pe terasa palatului, desfătîndu- se cu mirezmele dulci ale trandafirilor, şahul Semiras zări cum se roteşte deasupra lor aceeaşi zburătoare.
Gypaetul se lăsă tot mai jos şi dădu drumul din cioc la ceva rotund. Izbi de trei ori cu pliscul în zidul terasei, ca să fie privit, mai zbură în cerc deasupra lucrului aruncat şi numai după aceea se pierdu iar în înaltul cerului.
Mirat, şahul porunci unor slujitori : -— Duceţi-vă şi vedeţi ce a lăsat pasărea. Pesemne că ne-a adus şi ea un dar, drept recunoştinţă că i-am scăpat viaţa.

Slujitorii se întoarseră cu cîteva seminţe mici, -de un soi încă nevăzut pe meleagurile Persidei. Curtenii se adunară în jurul lor, la întrebarea stăpînului ţării :

— Ce socotiţi că e de făcut cu aceste ciudate seminţe ? Răspunseră doi dintre ei, mai luminaţi la minte :

— Măria ta, noi zicem că trebuie să fie semănate şi vegheate cu grijă, să vedem ce rod pot da.

Şahul chemă deci pe mai-marele grădinarilor şi îi încredinţa seminţele ajunse la el pe calea aceea neobişnuită, zicîndu-i :

— Vezi de le seamănă într-un colţ al grădinii pala tului.

împrejmuieşte locul cu un gard, păzeşte-1 de lăcomia păunilor şi a păsăretului, împiedică alte animale să treacă peste petecul acela de grădină. Să-mi dai de veste tot ce se va petrece.

Mai-marele peste grădini urmă întocmai înalta poruncă. Peste cîteva săptămîni veni în faţa tronului şi-1 vesti pe şah că se iviseră lăstari verzi, apoi ieşiseră primele flori.

Semiras se duse, însoţit de întregul alai, să privească cu ochii lui cum îi priise copăcelului pămîntul Cora-sanului.

Şahul şi mărimile ce-1 însoţeau clătinară din cap, grăind :

— Nicicînd n-am mai întîlnit pe plaiurile strămoşeşti ase menea lăstare şi flori.

Plecară şi aşteptară, mistuiţi de curiozitate, ce-o să se mai întîmple cu copăcelul crescut din seminţele dăruite de gypaetul scăpat de la moarte.

Mai trecură cîteva săptămîni şi mai-marele grădinarilor veni iarăşi.

— Măria ta, au apărut roadele. Se strîng într-un soi de ciorchine, iar boabele par înrudite cu cele de mei. Este un copăcel plin de vlagă şi de farmec, cu aromă plăcută.

— Se cuvine, atunci, să vedem şi noi rodul, zise şahul, şi se duse încă o dată spre colţul de grădină, unde fusese sădit darul zburătoarei.

în ziua cînd roadele arătară semne că ar fi dat în pîrg, şahul ardea de dorinţa de a şti ce gust au. Dar nici un supus nu cuteza să se atingă de ele.

— Păcat că trezeşte atîta teamă, suspină mai marele grădinarilor. Alminteri, îţi ia ochii copăcelul : e împodobit ca un mire, iar boabele bat în verde şi negru lucios, mai arătoase decît oricare straie de serbare...

Cîrmuitorul Corasanului se sfătui cu învăţaţii. Aceştia cercetară ce cercetară şi îl povăţuiră :

— Măria ta, boabele cad singure pe jos, se strivesc şi din ele se scurge o licoare limpede. înseamnă că acest copăcel are un suc bun. Trebuie să-1 luăm, să-1 punem cu grijă într-un chiup încăpător şi să vedem la ce poate folosi.

Poruncile şahului, după povaţa învăţaţilor, fură urmate şi de astă dată întocmai.

Dar nici pentru această încercare nu se găsi nici un îndrăzneţ. Cine îi putea linişti, încredinţîndu-i că licoarea nu este. o otravă dînd moarte fulgerătoare ori răpind minţile ?

Semiras era totuşi hotărît să nu precupeţească nimic, pînâ nu află adevărul cu privire la copăcelul născut din seminţele dăruite de falnica zburătoare. După două săptămîni ceru iarăşi veşti despre sucul închis în chiup.

— Măria ta, îl înştiinţa mai marele grădinarilor, fierbe cum fierbe apa într-o oală pusă la foc.

— Cînd se va domoli, să vii de-ndată la mine.

A doua zi, grădinarul se înfăţişă în sala tronului.

— Luminate rege al regilor, licoarea s-a limpezit, este roşie şi strălucitoare ca rubinul.

— Iată, în cele din urmă, dezvăluit ţelul şi folosul acestui, copăcel. Nu ştim încă dacă sucul este leac împotriva otră- vurilor sau el însuşi venin ori adormitor.

— Aduceţi-mi aici un osîndit la moarte, care nu mai are de ce să se teamă...

îi fu adus un meşteşugar, care urma să îşi pună capul pe butucul gîdelui, fiindcă nu terminase la vreme giu-vaerurile cu care prinţesa trebuia să se ducă la serbările de încoronare date de un prinţ vecin.

— Dacă vrei să fii iertat, soarbe pînă la fund cupa aceasta cu sînge roşu şi viu, îl îndemnă Semiras.

Osînditul se supuse. Bău şi se strîmbă. începu să se veselească şi un surîs neaşteptat răsări pe chipul lui.

Ba chiar, uitînd ce soartă îl aştepta, se porni să chiuie şi să joace.

— Mai vrei încă o cupă ? îl întrebară curioşi curtenii.

— Mai daţi-mi, şi apoi faceţi cu mine ce vreţi. Oricum,' omul este sortit morţii !

După ce sorbi şi a treia cupă din licoarea pe care nimeni nu îndrăznise să o guste, meşteşugarul osîndit la moarte căzu într-un somn adînc.
Dormi buştean pînă a doua zi. Străjerii îl treziră şi SI duseră pe sus în faţa tronului, unde şahul abia aştepta să-1 cerceteze asupra urmărilor băuturii.
— Ce-ai băut, căci, află, nu era sînge, şi cum te-ai simţit după fiecare cupă sorbită ? fu întrebat.
— Nu ştiu ce fel de licoare e aceea, dacă e făcută de mînă de om ori de duhuri, dar are gust straşnic ! Ce n-aş da să mai capăt şi astăzi trei cupe ! Am băut mai întîi cu silă, avea un gust asprit. Cînd am sorbit prima cupă, trupul meu a mai cerut. A doua cupă mi-a înveselit inima, mi-a făcut-o mai' arzătoare. Lumea n-a mai însemnat nimic pentru mine şi mi-am închipuit că se şterge orice deosebire între şah şi mine ; am uitat cu totul de griji. Iar cea de-a treia cupă m-a cufundat într-un somn cam greu, dar plăcut.
Pentru curajul dovedit în încercarea licoarei necunoscute, meşteşugarul fu iertat de osîndă.
învăţaţii, ascultînd mărturisirea lui, recunoscură că licoarea scoasă din copăcelul adus de gypaet este nespus de bună la gust, are aromă îmbietoare şi, sorbită cu măsură, întrece însuşirile multor băuturi alese şi pe ale tuturor poamelor.
Şi astfel îi dădură numele vin, nume care va călători în lumea întreagă.

în româneşte de EUGEN B. MARIAN

Kwangip biruitorul

ÎNCĂ DE LA NAŞTEREA SA, semne date de firea întreagă au vestit că Kwangip este hărăzit a săvîrşi fapte mari, spre a schimba în bine soarta seminţiei Yahganilor.

Nici nu se înălţaseră din cortul ţuguiat al părinţilor cele dintîi strigăte ale pruncului abia venit pe lume, şi au prins să se arate semnele acelea, punînd pe gîn-duri pe bătrînii tribului.

Din stîncile înşirate pe malul mării fără capăt Şi veşnic bătută de vînturi turbate, se prăvăliră lespezi uriaşe, alcătuind o punte ciudată către largul apelor. Talazurile vuiră puternic şi apoi îşi plecară ca la o poruncă, toate odată, crestele de spumă, parcă recunoscînd un stăpîn ce se ivise atunci.

Stoluri dese de păsări alergară pe cerul fumuriu, stri-gînd cu glas ascuţit în graiul lor :

Iată-1 că soseşte, iată-1 că soseşte, soseşte căpetenia celor trei tărîmuri !

Flăcăul începu să crească văzînd cu ochii. Zvîrlea bolovanii pînă deasupra celor mai înalţi copaci, şi apoi îi prindea în palmă, bolovani sub a căror povară se în-

covoiaseră pînă atunci cei mai vînjoşi tineri ai tribului.

La jocul penelor, dacă sufla el o dată, se împînzea cerul de un nor de pene, de ziceai că păsările de prin toate ostroavele pe care călcase picior omenesc au fost jumulite laolaltă.

Şi aşa îi mergea în toate cele, încît nu era de mirare că cei mai bătrîni dintre Yahgani clătinau mulţumiţi din capul pleşuv, rostind : „Flăcăul acesta ne va scăpa de multe rele."

Kwangip era cel mai iute la alergare, ca săgeata slobozită de cel mai iscusit arcaş. Oricare alergător nici nu se dezmorţea bine fugind, că flăcăul însemnat din naştere pentru fapte mari ajunsese deja la ţint%>

Ba încă se şi întorsese, să-i întrebe pe ceilalţi de sănătate, în felul acesta, cît ai vîna de trei ori şi ai pescui de două ori, flăcăul se şi împlinise în bărbăţie falnică şi vitejie neclintită.

La minte era deopotrivă de copt, aşa că se hotărî să cerceteze cu de- âmănuntul rînduielile după care se cîrmuiau pe-atunci Yahganii, ca să vadă dacă nu cumva se pot întocmi altele, mai potrivite şi mai temeinic chibzuite.

îi păru, înainte de toate, că prea ades se stîrneşte vrajbă din pricină că în aceleaşi locuri se adună buluc vînă-torii din toate colţurile ţării, unde focul trebuie să fie apărat şi ferit cu străşnicie, căci stingerea lui aduce nenorociri cumplite.

Curgea sînge de fraţi în încăierările ce se năşteau de fiecare dată, pentru că nimeni nu voia să se lase mai prejos.

Kwangip, care cunoştea pe de rost unde şi cum poate fi doborîtă fiecare sălbăticiune, prin ce capcane şi momeli anume, statornici : de trei ori zece şi încă o dată zece fără unul, era numărul ţinuturilor bune pentru vânătoare.

Oamenii tribului n-aveau decît să se perinde cu rîndul, după o hotărîre luată de obşte, pe aceste ţinuturi priel-•nice vînatului.

Vărsările de sînge erau înlăturate şi nici nu se mai iroseau puterile în certuri şi tărăgănate hărţuieli pentru împărţeala vînatului doborît.

înţelepţii tribului îi induplecară chiar pe cei mai arţă-goşi să primească rînduiala nouă cu care venise Kwangip. Ii aduseră laude pentru mintea ascuţită în această împrejurare.

Mai tîrziu, flăcăul hărăzit a schimba soarta seminţiei sale se înturnă către alte lucruri, a căror stare o socotea stavilă în calea săvîrşirii de fapte vrednice de slavă şi cinstire.

De pildă, oamenii tribului rămăseseră la' fel ca în clipa • cînd păşise pe pămînt cel dintîi om, strămbunul tuturor neamurilor. Nu cunoşteau scurgerea vremii. Nu ştiau să-ţi spună cînd s-a petrecut o anumită în-tîmplare, nici ce vîrstă a împlinit feciorul ori tatăl lor, decît luîndu-se după numărul vânătorilor la care luaseră parte în răstimp.

Kwangip iscodi şi pentru aceasta o împărţeală cu tîlc. Supuse sfatului bătrînilor şi al obştei cele văzute şi cunoscute de dînsul în îndelungatele sale cutreierări pe sumedenie de ostroave. Sfatul încuviinţă spusele lui, pline de miez. De-atunci înainte, rotirea timpului fu despărţită în opt părţi, hotărnicite după semne aflate la îndemîna oricui. Prima parte se scurgea de cînd începe fumul să se aplece spre pămînt, pînă ce este găsit cel dinţii ou de pasăre. Cea de-a doua ţinea pînă cînd răsăritul soarelui începe să lumineze nemărginirea mării şi oamenii puteau să se îmbărbăteze a ieşi în larg cu luntrile acoperite cu piei de foci. Urma apoi partea zilei cînd, cît ai bate de cîteva ori din palme, se coceau ouăle în spuză. După care venea aceea ce se încheia în clipa desfacerii coajei de pe trunchiul copacilor rămaşi golaşi.

Şi aşa se înşirau una după alta cele opt părţi în care i se dezvăluie lui Kwangip că se desface mai repede timpul, ajutîndu-i pe oameni să păstreze fără greş în amintire cele mai de seamă întîmplări.

' Doar după ce semenii lui se deprinseră cu noile orînduieli, puternicul flăcău găsi cu cale că poate purcede la împlinirea vitejiilor în care nădăjduiau, cu mic cu mare, locuitorii de pe ostroavele cunoscute. îl însufleţea vrerea de a-1 bate pe Hannush, uriaşul care năpăstuia de la începutul începuturilor tribul Yahganilor.

De cîte ori prînzea vreunul dintre ei, fie şi pentru cea mai măruntă îmbucătură, trebuia să-1 facă părtaş pe Hannush, lăsîndu-i acestuia din mîncare.

înainte şi după fiecare vînătoare, aşijderi, aveau Yah-ganii totdeauna grijă să strîngă deoparte tributul cuvenit namilei, care te băga în sperieţi. Cîteodată îi trimiteau într-o luntre încărcată cu daruri, pe cea mai chipeşă fată a tribului. Ducea solia lor, împodobită cu cununi de alge verzi şi cafenii, ca şi cum i-ar fi fost deschis drumul spre cea mai de preţ bucurie a vieţii sale.

Nici una din fecioare nu se întorsese, pentru a le spune cum era sălaşul uriaşului.

De cutezau să încerce o împotrivire, călcînd straşnica lege lăsată din străbuni, amarnic îi .mai pedepsea neîndurătorul Hannush.

Cînd le era lumea mai dragă luntraşilor porniţi la pescuit, cu cängile lor de os pregătite să le înfigă în peşti ori în leii de mare, din mijlocul valurilor se ridica namila în carne şi oase. Îşi împlînta picioarele în străfundul nămolos şi azvîrlea în sărmanii pescari cu stînci col- ţuroase. Le făcea ţăndări luntrile, iar pe ei îi zdrobea şi le dăruia o moarte în grele cazne. Alteori mînia matahalei era şi mai oarbă. Se apropia la o bătaie de săgeată de ţărm şi, prinzînd cu mîna într-un singur snop săgeţile necugetaţilor, care îşi ziceau că poate-poate, strîngîndu-se puzderie, vor izbuti să îndepărteze pacostea de pe meleagul lor — îi nimicea pînă la unul. Nu se lăsa pînă ce nu turtea şi răzuia de-a binelea, ştergîndu-le de pe faţa pămîntului, corturile cele mai apropiate de mare.

Fireşte că după ce pătimeau osîndă sîngeroasă, Yah-ganii nu mai îndrăzneau măcar să rostească numele uria-

şului, necum să mai percupeţească ori să drămuiască ceva din jertfele cerute de acesta ca să le îngăduie să iasă în larg cu luntrile.
Kwangip îşi îndesă în tolbă carne uscată, turte, poame, să-i ajungă pentru o rătăcire al cărei capăt nu-1 ştia nici el. Cîrmindu-şi cu dibăcie luntrea uşoară, intră pe tărîmul neguros şi pustiu unde hălăduia neîmpăcatul vrăjmaş al oamenilor.
înfruntă fără să clipească munţi de talazuri. Ocoli os- troave de pe care lighioane hîde, căţărate în copaci chirciţi şi strîmbi, îi împuiau auzul cu tînguiri cobindu-i moartea grabnică.
într-un tîrziu, cînd aproape uitase dacă s-a născut şi a vieţuit altundeva decît pe luciul veşnic mişcător al apei, sosi la un zid de neguri. Nu te loveai de nimic, nu întîlneai decît golul înaintea ta, întinzînd mîna — totuşi ceva cu neputinţă de trecut te împingea mereu îndărăt.
Flăcăul nu se lăsa însă abătut din cale. Strînse mă- nunchiu zece săgeţi, le potrivi în arc şi ţinti cu mare băgare de seamă. Săgeţile izbiră cu vuiet, încît chiar din brîul de ceţuri scăpărară săgeţi. Brîul se destramă într-un singur loc, cît să încapă un vîrf de unghie. Kwangip nici nu dorea mai mult. Rosti un descîntec şi luntrea se micşoră, se făcu tocmai pe potriva bortei ivite în zidul de neguri. Pînă să se aştearnă la loc o pînză şi mai deasă, flăcăul zburase dincolo de el, prin borta aceea.

Scapără un amnar de o cremene, şi licărul acela îl călăuzi prin întunecimea de nepătruns ce stăpînea în apropierea namilei spre care se îndrepta.
Vezi însă că foşnetul nelămurit pricinuit ' de fişia de ceţuri îl trezi din somn pe uriaş. Ciuli urechile şi se încredinţa că un muritor de rînd trecuse pragul tărîmu-lui său.
Hannush, care stătea într-o rînă, se ridică în picioare. Numaidecît un vârtej smintit fu cît pe-aci să înghită luntrea flăcăului pornit din corturile ţuguiate ale Yah-ganilor, ca să răpună namila.
Kwangip nu-şi pierdu cumpătul. Atinse cu mîna marginile luntrii, şi aceasta se închise ca o nucă. Viteazul se prefăcuse în miezul ei. Vîrtejul îl purtă cît îl purtă astfel, pe urmă, după ce matahala îşi sfîrşise pregătirile de luptă şi apele îşi ostoiră fierberea, nuca se opri chiar la picioarele lui Hannush.
Kwangip strînse iarăşi marginile luntrii fermecate, care je deschise şi flăcăul păşi afară.
Zărindu-1 pe cel adsit să se ia la harţă cu dînsul, ca să-şi izbăvească neamul, Hannush se pomi pe rîs. Hohotea de se cutremurau pragurile lumii. Viteazul zbura la o sută de paşi numai, împins de răbufnirea de vijelie ţâşnită printre măselele mari cît un copac, îndărătnic şi învîrtoşat de vrerea lui curajoasă, Kwangip se întoarse şi de astă dată.
— Unde te-ai pitit, gînganie bicisnică, să te strivesc pentru totdeauna ! răcni uriaşul.

Fără vorbă, i-ar fi răpit voinicului auzul, dacă acesta nu ar fi avut înţelepciunea de a-şi pecetlui urechile cu chihlimbar străveziu.

Folosindu-se de clipa de buimăceală a nelegiuitului,' Kwangip se prefăcu într-o rimă. Se lipi de picioarele lui cît un stîlp din trecătoarea ce păzeşte pătrunderea pe meleagul iazmelor şi se furişă ^de-a lungul spinării noduroase, pe grumaz.

în vreme ce Hannush dibuia în neştire, flăcăul se îii-« trupă iarăşi în făptură omenească. Cu o custură bina ascuţită harşt ! reteză şuviţa de păr din fruntea namilei. Izbuti apoi să se pituleze printre degetele Iui scorţoase, cît un par fiecare, şi, legînd cu un os de balenă şuviţa smulsă cu primejdia vieţii, cîntă un farmec în jurul ei. Hannush se simţi năpădit de o ameţeală ciudată. Capă-ţîna lui cu ochi împrejmuiţi de spini se clătină. Pe ne» gîndite, matahala începu să umble împleticit. Mergea din . ce în ce mai iute, mînat de vrăjile puternic urzite de flăcău. Trecu razna de-a dreptul prin zidul de neguri, ce se nărui sub picioarele sale.

Viteazul se ţinea după dînsul, pas cu pas, fără a-1 slăbi din ochi, ca o umbră. Tot ceea ce gîndea flăcăul era silit să facă întocmai şi uriaşul, cu ajutorul şuviţei tăiate la tanc din coama uriaşului.

Kwangip îl mînă astfel către văgăuna lumii, acolo unde au putrezit încă de pe vremea lui Kanis, cele mai mari balene şi unde toate vieţuitoarele sînt împietrite în nemişcare.

Neştiutor de prăpastia lacomă ce-1 pîndea, Hannush sa pierdu într-o dănţuire pătimaşă, după cum viteazul în-

vîrtea în mîinile sale meştere şuviţa înfăţişînd viaţa namilei. Kwangip mai aşteptă puţin şi, cînd îi veni la în-demînă, aruncă în fundul valului şuviţa ce-i slujise de legătură pentru năprasnica matahală. Hannush se năpusti şi el, bezmetic, în prăpastia oarbă. Văgăuna lumii îi înghiţi şi trupul ca pe-o pană de pasăre, ca pe un pai netrebnic. Stăpmirea pustiitoare a lui Hannush luă sf îrşit. Kwangip nu avea însă răgaz.

Ţinuturile de baştină mai erau bîntuite şi de alt tartore. Era căpcăunul Ciemik, care zi cu zi ucidea pe cei mai buni dintre Yahgani, înfruptîndu-se din trupurile lor. Iazma aceasta îşi avea vizuina în inima gheţurilor, printre munţii străvezii şi cutremurătoare furtuni de zăpadă.

Se înfăşură Kwangip în blănuri de urs alb, întări cu frînturi de onix capătul luntrii — ca la nevoie să spargă cu ciocul ei gheţurile — şi purcese în noua lui călătorie.

Prin bezne, sub cerul lăsat tot mai jos, gata Să strîngă într-o îmbrăţişare ucigătoare pămîntul, îl îndruma spre ţel steaua depărtărilor din miazăzi.

Cînd şi cînd, boita era brăzdată de şiraguri de stele. Cădeau ploi scăpărătoare, apunind pe vecie. Alteori lunecau tăcut pe lîngă dinsul dihănii din ale căror nări apa ţîşnea pînă la înălţimi nebănuite. Cu o singură izbitură din coadă, rostogoleau ca pe o pana cea mai zdravănă dintre balene.

Flăcăul înainta fără popas către sălaşul căpcăunului. Curînd nu se mai zări în faţa lui decît un necuprins acoperit de zăpezi şi gheaţă. Dar, pînă să răzbească la tărîmul neîndurătorului ucigaş, mai avu de fucă Kwan-gip. Luntrea o luă la goană către un munte proptit stavilă acolo încă de pe cînd nici nu apăruse suflarea vieţii pe pămînt.

Negru şi prevestitor de pieire, muntele acela trăgea spre el orice lucru în alcătuirea căruia intra măcar o fărîmă de fier. Viteazul avea o custură asupra lui. O aruncă în unde, aruncă şi arcul — dar muntele tot nu voia să-şi lase prada.

Luntrea s-ar fi zdrobit de peretele muntelui şi praful s-ar fi ales de Kwangip, dacă nu ar fi frînt-o în două, în ultima clipă.

Sărind în jumătatea care era făcută numai din lemn, lopată din răsputeri pînă ce scăpă de înrîurirea blestemată a muntelui cu pricina. Trecuse ca printre urechile acului, între viaţă şi moarte. Pluti flăcăul aşa şi, încheind din jumătatea de luntre rămasă o luntre întreagă, o trase la ţărmul pustiei de gheaţă. O legă bine de un ţăruş şi o luă la picior, către vizuina lui Clemik.

îi aţinură calea mai întîi trei nguruvili albe : vulpi cu cap de şarpe veninos şi cu un ghimpe în vîrful cozii. Kwangip scoase de la sîn o secure de piatră ţinută anume pentru împrejurări grele. Cu o vînturare, le reteză la cîteşitrele cozile stufoase. Desprinse după aceea ghimpele înveninat şi împleti cozile într-un laţ gros.

Cu laţul acela în mînă, se roti în jurul celor trei ngu-ruvili, care căutau să-1 împresoare şi, cum îi veni lui bine, haţ ! îl zvîrli şi le prinse. Trase vîrtos, trase, şi peste cîteva clipe cele trei supuse ale căpcăunului zăceau fără viaţă.

Pe întinderea orbitoare a zăpezii îi tăiară calea o haită de lupi. Erau deopotrivă de albi, foarte anevoie se putea desluşi blana lor zburlită de pînza de zăpadă. Mai cu seamă că în văzduhul îngheţat, în care pînă şi răsuflarea plutea ca un nouraş, juca un luciu înşelător. îi fu totuşi de ajuns lui Kwangip să smulgă un smoc din blana celui mai apropiat dintre colţoşi, ca să-şi poată împlini vraja, care nu-1 trădase niciodată, la aman. Aruncă firele de păr unul peste altul. Lupii nu avură încotro : se repeziră unul la altul, se încăierară grămadă. Se sfîşiară şi se hărtăniră, sub puterea de neînvins a vrăjbii, de-i creştea lui Kwangip inima de bucurie. Abia acum calea spre sălaşul căpcăunului era deschisă. Aşa i se păru viteazului — dar nu era la capătul încercărilor. Turnuri de gheaţă i-o mai stăvileau. Vietăţi mişelnice croite numai din ţurţuri- încercau să înţepe cu puzderie de ace, a căror atingere îţi oprea sîngele şi ţi-1 închega în bulgări.

Kwangip îşi făcu un culcuş din penele păsărilor, adunate pămătuf de-a lungul întregii sale cutreierări. Ingînă un cîntec ştiut doar de el, şi culcuşul se înălţă uşurel de pe faţa pustiei de gheaţă. îl purtă lin, teafăr chiar în pragul peşterii în care Clemik îşi tîra prăzile. Acolo muriseră adesea oamenii de prin ostroave, cei de pe

meleagurile Araucaniei, ca şi cei din ţara unde zi şi noapte dăinuie focuri mari, bogate în fum. Mormane de oase omeneşti înconjurau vizuina în care huzurea tartorul căutat. Porţile erau alcătuite din ţeste. Cit zăreai cu ochii, împrejurimea era acoperită de urmele ospăţului spurcatei lifte.

Trase o dată cu praştia şi-1 nimeri cu o grindină de bolovani într-un ochi. Iazmei nici că-i păsa. Bolovanii se fărîmiţară, numai la atingerea pleoapei sale îngheţate.

Căpcăunul se întoarse atunci spre muritorul care-1 tulburase şi- 1 împroşcă doar pe o nară cu suflarea lui blestemată.

Jumătate din trupul lui Kwangip se încleşta în gheaţă. Grozăvenia aceea împieliţată suflă şi pe cealaltă nară. Flăcăul rămase pironit, ca şi cum l-ar fi croit cineva din gheaţă, de la naştere. După această ispravă, lifta căscă fălcile fioroase şi nici nu mai cată spre sărmanul flăcău.

Viteazul între vitejii yahgani nu fusese nici el prins chiar pe nepregătite. Apucase să soarbă dintr-o cupă în care topise trei tăciuni şi o mină din jăratecul adus de acasă.

Licoarea aceea de foc îi alergă prin vine, îi însufleţi mădularele, îi dărui iară viaţă. Gheaţa aşternută peste dînsul de suflarea lui Clemik îşi desprinse coaja. Straiul îngheţat şi înăbuşitor se dezlipi de pe încheieturile viteazului, se făcu bucăţi şi se topi cu desăvîr-şire.

Kvvangip dădu ocol peştcrei şi, printr-o deschizătură, se lăsă să lunece în josul laţului făcut din cozile celor trei nguruvili ucise. Tiptil, pătrunse la căpătîiul căpcăunului, care acum dormea nepăsător.

Cum sforăia cu gura căscată, viteazul îi turnă pe gîtlej o cupă întreagă din licoarea aceea minunată. în trupul colcăind de sînge negru, învîrtoşat, licoarea se prefăcu în jar nestins. Năpădi măruntaiele liftei. Clemik se trezi din toropeală şi, răcnind avan, se zvîrcoli şi se tăvăli pe pardoseala lunecoasă a peşterii. Trosneau gheţurile sub trupul lui, pereţii falnici şi turnurile de sloiuri împrejmuitoare erau zdrobite. Căpcăunul mai izbuti să strige :

!— Mă va răzbuna sora mea, Lukimo, stăpîna apelor, cu roiul ei de duhuri. Nu mai rămăsese dintr-insul decît *o* mînă de cenuşă. Bucuros că îl biruise şi pe celălalt ucigaş al oamenilor, Kwangip străbătu nesupărat de nimeni pustia de gheaţă. Sosi la locul unde-şi legase luntrea şi plecă spre casă, să ducă Yahganilor vestea cea mare. Ameninţarea căpcăunului, vai, nu rămase deşartă. Nu era flăcăul nici la jumătatea drumului, şi din senin se porni cea mai învolburată vijelie. De zece ori cîte zece furtuni îmbinate laolaltă n-ar fi cuprins atîta mînie. Talazurile creşteau la înălţimea atîncilor, cu creste la fel de zimţate. Cel mai firav rîuieţ se prefăcea în şuvoi năvalnic. Cerul se spărsese şi curgea topit în apă, să înece întregul pămînt. Şuvoaiele se alipeau şuvoaielor, năruind şi pustiind totul în calea lor. Puhoaiele se lăţeau pretutindeni, ostroavele erau acoperite de năboirea apelor.

Curînd, din meleagurile cunoscute oamenilor din cele mai străvechi şi îndepărtate rătăciri nu mai se zărea măcar un petec. Marea fără hotare îşi întinsese stăpînirea spumegată. Pînă şi cei mai înalţi munţi unde alergaseră să-şi găsească adăpost oamenii apăsaţi de negre spaime erau doar bălţi păcătoase.

în prăpădul acela de neîndurat, Kwangip nu-şi pierduse nici viaţa, nici nădejdea. La un semn al său, luntrea se închise precum o carapace de ţestoasă, rotundă toată. Inlăuntrul ei viteazul se putea mişca în voie, avea şi loc să răsufle. Hrană îşi pusese deoparte destulă, de pe drum. Iar carapacea aceea trainică era mai tare decît orice piatră ori fier şi în stare să înfrunte nevătămată dezlănţuirea prăpădului.

Stătu acolo Kwangip patru părţi din cele opt în care statornicise să fie împărţită rotirea vremii. Cînd văzu printr-o bortă că apele scădeau şi Lukimo dădea bir cu fugiţii răzbită de răbdarea şi împotrivirea lui şi mocnind de ciudă, viteazul îşi făcu la loc luntrea. Săgeta necuprinsul de ape şi, vîslind de zor, ajunse acasă. Oamenii toţi îngheţaseră. El turnă cu grijă licoarea fermecată, izvorîtă din foc, în cupe, şi făcu ocolul ostrovului său de baştină, lăsînd stropi izbăvitori pe buzele Yahga-nilor adormiţi pe veci.

Se treziră rînd pe rînd, se frecară Ia ochi şi aduseră slavă viteazului, pentru că îşi păstrase văpaia nădejdii, în mijlocul prăpădului abătut peste lume şi se gîndise să le aducă şi lor îndărăt viaţa. Nu trecu mult şi Yahganii se înmulţiră iarăşi.

Trecură din ostrov în ostrov, încît astăzi îi poţi întîlni pînă -departe, din anotimpul cînd cade prima zăpadă, pînă în ziua cînd cel dintîi copac îşi desface coaja. Iar toate acestea le datorau vitejiei, iscusinţei, stăruinţei celui mai destoinic dintre flăcăii ridicaţi dintre ei, lui Kwangip, biruitorul uriaşului Hannush, al căpcăunului Clemik şi al meşterei apelor, Lukimo.

In româneşte de EUGEN B. MARIAN

POVESTE POPULARĂ
JAPONEZA

Take-Trai

ÎNTR-UN SAT trăia un om foarte distrat. Toţi îi spuneau : Take-Trai. De cu seară, Take-Trai spuse soţiei :

— Pregăteşte-mi hainele de sărbătoare. Mîine în zori plec la oraş, la iarmaroc.

— Vei avea tot ce-ţi trebuie, numai să nu uiţi un cadou pentru mine.

în zori Take-Trai era în picioare.

— Nevastă, nevastă, unde mi-i pălăria ? întrebă el cotrobăind prin casă.

— Este în cuierul din tindă, răspunse nevasta sa cu voce somnoroasă.

In tindă atîrnau alături în cuier pălăria şi coşul de paie. Take- Trai puse pe cap coşul de paie. In piciorul drept încălţă un pantof de paie, iar în cel stîng un sabot de lemn.

„Cine trebuie să plece, n-are timp de aşteptat", îşi spuse el strîngîndu-şi brîul. Dar după o clipă se gîndi : „Să iau cuţitul cu mine. Cîte pericole paşte pe om la drum !", îndată strigă :

— Hei, nevastă ! Mi-ai pregătit cuţitul pentru drum?

— Da, l-am pregătit, este în cui în bucătărie.

Take-Trai se duse în bucătărie. Cuţitul atîrna de un cui în perete, iar alături se afla o umbrelă. Take-Trai luă umbrela, o înfipse la brîu şi porni repede spre oraş, la iarmaroc.

Abia ajunse în satul vecin şi fu înconjurat de o mulţime de oameni.

— Uitaţi-vă ce om ciudat, în loc de pălărie şi-a pus coşul pe cap !

„Curios, cine-i zăpăcitul care poartă un coş în loc de pălărie ?" se gîndea Take-Trai, uitîrîdu-se în stînga şi în dreapta.

De-abia dincolo de sat, cînd vru să se mai răcorească puţin, vru să-şi scoată pălăria şi dădu de coş. De mînie îl aruncă în şanţ. Dar în drum spre oraş, Take-Trai mai trecu printr-un sat. Abia intră, cînd deodată auzi rîsete împrejur :

— Uitaţi-vă, uitaţi-vă, ce om ciudat, un picior încălţat cu paie, celălalt cu lemne.

Take-Trai se uită la picioarele sale. Amuţi de mirare, îşi aruncă repede papucul de paie şi sabotul de lemn şi porni mai departe.

Mergea şi se uita cum oamenii strîngeau orezul de pe cîmp. Saluta secerătorii, iar aceştia răspundeau politicos :

— Pe o căldură ca asta mergi fără pălărie. Ai putea cel puţin să-ţi aperi capul cu umbrela.

— Dacă aş avea umbrelă, n-aş aştepta sfatul vostru.

— Dar ce ai la brîu ?

— Cum ce am ? Un cuţit !

— Om bun, aceasta-i umbrelă, nu cuţit.

Take-Trai se înfurie. „Nevastă-mea mi-a făcut asta. Am sl-i arăt eu. Mă întorc îndată acasă."
Cînd ajunse în satul său, intră în prima casă din marginea satului.
— Eşti o leneşă, o neglijentă, necinstită, începu el să strige încă din prag. Din cauza ta a trebuit să mă întorc din drum, să renunţ la iarmaroc.
— Nu cumva ai greşit casa, vecine ? întrebă gospodina.
Take-Trai se ruşina foarte mult. Ieşi din casă şi alergă la prăvălie, ca să cumpere un mic dar şi să se scuze pentru neplăcerea făcută.
— Cer scuze. că am strigat atît de tare, începu el din prag, cînd se întoarse de ia prăvălie. V-am adus în dar un pachet de ceai.
— Nu-mi aduc aminte să fi strigat la mine. Şi apoi, prin
a ce minune te-ai întors atît de repede de la oraş ?
Take-Trai <le-abia acum îşi dădu seama că intrase în propria sa casă. Dar de data asta se bucură foarte mult.
— N-am găsit nimic interesant ia iarmaroc. Ţi-am cum părat un pachet de ceai şi m-am întors. Prepară un ceai proaspăt, bun.

Ia *româneşte de TEODOR HOLBAN*

POVESTE POPULARĂ
TIBETANĂ

Cei patru fericiţi

A FOST UN TIMP, cînd elefantul, maimuţa, ie- purele şi coţofana trăiau în mare duşmănie. Ori de cîte ori se întîlneau — îndată începea cearta, neînţelegerea, duşmănia, ba uneori se ajungea chiar şi la bătaie. De această duşmănie se foloseau adesea animalele răpitoare.

Dar într-o zi elefantul, maimuţa, iepurele şi coţofana au hotărît să încheie între ele o înţelegere, pentru totdeauna. De atunci au trăit în prietenie ; numai un singur lucru împiedica frăţia dintre ele — nu ştiau care dintre ele este mai în vîrstă. Multă vreme se ciorovăiră pentru asta, pînă cînd ajunseră sub un copac înalt, ale cărui ramuri aruncau pe pămînt umbre dese.

— Cînd am trecut prima dată pe lîngă acest copac, n-am putut să găsesc la umbra sa nici un locuşor, ca să mă pot feri de razele arzătoare ale soarelui, spuse elefantul.

— Iar eu, continuă maimuţa, cînd am trecut prima dată pe sub acest copac, ajungeam cu capul în vîrful său. Iepurele adăugă :

— Urechile mele erau mai lungi decît ramurile acestui copac, atunci cînd l-am văzut pentru prima oară.

Coţofana izbucni în rîs :

— Dragii mei, au am adus sămînţa din care a crescut acest copac frumos, pe care-1 vedeţi acum.

Atunci animalele au spus :

— Fratele cel mai tînăr este elefantul, el trebuie să poarte maimuţa în spate. Mai bătrîn decît maimuţa este iepu rele, deci el să se urce pe umerii maimuţii. Iar cea mai bătrînă este coţofana, şi va merge deci în spatele iepu relui.

De atunci nimic n-a mai tulburat prietenia dintre aceste patru animale şi de aceea au purtat numeie de „familia fericită".

In româneşte ăe TEODOR HOLBAN

Muzica njii

AU FOST ODATĂ ca niciodată patru muzicanţi. De unde veneau şi încotro se duceau ? — nu ştia nimeni. Rătăcitori pe drumuri de ţară, cîntau pe la hanurile de la răscruci pentru călătorii osteniţi. Şi, uneori, truda le era răsplătită cu o bucată de pîine şi cîţiva bănuţi. Alteori însă...

într-o seară tîrzie, au poposit pe o culme de deal, lîngă ruinele unei cetăţi străvechi, i-au dat ocol — cu oarecari temeri — şi s-au aşezat apoi sub un zid, la loc ferit...

— înnoptăm aici ? întrebă unul.

— Dacă „slăvitul stăpîn" n-are nimic împotrivă, răspunse şugubăţ cel din dreapta.

— Să-i cîntăm ceva, poate l-om îmbuna şi ne-o îngădui să ne odihnim aici, vorbi al treilea.

— Hai ! se învoiră rîzînd tuspatru.

Aşa se auziră în noaptea aceea, sus pe culmea dealului, acordurile celui mai frumos dans din partea locului. Cind viorile tăcură, muzicantul cel şugubăţ se înclină în faţa ruinelor ca un dirijor care primeşte aplauzele ascultătorilor.

— Slăvite stăpin al cetăţii, îngădui preaplecatelor tale slugi să doarmă aici, în noaptea asta ?

O clipă se făcu linişte. Ceilalţi stăteau gata să rîdă de cea din urmă şotie a tovarăşului lor, cînd... rîsul le îngheţă pe buze. Din înaltul ruinelor coborî pînă la dînşii, răspicat, o vorbă :

— îngădui !

Muzicanţii încremeniră. Totul începuse ca într-un joc de copii, dar iată că jocul făgăduia acum să urmeze ca o poveste plină de peripeţii. Cu paşi abia simţiţi, stăpînul glasului de adineauri li se arătă în faţă. Era un pitic bătrîn, bătrîn, cu o barbă albă pînă la pămînt şi cu o tichie roşie cu ciucuri negri.

— Vă mulţumesc că nu m-aţi ocolit. Vă mulţumesc, de asemenea, pentru cîntecul pe care l-aţi cîntat. Pentru ghi dul vostru bun aş vrea ca să vă răsplătesc. N-am în cu prinsul meu comori, nici aur şi nici pietre lucitoare. Dar ceea ce vă pot da vă dau din toată inima.

Şi, spunînd acestea, întinse fiecărui muzicant cîte o ramură de nuc. Iar el singur se pierdu apoi îndărătul ruinelor.

— Ce-a fost asta ? Ani visat ? se întrebă într-un ttrziu unul.

— Greu de crezut că visăm tuspatru odată acelaşi vis, se îndoi altul.

— Şi încă cu ochii deschişi.

— Şi apoi, uite crengile de nuc.

Doar muzicantul cel mereu vesel şi. şugubăţ tăcea. Se părea că întîmplarea asia ciudată îl cam pusese pe gînduri.

— Ştiţi ce, spuse el, cum, necum, mie nu-mi vine să mă culc pe aici. Simt că n-o să-mi fie somnul prea dulce sub ruinile astea. Şi apoi, aici patul nu-i din cale-afară de moale. Eu zic s- o pornim mai departe. Ceilalţi s-au uitat unul la altul şi-au încuviinţat.

— Hai !

— Dar cu ramurile de nuc ce facem ? îşi aminti careva.

— Faceţi ce vreţi, eu pe-a mea o arunc. Tot n-am ce face cu dînsa. Şi mă şi încurcă la drum, spuse cei dinţii.

Şi cum spuse aşa şi făcu.

Al doilea şi al treilea muzicant îi urmară pilda. Cel din urmă doar o păstră într-un buzunar al hainei. Hei. şi aşa au mers ei cît au mers şi în seara următoare au poposit în satul lor, fiecare la casa lui. Dar înainte de a se culca, cel de-al patrulea, muzicant îi dădu copilului ramura de nuc. I-o dădu şi se întinse pe laviţă, ostenit de lungimea drumului pe care rătăcise şi nedumerit de înlîmplarea nemaiauzită prin care trecuse. A doua zi băieţaşul îl trezi încă de cu zori.

— Ce fel de nuci nri-ai adus, tată ? Uite-s, galbene- galbene şi nu le pot sparge nicicum. Ia încearcă şi matale !

Tatăl se ridică din pat şi privi crenguţa de nuc : rodise peste noapte numai nuci de aur.

Uimit din cale-afară, alergă la prietenii lui, arătîndu-le şi lor minunăţia. Aceştia nu statură mult pe gînduri şi porniră în goană spre ruinile străvechii cetăţi.

Şi toată ziua au răscolit prin iarbă, căutînd crenguţele cu atîta uşurinţă aruncate. Dar nu le-au mai găsit. S-au întors acasă abătuţi şi cu mîinile goale. Şi mulţi ani de la întîmplarea asta, ei n-au contenit să spună tuturor celor care-i ascultau că omul nu trebuie să dispreţuiască niciodată nici cel mai neînsemnat dar... cîtă vreme el e dat din toată inima...

Traducere din limba sîrbă de TEODOR HOLBAN

Piuliţa fermecata

ÎNTR-UN MIC SAT japonez, de pe malul mării, trăiau odată doi fraţi. Fratele mai mare era harnic, iar cel mic, leneşi într-o zi fratele mai mare se duse ia pădure să taie lemne. Munci fără odihnă pînă ia amiază. Cînd soarele ajunse drept în creştetul capului, un bătrîn se opri în faţa sa. Avea în mînă o piuliţă de piatră, în care se macină orezul.

— Aceasta este o piuliţă fermecată. Tu eşti om bun şi harnic, piuliţa îţi va da tot ceea ce vei dori. Mestecă în ea cu pistilul şi spune-ţi dorinţa. Te rog s-o iei cu tine acasă, spuse bătrînul către băiat.

îi lăsă darul şi înainte ca băiatul să poată privi piuliţa, bătrînul era de- acum departe ; nici nu avu timp să-i mulţumească. Dar se bucură foarte mult şi fericit luă piuliţa şi alergă acasă.

— Piuliţă, te rog, dă-mi orez ! Avem nevoie de orez ! se rugă ei frumos şi învirti cu pistilul în piuliţă, pînă cînd se auzi sunîncl. Deodată din piuliţă începu să curgă orez. o grămadă întreagă de orez. într-o clipă toate ungherele din casa săracului se umplură cu orez.

— îţi mulţumesc, piuliţă ! mulţumi modest şi cu dragoste

fratele mai mare. Şi, deoarece avea prea mult orez, se duse în sat şi— 1 dărui oamenilor.

— îţi mulţumim, îţi mulţumim mult ! Ne-ai ajutat să nu ne moară copiii de foame ! îi spuneau sătenii.

Numai fratele său leneş nu era mulţumit. „Eh, dacă aş avea eu o piuliţă ca aceasta, aş şti să o folosesc altfel !" mormăia el.

într-o zi, cînd fratele mai mare se duse la pădure să taie lemne, fratele cel mic luă piuliţa şi plecă din sat cu ea. Dar cînd să treacă de ultima casă, se gîndi : „Ce-ar fi să fug, să am piuliţa numai pentru mine şi să nu mi-o fure nimeni ?"

în cele din urmă se hotărî să plece pe mare. Luă o barcă cu vîsle, puse în ea piuliţa şi încercă să vîslească spre largul mării. Se îndepărtă repede de mai şi barca se legăna pe valurile puternice. Leneşului i se păru că se află destul de departe de mal, pentru ca nimeni din sat să nu-1 poată găsi. Se opri, nu mai vîsli şi începu să se gîn-deascâ ce ar putea să ceară piuliţei.

„Am găsit ! Cel mai mult îmi plac covrigii dulci de orez ! Aş dori foarte mult asemenea covrigi !" Mestecă tare cu pistilul în piuliţă, aşa cum văzuse la fratele său şi porunci :

— Să~rni dai covrigi ! Să-mi dai mulţi covrigi dulci de orez !

Abia termină vorba, cînd începu să iasă din piuliţă o mulţime de covrigi albi şi buni.

— Ce bunătate ! Numai covrigi dulci ! Şi toţi sînt numai ai mei ! se entuziasma leneşul. Apoi se repezi la ei şi-i mîncă pe toţi.

Dar covrigii erau dulci şi au fost atît de mulţi, încît deodată îi veni pofta să mănînce şi ceva sărat, ca să scape de gustul dulce. Din nou învîrti cu pistilul în piuliţă şi spuse :
— Să-mi dai îndată sare ! Vreau sare ! Toarnă-mi sare !
Deodată începu să curgă din piuliţă sare albă. Curgea mereu. Leneşul luă sarea în mînă şi strigă :
— Destul ! Destul ! Ajunge !
Dar sarea curgea fără încetare, se umplu barca, se cufundă împreună cu leneşul, dar el se ţinea de barcă şi continua să strige :
— Destulă sare ! Destulă sare !
Din piuliţă însă sarea curgea mereu şi continuă să curgă şi acum. De aceea marea este sărată.

în româneşte de TEODOR HOLBAN

POVESTE POPULARĂ TIBETANĂ

Leul nerecunoscător

S-A **ÎNTÎMPLAT** într-o vreme, cînd fiinţele **vii** încă nu-şi căpătaseră înfăţişarea ce o au astăzi, cînd totul era în stare de creare, cînd zeii apăruseră pe lume, ascunzîndu-se sub pielea unui animal sau sub penele unei păsări.

în acele timpuri se născuse printre păsări o zeitate, sub formă de ciocănitoare. Această pasăre trăia într-o parte a lumii nelocuită de oameni, prin munţi acoperiţi de păduri, pe ale căror costişe curgeau pîraie repezi. Pe malurile acestor pîraie creşteau pomi roditori, care-şi aplecau ramurile încărcate de fructe asupra pămîntului aşternut cu flori mirositoare. Tot prin aceste locuri trăia şi regele animalelor sălbatice — leul, stăpînitorul crunt şi sîngeros, care persecuta gazelele fără apărare, nu pentru a-şi împăca foamea, ci din cruzime, le ataca sfîrterîndu-le, luîndu-le viaţa, părăsind o victimă spre a se arunca asupra alteia.

într-o zi leul prinse o gazelă şi cînd îşi înfipse colţii în grumazul ei, un os i se înfipse între măsele. Pentru întîia oară leul, care nu cunoştea frica, nici spaima, simţi o durere ameţitoare. Deşi se tăvălea pe jos şi urla de furie, osul rămînea înfipt în falcă şi în nici un chip nu putea

să-1 scoată de acolo. Durerea creştea cu fiecare clipă : mai întîi îl duru falca, apoi toată gura, apoi începu să i se întunece înaintea ochilor, şi în cele din urmă simţi durere în fiecare muşchi din puternicul său corp. Durerea se mări pînă cînd îl secătui şi—1 înfometa — căci regele animalelor sălbatice nu putea să mai mănînce din cauza osului înfipt între dinţi.

Răgetele jalnice ale leului fură auzite de ciocănitoare, care zbura din copac în copac, în pădurea vecină. Se apropie .şi văzînd leul, care abia mai sufla de oboseală şi de suferinţă, strigă :

— Hai, voinice, ce stai în nisip şi urli atît de jalnic?

— Bună pasăre, gemu leul, o durere îngrozitoare îmi sfîşie falca. Nu mai pot îndura aceste suferinţi.

— Din ce cauză ai aceste dureri ? întrebă ciocănitoarea. Leul. pronunţînd cu greu cuvintele, povesti întreaga în— tîrnpiare, iar pasărea îi răspunse :

■— Eh, voinice, am să te ajut, am să te vindec, voi pune capăt suferinţelor tale. Dar să nu uiţi un lucru : că deşi eşti leu şi regele animalelor sălbatice, deşi nu ai asemănare, în ce priveşte puterea şi curajul, în caz de nevoie şi tu o să trebuiască să-mi vii în ajutor.

— Pasăre bună, strigă jalnic leul, voi face totdeauna ce-mi vei spune, numai scapă-mă de durere. Ciocănitoarea însă n-a vrut ca leul să ştie în ce fel îl va putea scăpa de durere, de aceea a început să zboare deasupra capului leului, bătind cu acest prilej din aripi astfel, încît leul a trebuit să închidă ochii. Foijsindu-se de această clipă, pasărea apucă osul cu ciocul şi-1 scoabe dintre dinţii leului.

Durerea începu să scadă. Regele animalelor sălbatice deschise ochii şi, obosit din cauza suferinţelor prin care trecuse, se tîrî pînă la stînca unde obişnuia să se odihnească. Ciocănitoarea îl întovărăşi şi se aşeză pe o cracă alături de stîncă.

— Pasăre bună, întrebă leul cu voce slăbită, spune-mi, care a fost pricina chinurilor mele ?

Ciocănitoarea ridică în cioc osul scos din falca leului, i-1 arătă şi spuse :

— Ei, voinice, uită-te la acest os. El ţi-a provocat durerea, care te-a făcut slab ca un animal mărunt.

Leul se miră că un oscior atît de mic poate să provoace o suferinţă atît de mare. Ţinînd însă minte ceea ce făgăduise, recunoscător pentru ajutorul dat, spuse : —- îţi sînt recunoscător, pasăre bună, pentru ceea ce-ai făcut. Acum ştiu că mi-ai smuls din gură acel os urîcios cu propriul tău cioc. Cînd vei avea nevoie de mine, vino şi-ţi voi îndeplini orice dorinţă. S-au despărţit ca nişte buni prieteni.

într-o zi, cînd leul, întins pe stînca sa, îşi devora gazeîa vînată, în apropiere apăru ciocănitoarea. Pasărea era obosită şi nu mai avea putere să dea din aripi, căci timp de mai multe ore a fost fugărită de un vultur şi numai cu o clipă în urmă scăpase de urmărirea îngrozitoare. Ciocănitoarea era foarte flămîndă şi văzînd cîtă carne se afla în faţa leului sătul, îl rugă :

— Dă-mi şi mie să mănînc, voinice. Mor de foame. Şi povesti ce i se întîmplase, cum a trebuit să fugă din faţa vulturului. Dă-mi o bucăţică de carne, voinice,

termină ea, căci nu mai am putere să zbor şi să-mi caut hrană.
Leul, sătul, zbieră furios :
r— Pasăre urîcioasă, cum îndrăzneşti să te înfăţişezi mie, stăpînul animalelor sălbatice ? ! Nu vezi că am vînat, gazela pentru mine şi acum mă ospătez după poftă ? E prada mea. Pleacă de aici ! Să nu crezi că dacă ai reuşit să scapi nepedepsită dintre dinţii mei ascuţiţi, pasăre neruşinată, o să-ţi mai meargă o dată. Fii fericită că mai trăieşti !
Ciocănitoarea se uită la leu, clătină capul şi răspunse :
~ Vedeniile din timpul somnului sînt tot atît de înşelătoare ca şi formele scrise pe apă. Şi tot atît de înşelătoare este încrederea în cuvintele unui leu rău, a cărui recunoştinţă se uită odată cu durerea. Să nu se bizuie nimeni, niciodată, pe făgăduielile unui nerecunoscător.

în româneşte de TEOQOR HOLBAN

Cum s-a descoperit hoţul

UN HOŢ a furat odată o oaie. Stăpînul oii s-a dus la primar să se plîngă. Primarul a chemat pe toţi sătenii la primărie şi le-a spus :

— Astă-noapte cineva a furat oaia acestui sărac. Să ştiţi că foarte lesne putem prinde hoţul. îl vom afla după beţele pe care le veţi ţine la noapte în mînă. Băţul celui care a furat va creşte cu un deget.

Hoţul s-a speriat. Toată noaptea n-a închis un ochi. Se uita mereu să vadă dacă nu a crescut băţul. Nu crescuse. Dar noaptea este lungă, cu siguranţă că va creşte. Se gîndea mereu ce să facă, apoi s-a hotărît să taie o bucată din băţ, de mărimea unui deget. A doua zi primarul a adunat iarăşi sătenii şi a văzut că băţul hoţului este cu un deget mai scurt.

— Iată hoţul — spuse primarul — acesta va plăti oaia. Hoţul îşi lăsă ochii în jos şi nu avu încotro — trebui să recunoască.

în româneşte de TEODOR HOLBAN

Copacul care vorbeşte

UN CĂLĂTOR s-a aşezat la umbra unui copac, s? v se odihnească. S-a culcat şi a adormit, iar cind s-a trezit a vrut să-şi continue drumul, dar a văzut că-i lipseşte punga cu bani. în apropiere se vedea un sat. Se duse într-acolo şi fiindcă nu ştia cum să iasă din încurcătură, călătorul se trînti la pămînt şi începu să se jeluiască cit îl ţinea gura. Speriaţi, oamenii din sat, care mai de care, se mirau :

— Cum se poate, o hoţie pe pămîntul nostru, tot satul va trebui să răspundă pentru asta !

în acest timp, unul dintre săteni alergă la judecător. Acesta îl chemă la el pe păgubaş şi-1 întrebă : ■— De ce ne tulburi liniştea şi tihna cu ţipetele tale ?

— O, mărite, răspunse păgubaşul, în timp ce dormeam sub copac, un hoţ mi-a furat punga şi nu mi-a rămas altceva nimic decît să strig şi să mă vaiet.

Cînd a aflat ce s-a întîmpîat, judecătorul a poruncit să se taie ramurile copacului sub care a dormit călătorul şi să fie aduse la judecătorie, pentru judecată. Cînd ramurile au fost aduse, judecătorul porunci să se sape o

groapă în curte, în care fu ascuns paznicul şi sfătuit :
— Cînd vei auzi întrebările mele, să răspunzi : „Mărite şef, lasă-mă să mă uit la oameni şi am să recunosc hoţul".
Au acoperit bine groapa. Cînd i s-a înfăţişat o ramură, judecătorul a aşezat-o pe groapă şi s-a prefăcut că o întreabă ca la judecată. Paznicul răspundea, după cum i se poruncise. într-o clipă tot satul a aflat de aceasta.
— Copacul ştie să vorbească ! A făgăduit să recunoască pe hoţ.
A aflat de aceasta şi cel care furase punga. S-a speriat atît de tare, încît şi-a spus : „Totul e pierdut. Mai bine să recunosc de bună voie". Luă banii, se duse la judecător şi spuse cum a să-vîrşit furtul.

în româneşte de TEODOR HOLBAN

C U P R I N S

PETRIŞOR, FECIORUL LUI SFARMA-PIATRA (Poveste din Banat,
culeasă de P. Uglişiu-Delapecica).....
.....5
DOI VOINICI GEMENI AJUNG ÎMPĂRAŢI (Poveste din Banat,
culeasă de P. Uglişiu-Delapecicş)..... 24
ÎMPĂRATUL ORB ŞI FECIORII LUI (Poveste din Banat,
culeasă de P. Uglişiu-Delapecica).....
.....34
UN BĂIAT SĂRAC ŞI FATA DE-MPĂRAT (Poveste din Banat,
culeasă de P. Uglişiu-Delapecica).....
.....45
FATA DE ÎMPĂRAT — CIOBĂNITĂ LA MiOARE (Po veste din Banat,
culeasă de P. Uglişiu-Delapecica)..... 58
POVESTIRI DIN „DECAMERONUL' de Giovanni Boccaccio (Fragmente)
In româneşte de Eta Boeriu ...-.., 73
FLOAREA DE LIROLAY (Poveste din Santa Fe — Argen tina)
In româneşte de Eugen B. Marian 122
CEI DOUĂZECI ŞI CINCI DE NETOŢI (Poveste din Ceylon)
In româneşte de Eugen B. Marian.....
.....136
CUM AU AJUNS PE CER SOARELE ŞI LUNA (Poveste *din Ceylon)*
In româneşte de Eugen B. Marian . . • • :

140

VINATORUL OLAF ŞI IELELE (Povesto norvegiană)
In româneşte de Eugen B. Marian 144
LEGENDA VINULUI (Poveste din Iran)
In româneşte de Eugen B. Marian . . • • 156
KWANGIP BIRUITORUL (Poveste din Ţara de foc)
In româneştede Eugen B. Marian .... §

162
TAKE-TRAI (Poveste populară japoneză)
In româneşte de Teodor Holban ..ii.

177
CEI PATRU FERICIŢI (Poveste populară tibetană)
"In româneşte de Teodor Holban ...ii

180
MUZICANŢII (Poveste populară sîrbă)
In româneşte de Teodor Holban . ; . s .

182
PIULIŢA FERMECATA (Poveste populară japoneză)
In româneşte de Teodor Holban .....

185
LEUL NERECUNOSCĂTOR (Poveste populară tibetană)
în româneşte de Teodor Holban.....
.....189
CUM SA DESCOPERIT HOŢUL (Poveste populară bulgară)
în româneşte de Teodor Holban.....
.....193
COPACUL CARE VORBEŞTE (Poveste populară vietnameză)
In româneşte de Teodor Holban.....
.....194

Ten: T.ector ! ioredaetor

IOANA RICUS : ŞTEFANI A BUHAI

23.VI.107S. tipar 6,23. Dat la cules 1.JV.7S Bun de tipar Apărut 1975. Tiraj 101000. Coli de

Combinatul Poligrafia „Casa Scînteii" Piaţa Scînteii nr. 1 — Bucureşti Republica Socialistă România Comanda ijr. 50 247